

Số 8
(9860)
CHỦ NHẬT
8.1.2023
(17.12 Nhâm Dần)

THANH NIÊN

DIỄN ĐÀN CỦA HỘI LIÊN HIỆP THANH NIÊN VIỆT NAM
Đường dây nóng: (024) 38570897 - 0917700000 (Hà Nội), 0903956846 (TP.HCM), Email: duongdaynong@thanhnien.vn

thanhnien.vn
Mobile/FB/YouTube/TikTok/Lotus

Chào ngày mới

**Chủ quyền Hoàng Sa
từ "thông điệp xanh"**
HỨA XUYỀN HUỖNH

Những tư liệu, hình ảnh của tuổi trẻ hướng
về biển đảo quê hương được Giám đốc

→18

**Quan tâm hơn nữa gia đình
chính sách, người có công
với cách mạng**

→4

**Hình thành lớp học sinh,
sinh viên VN thời đại mới**

→4

Ứng phó nguy cơ dịch bệnh mới xâm nhập

→2,3

Phương tiện qua lại Cửa khẩu quốc tế Móng Cái được phun khử khuẩn nghiêm ngặt, bảo đảm phòng chống dịch trong tình hình mới

ẢNH: LÃNGHĨA HIẾU

**Kiêu bào kiến nghị
gỡ vướng về quốc tịch, đầu tư**

→5

**Tìm thấy
hai kiến trúc cổ
độc đáo
ở Luy Lâu**

→8

**Kiến nghị làm rõ
trách nhiệm các địa
phương để dự án "ma"
Alibaba tung hoành**

→7

**Động thái mới của Nga,
Mỹ trong chiến sự Ukraine**

→24

**Người chạy
trong sương
đến Oscar**

ẢNH: NVCC

→12,13

Ứng phó nguy cơ dịch bệnh mới xâm nhập

LIÊN CHÂU - HÀ AN

VN đang chủ động theo dõi và có những biện pháp bảo đảm phòng chống dịch Covid-19 trong bối cảnh nhiều nước thay đổi chính sách phòng dịch, trong đó có việc Trung Quốc mở cửa lại biên giới từ hôm nay 8.1.

Sau một thời gian dài áp dụng chính sách Zero Covid nghiêm ngặt, từ hôm nay Trung Quốc sẽ nới lỏng các biện pháp phòng dịch Covid-19, mở cửa lại biên giới. Dự kiến, các hoạt động xuất nhập cảnh, giao thương hàng hóa giữa VN và Trung Quốc sẽ được khôi phục. Trong những tháng tới, đặc biệt trong dịp đầu năm mới 2023, Tết Quý Mão và mùa lễ hội năm 2023, sự giao lưu, đi lại qua biên giới có xu hướng gia tăng, nên nguy cơ các dịch bệnh truyền nhiễm xâm nhập VN là rất lớn.

Trước tình hình này, Cục Y tế dự phòng (Bộ Y tế) đã đề nghị các viện vệ sinh dịch tễ, viện Pasteur, Bệnh viện Bạch Mai, Bệnh viện Bệnh nhiệt đới T.Ư phối hợp chặt chẽ các địa phương để chủ động giám sát các biến thể/biến chủng mới của SARS-CoV-2 tại VN; tiếp nhận mẫu bệnh phẩm từ các tỉnh, thành để xét nghiệm giải

trình tự gen xác định biến thể mới, báo cáo ngay về Cục Y tế dự phòng và thông báo cho sở y tế các tỉnh, thành các trường hợp mắc biến thể/biến chủng mới (nếu có) để kịp thời triển khai các biện pháp phòng chống dịch.

Tổ chức Y tế thế giới (WHO) tại VN cũng cập nhật mới nhất về Covid-19. Theo đó, VN đã ghi nhận biến thể phụ mới nhất của Omicron là XBB, biến thể phụ này sẽ còn lây lan rộng hơn. Các vắc xin phòng Covid-19 được WHO phê duyệt vẫn có hiệu quả cao trong việc ngăn ngừa bệnh nặng và tử vong do Covid-19. WHO tiếp tục khuyến nghị áp dụng các biện pháp phòng ngừa lây nhiễm: đeo khẩu trang ở những nơi có nguy cơ cao như nơi đông người và trong không gian kín, rửa tay thường xuyên; tiêm vắc xin phòng Covid-19 đầy đủ, bao gồm tất cả các liều nhắc lại được cơ quan y tế khuyến nghị.

TĂNG CƯỜNG LẤY MẪU XÉT NGHIỆM TẠI CỬA KHẨU

Trước sự thay đổi về chính sách phòng chống dịch Covid-19 của một số nước, Thứ trưởng Bộ Y tế Nguyễn Thị Liên Hương mới đây đã chủ trì cuộc họp với Trung tâm đáp ứng khẩn cấp sự kiện y tế công cộng (PHEOC) về giám

Bộ đội biên phòng Lào Cai tăng cường quân số hướng dẫn, phân luồng xe chở hàng hóa xuất nhập khẩu, sẵn sàng nổi lại thông thương ẢNH: PHAN HẬU

Cần tăng cường giám sát hành khách nhập cảnh tại cửa khẩu. Đối với các trường hợp có biểu hiện viêm đường hô hấp, cần thực hiện cách ly tạm thời ngay tại cửa khẩu, xét nghiệm nhanh để có giải pháp phù hợp. Trong nước, cần tăng cường giám sát tại cộng đồng, cơ sở điều trị, đặc biệt là tại các ổ dịch tập trung để lấy mẫu bệnh phẩm giải trình tự gen.

— Phó viện trưởng Viện Vệ sinh dịch tễ T.Ư TRẦN NHƯ DƯƠNG

sát và đáp ứng tình hình dịch bệnh. Cuộc họp này được kết nối trực tuyến từ Văn phòng PHEOC với các đơn vị chuyên môn và một số sở y tế tại các tỉnh, thành có cửa khẩu. Theo bà Liên Hương, với sự thay đổi của một số nước trong chính sách phòng chống dịch Covid-19 và chính sách đối với

người nhập cảnh, trong nước cũng cần có sự chuẩn bị nhằm kiểm soát dịch bệnh để không bị động trong tình hình mới.

Bà Liên Hương đánh giá dịch bệnh Covid-19 tại VN vẫn cơ bản đang được kiểm soát, tỷ lệ mắc mới, bệnh nhân nặng và ca tử vong thời gian qua đều giảm, các biện pháp phòng chống

dịch đáp ứng yêu cầu và thích hợp trong tình trạng hiện nay. Tuy nhiên, các địa phương, đặc biệt các địa phương có cửa khẩu, cần phải đẩy nhanh tiêm chủng, tăng cường lấy mẫu giám sát tại cộng đồng, rà soát lại hệ thống điều trị; tăng cường giám sát, tăng cường lấy mẫu xét nghiệm tại cửa khẩu

LẠNG SƠN GỖ BỎ TOÀN BỘ VÙNG ĐỆM CHỐNG DỊCH

Ông Hoàng Khánh Duy, Phó trưởng ban quản lý Khu kinh tế cửa khẩu Đồng Đăng - Lạng Sơn (Lạng Sơn), cho biết qua hội đàm và thống nhất với chính quyền Bằng Tường và H.Ninh Minh, Khu tự trị dân tộc Choang, tỉnh Quảng Tây, Trung Quốc thì từ ngày 8.1 trở đi, phía Trung Quốc chỉ thí điểm xuất nhập cảnh ở cặp cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị (VN) và cửa khẩu Hữu Nghị Quan (Trung Quốc). Ngoài ra, 3 cửa khẩu khác chỉ duy trì xuất nhập khẩu hàng hóa qua lại giữa VN và Trung Quốc gồm Chi Ma, Cốc Nam và Tân Thanh. Các cửa khẩu này sẽ gỡ bỏ toàn bộ vùng đệm phòng dịch Covid-19, và lái xe lên cửa khẩu không cần phải làm xét nghiệm Covid-19 như trước đây.

Tuy nhiên, tại cặp cửa khẩu Hữu Nghị Quan - cửa khẩu Hữu Nghị, phía Trung Quốc vẫn yêu cầu lái xe điều khiển phương tiện chờ hàng hóa xuất nhập khẩu và người đi cùng trước khi nhập cảnh vào Trung Quốc phải có kết quả xét nghiệm Covid-19 bằng phương pháp PCR trong 48 giờ và phiếu khai báo sức khỏe.

Đối với hoạt động xuất nhập cảnh, công dân Trung Quốc khi xuất cảnh VN, nhập cảnh Trung Quốc không cần đăng ký lịch hẹn trước khi nhập cảnh, chỉ cần giấy xét nghiệm Covid-19 có giá trị trong 48 giờ tại 1 trong 8 cơ sở xét nghiệm do Đại sứ quán Trung Quốc chỉ định. Công dân VN và nước thứ 3 tạm thời vẫn chưa thể nhập cảnh Trung Quốc.

Phan Hậu

QUẢNG NINH SẴN SÀNG CÁC PHƯƠNG ÁN

Ngày 7.1, trao đổi với Thanh Niên, ông Nguyễn Trọng Điện, Giám đốc Sở Y tế Quảng Ninh, cho biết địa phương này đã sẵn sàng phương án tổ chức lại hoạt động xuất nhập cảnh tại các cửa khẩu trên địa bàn, áp dụng từ ngày 8.1 sau khi phía Trung Quốc nới lỏng các biện pháp phòng dịch Covid-19. Theo ông Điện, tại các cửa khẩu trên địa bàn sẽ điều chỉnh chính sách "dừng xuất nhập cảnh hành khách, chỉ xuất nhập khẩu hàng hóa", dẫn khôi phục trạng thái xuất nhập cảnh hành khách qua biên giới (bao gồm cả cư dân biên giới qua lại); tạo điều kiện thuận lợi hơn nữa cho thuyền viên Trung Quốc và nước ngoài chuyển tàu tại Trung Quốc.

Cụ thể, đối với người từ Trung Quốc nhập cảnh, bỏ quy định xét nghiệm PCR. Người có khai báo sức khỏe hợp lệ theo quy định kiểm dịch của Cơ quan hải quan cửa khẩu sẽ được phép nhập cảnh không cần cách ly. Tuy nhiên, trường hợp người có khai báo sức khỏe không hợp lệ, có dấu hiệu, triệu chứng sốt, sẽ được cơ quan hải quan xét nghiệm kháng nguyên. Các trường hợp xét nghiệm dương tính, có triệu chứng nhẹ hoặc không có triệu chứng có thể cách ly điều trị tại nhà, tại khu cách ly hoặc tự điều trị, các trường hợp khác phải đến cơ sở y tế điều trị.

Ghi nhận của PV Thanh Niên cho thấy, trong các ngày từ 2 - 6.1, tại Cửa khẩu quốc tế Móng Cái đã sẵn sàng phương án tổ chức hoạt động xuất nhập cảnh sau khi cửa khẩu được mở lại công năng. Ông Hồ Quang Huy, Chủ tịch UBND TP.Móng Cái, cho biết sau khi phía Trung Quốc có thông tin về việc dỡ bỏ chính sách Zero Covid, TP.Móng Cái đã chủ động lên phương án cho hoạt động xuất nhập cảnh của công dân hai nước; đặc biệt trong dịp Tết Nguyên đán 2023.

Cũng theo ông Huy, địa phương này đưa ra các tình huống xử lý đối với trường hợp lưu lượng cư dân qua lại biên giới dưới 5.000 lượt/ngày, từ 5.000 - 10.000 lượt/ngày, từ 10.000 - 15.000 lượt/ngày và trên 15.000 lượt/ngày.

Đến thời điểm này, tại Cửa khẩu quốc tế Móng Cái đã hoàn thành công tác chỉnh trang, dọn dẹp vệ sinh và sửa chữa các thiết bị phục vụ hoạt động xuất nhập cảnh.

Đại diện Đồn biên phòng Cửa khẩu quốc tế Móng Cái cho biết đơn vị đã bố trí 30 cán bộ chiến sĩ làm thủ tục xuất nhập cảnh; xây dựng phương án phân luồng, trong đó cư dân biên giới sẽ bố trí luồng riêng, du khách luồng riêng để tránh tình trạng ùn tắc, đảm bảo hoạt động xuất nhập cảnh được thông suốt, an toàn.

Nghĩa Hiếu

Lực lượng Kiểm dịch y tế quốc tế
Quảng Ninh giám sát thân nhiệt
của người nhập cảnh
từ Trung Quốc vào VN
ẢNH: LÃ NGHĨA HIẾU

gửi về các viện, bệnh viện được chỉ định làm giải trình tự gen để đánh giá nguy cơ.

Chuyên gia dịch tễ của WHO tại VN tiếp tục nhấn mạnh việc các quốc gia cần tiếp tục giám sát dựa trên nhiều nguồn, đặc biệt theo dõi ca nhập viện, ca bệnh nặng điều trị để đánh giá khả năng có thể xuất hiện làn sóng mới của dịch bệnh cũng như tác động đến hệ thống y tế. Đồng thời, cần chuẩn bị sẵn sàng ứng phó với sự gia tăng của ca bệnh.

ĐÁP ỨNG KHI CÓ CA NGHI MẮC TẠI CỬA KHẨU

Bên cạnh đó, Phó cục trưởng Cục Y tế dự phòng Nguyễn Lương Tâm có công văn khẩn đề nghị các sở y tế cần tiếp tục thực hiện nghiêm các hoạt

động kiểm dịch y tế. Chuẩn bị sẵn sàng về nhân lực, cơ sở vật chất, trang thiết bị, phương tiện, hóa chất để đảm bảo tốt cho hoạt động kiểm dịch y tế và cập nhật kế hoạch dự phòng liên ngành đáp ứng kịp thời khi ghi nhận trường hợp nghi ngờ mắc bệnh truyền nhiễm tại khu vực cửa khẩu; phối hợp các đơn vị y tế khác xử lý ổ dịch không để bùng phát tại cộng đồng.

Phó viện trưởng Viện Vệ sinh dịch tễ T.Ư Trần Như Dương lưu ý thêm cần tăng cường giám sát hành khách nhập cảnh tại cửa khẩu. Đối với các trường hợp có biểu hiện viêm đường hô hấp, cần thực hiện cách ly tạm thời ngay tại cửa khẩu, xét nghiệm nhanh để có giải pháp phù hợp. Trong nước, cần tăng cường giám sát tại cộng đồng, cơ sở điều trị, đặc biệt là tại các ổ dịch tập trung để lấy mẫu bệnh phẩm giải trình tự gen. ◀▶

cập nhật kế hoạch dự phòng liên ngành đáp ứng kịp thời khi ghi nhận trường hợp nghi ngờ mắc bệnh truyền nhiễm tại khu vực cửa khẩu; phối hợp các đơn vị y tế khác xử lý ổ dịch không để bùng phát tại cộng đồng.

Phó viện trưởng Viện Vệ sinh dịch tễ T.Ư Trần Như Dương lưu ý thêm cần tăng cường giám sát hành khách nhập cảnh tại cửa khẩu. Đối với các trường hợp có biểu hiện viêm đường hô hấp, cần thực hiện cách ly tạm thời ngay tại cửa khẩu, xét nghiệm nhanh để có giải pháp phù hợp. Trong nước, cần tăng cường giám sát tại cộng đồng, cơ sở điều trị, đặc biệt là tại các ổ dịch tập trung để lấy mẫu bệnh phẩm giải trình tự gen. ◀▶

ĐÀ NẴNG THỰC HIỆN ĐỀU ĐẶN CÔNG TÁC GIÁM SÁT

Trả lời *Thanh Niên*, ông Phạm Trúc Lâm, Phó giám đốc phụ trách Trung tâm kiểm soát bệnh tật Đà Nẵng (CDC Đà Nẵng), cho biết hiện nay Bộ Y tế vẫn chưa có chỉ đạo cụ thể sau khi Trung Quốc thay đổi chính sách phòng dịch. Trước mắt, CDC Đà Nẵng vẫn đang tăng cường công tác theo dõi, giám sát ở khu vực cửa khẩu.

"Trên thực tế, việc triển khai công tác giám sát dịch tại cửa khẩu thì khoa kiểm dịch y tế của CDC vẫn sẽ thực hiện đều đặn như trước đó. Vẫn giám sát người nhập cảnh từ nước ngoài vào, giám sát thân nhiệt, nếu có các dấu hiệu bất thường thì sẽ dừng lại để khám kỹ hơn. Nếu phát hiện triệu chứng nghi ngờ thì sẽ chuyển về nơi lưu trú của họ để thông báo cho y tế địa phương giám sát, khuyến cáo họ đến các cơ sở y tế để chẩn đoán", ông Lâm nói.

Hoàng Sơn

TĂNG CƯỜNG 2K TẠI SÂN BAY

Thông tin từ Cảng hàng không quốc tế Nội Bài cho biết đơn vị quản lý cảng đã quán triệt thực hiện chính sách 2K (khẩu trang + khử khuẩn) triệt để với hành khách tại sân bay, tăng cường phòng chống dịch Covid-19, đặc biệt sau thời điểm 8.1.2023. Trước đó, Cục phó Cục Hàng không VN Đinh Việt Sơn đã có văn bản báo cáo Bộ GTVT liên quan đến hoạt động khai thác vận chuyển hàng không sau khi Trung Quốc dỡ bỏ hạn chế với các chuyến bay thường lệ đi, đến nước này. Cục Hàng không VN cũng đã làm việc với đại diện các hãng hàng không như Vietnam Airlines, VietJet Air, Bamboo Airways, Pacific Airlines và Vietravel Airlines về kế hoạch khai thác đến Trung Quốc.

Theo các hãng, nguồn khách giữa VN và Trung Quốc chủ yếu là khách du lịch, do đó chính sách visa của hai nước đối với xuất nhập cảnh với mục đích du lịch là rất quan trọng. Để tạo điều kiện cho việc phục hồi và phát triển thị trường hàng không - du lịch giữa hai nước, các hãng hàng không VN kiến nghị Bộ GTVT có ý kiến với các bộ, ngành liên quan để nghị có chính sách visa phù hợp đối với khách du lịch Trung Quốc.

Mai Hà

LÀO CAI CHỦ ĐỘNG PHÒNG NGỪA

Trao đổi với *Thanh Niên*, ông Hoàng Quốc Hương, Giám đốc Sở Y tế tỉnh Lào Cai, nhận định khi Trung Quốc mở cửa biên giới thì nhu cầu xuất nhập cảnh thăm thân, về quê rất lớn, số lượng người qua lại biên giới rất đông. Công tác phòng chống dịch Covid-19 phải kiểm soát chặt chẽ, đặc biệt là luồng nhập cảnh.

Theo ông Hương, trước ngày 8.1, lực lượng kiểm dịch y tế quốc tế phối hợp cửa khẩu quốc tế Lào Cai và cửa khẩu quốc tế đường bộ số 2 Kim Thành đã lắp đặt xong 3 máy đo thân nhiệt. Mỗi khu vực đặt máy đo có từ 5 - 7 cán bộ y tế/ca làm việc để kiểm soát toàn bộ người nhập cảnh. Khi phát hiện trường hợp sốt cao, sẽ được đưa ra khu vực cách ly để làm xét nghiệm. Trường hợp người có kết quả xét nghiệm dương tính, nếu là công dân VN thì sẽ được cho về nhà cách ly, là người Trung Quốc thì buộc hồi hương.

Bên cạnh đó, ông Hà Đức Thuận, Phó ban quản lý Khu kinh tế tỉnh Lào Cai, cho biết ngày 5.1, đoàn công tác tỉnh Lào Cai đã làm việc với chính quyền H.Hà Khẩu (Trung Quốc). Chính quyền H.Hà Khẩu khẳng định từ ngày 8.1 mở cửa toàn diện các hoạt động tại biên giới cửa khẩu với Lào Cai. Ngày đầu tiên mở lại cửa khẩu sau gần 3 năm phong tỏa chống dịch Covid-19, H.Hà Khẩu tổ chức cho 200 cư dân biên giới, khách du lịch xuất cảnh sang Lào Cai; đồng thời mong muốn đón số lượng khách tương tự từ Lào Cai sang Trung Quốc. Ngoài ra, chính quyền H.Hà Khẩu khẳng định, từ ngày 8.1 trở đi, lái xe VN xuất cảnh sang Trung Quốc không cần phải xét nghiệm Covid-19 mà chỉ cần khai báo y tế theo biểu mẫu giống VN.

Phan Hậu

TP.HCM TĂNG CƯỜNG GIÁM SÁT

Đầu năm 2023, trước tình hình hành khách nhập cảnh tăng cao và sự xuất hiện các biến chủng mới của Covid-19 trên thế giới, bác sĩ Nguyễn Hồng Tâm, Giám đốc Trung tâm kiểm soát bệnh tật TP.HCM (HCDC), cho biết TP.HCM đã triển khai tăng cường hoạt động kiểm dịch y tế tại các cửa khẩu của TP.

Từ trước đến nay, HCDC luôn duy trì bộ phận thường trực kiểm dịch y tế quốc tế 24/24 tại các cửa khẩu của TP.HCM là Cảng hàng không quốc tế Tân Sơn Nhất và Cảng hàng hải TP.HCM. "Thực hiện chỉ đạo quyết liệt của Bộ Y tế, Sở Y tế, ngay từ đầu năm, HCDC đã tăng cường giám sát, phòng chống dịch ngay tại cửa khẩu, trong đó đặc biệt lưu ý các chuyến bay và hành khách đến từ các vùng đang bùng phát dịch", bác sĩ Tâm nói.

Tại sân bay Tân Sơn Nhất hiện có 2 hệ thống đo thân nhiệt ở khu vực nhập cảnh, và mọi hành khách đều phải đi qua dù đến từ nước nào. Khi bộ phận kiểm dịch phát hiện người có triệu chứng sốt (qua máy đo thân nhiệt), mệt mỏi, nổi ban... (qua quan sát) thì sẽ mời vào khu vực riêng để khám sơ bộ, khai thác yếu tố dịch tễ. Nếu phát hiện bệnh nhân mắc bệnh truyền nhiễm nhóm A hoặc bệnh mới nổi, thì sẽ cho cách ly tạm ở khu vực riêng, hoàn tất thủ tục nhập cảnh và sau đó chuyển đi bệnh viện cách ly (với Covid-19 thì hiện nay cho phép cách ly tại nhà nếu đủ điều kiện).

Duy Tính

KHÁNH HÒA ĐẢM BẢO 100% HÀNH KHÁCH ĐƯỢC KIỂM TRA THÂN NHIỆT

Ngày 7.1, bà Lê Thị Hồng Minh, Giám đốc Công ty CP Nhà ga quốc tế Cam Ranh, cho biết trong dịp Tết Nguyên đán năm nay, dự kiến sẽ có 4 chuyến bay đến và 4 chuyến bay đi giữa VN - Trung Quốc qua cảng hàng không này; trung bình mỗi chuyến bay có từ 150 - 180 hành khách. Ông Lê Văn Tùng, Giám đốc Trung tâm kiểm dịch y tế quốc tế tỉnh Khánh Hòa (Trung tâm), cho biết ngay từ đầu năm 2023 Trung tâm đã có văn bản gửi Cảng hàng không quốc tế Cam Ranh và các đơn vị liên quan về việc tăng cường giám sát phòng chống dịch Covid-19. Cụ thể, Trung tâm đề nghị các cơ quan, đơn vị liên quan tại cảng hàng không tập trung triển khai các biện pháp phòng chống dịch Covid-19 theo đúng hướng dẫn của Bộ Y tế. Thực hiện việc phân luồng, đảm bảo 100% hành khách được giám sát thân nhiệt; đảm bảo các điều kiện thuận lợi, thông thoáng không gây ứ đọng hành khách tại khu vực kiểm dịch đang thực hiện công tác giám sát y tế. Đối với trường hợp nghi ngờ như sốt, ho, khó thở, kiểm dịch viên sẽ đưa vào cách ly tạm thời làm mẫu xét nghiệm. Trong trường hợp khách dương tính với Covid-19, Trung tâm sẽ phối hợp với Cảng hàng không quốc tế Cam Ranh và các đơn vị liên quan kịp thời đưa hành khách đến cơ sở cách ly theo quy định. "Việc thực hiện các biện pháp phòng chống dịch Covid-19 như trên được áp dụng cho tất cả các khách quốc tế đến Khánh Hòa, không phân biệt đối với quốc gia nào", ông Tùng nhấn mạnh.

Ngoài ra, Sở Du lịch Khánh Hòa cũng đã có văn bản gửi các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch về việc Trung Quốc thông báo điều chỉnh chính sách phòng chống dịch và xuất nhập cảnh để các đơn vị chủ động thực hiện tốt các biện pháp phòng chống dịch theo hướng dẫn của các cơ quan chuyên môn.

Thế Quang

“Thế khó” của Quy hoạch quốc gia

LÊ HIỆP - MAI HÀ

Dù chỉ 2 ngày nữa sẽ bấm nút thông qua Quy hoạch tổng thể quốc gia giai đoạn 2021 - 2030 tầm nhìn 2050, song thảo luận ngày 7.1, nhiều đại biểu Quốc hội vẫn băn khoăn với tính khả thi của các định hướng trong quy hoạch.

CÒN DÀN TRÁI, ÔM ĐÒM

Đại biểu (ĐB) Trịnh Xuân An, Ủy viên chuyên trách Ủy ban Quốc phòng - An ninh, cho rằng Quy hoạch tổng thể quốc gia giai đoạn 2021 - 2030 tầm nhìn 2050 (Quy hoạch) không phải bản tập hợp hay phép cộng đơn giản các quy hoạch thành phần, cũng không phải nhắc lại một cách cơ học Chiến lược phát triển KT-XH đã được Đại hội Đảng XIII thông qua. Quy hoạch tổng thể quốc gia cũng không nên quy định quá chi tiết mục tiêu cụ thể, mà chỉ nên nêu khái quát, giới hạn tối đa hoặc tối thiểu để các ngành, địa phương có căn cứ xây dựng các chỉ tiêu tại quy hoạch cấp thấp hơn. “Những nội dung nào chúng ta có lợi thế thì chúng ta quy định rất rõ trong này, chứ không dàn trải, chỗ nào cũng có một chút thì không rõ cái gì chúng ta có khả năng trở thành điểm sáng thế giới”, ĐB An nêu.

Tương tự, góp ý về phát triển du lịch, ĐB Nguyễn Thị Việt Nga, Phó trưởng đoàn ĐB Quốc hội tỉnh Hải Dương, cho rằng Quy hoạch vẫn dàn trải, thiếu trọng tâm, trọng điểm khi xác định các sản phẩm du lịch chính của mỗi không gian phát triển du lịch theo vùng. “Trong 6 vùng không gian phát triển KT-XH, các sản

Đại biểu Trịnh Xuân An (trái) và Bộ trưởng Bộ KH-ĐT Nguyễn Chí Dũng phát biểu tại hội trường

ẢNH: GIA HÂN

phẩm du lịch chính được liệt kê gần như giống nhau”, bà Nga nói và đề nghị rà soát theo hướng xác định những sản phẩm nổi trội.

Nhiều ĐB cũng băn khoăn về tính khả thi của một số chỉ tiêu trong Quy hoạch. ĐB Trần Quang Minh, Phó chủ tịch Ủy ban MTTQ VN tỉnh Quảng Bình, cho rằng việc đặt mục tiêu đến 2030 VN có 45 - 50 triệu lượt khách quốc tế, gấp 13 - 15 lần hiện tại và 3 lần so với thời điểm cao nhất trước đây là khó khả thi; hay định hướng “không còn hộ nghèo” là phi thực tế... Theo ĐB Nguyễn Quốc Luận, Phó trưởng đoàn chuyên trách Đoàn ĐB Quốc hội tỉnh Yên Bái, về giải pháp huy động vốn đầu tư, Chính phủ dự kiến nhu cầu vốn đầu tư phát triển của giai đoạn 2021 - 2030 khoảng 48,3 triệu tỉ đồng, trong đó vốn đầu tư công khoảng 6,78 triệu tỉ đồng. “Đây là con số rất lớn, đạt khoảng 35% GDP, do vậy Chính phủ cần cân nhắc tính toán kỹ để đảm bảo tính khả thi, nhất là các nguồn lực đầu tư từ ngân sách nhà nước”, ĐB Luận nêu.

“CHẬM THANH TOÁN GÂY TỔN THƯƠNG LỰC LƯỢNG TUYỂN ĐẦU”

Chiều 7.1, thảo luận tại hội trường về Nghị quyết 30/2021/QH15 về các chính sách phòng chống dịch bệnh Covid-19, nhiều ĐB đặt câu hỏi về trách nhiệm chậm thanh toán chi phí phòng chống dịch.

ĐB Nguyễn Anh Trí (đoàn Hà Nội) cho rằng, cần nhìn nhận lý do vì sao chậm trễ thanh toán chế độ và chi phí cho việc chống dịch. Ông nêu 3 lý do: thiếu tinh thần trách nhiệm; bị mất phương hướng sau khi có hàng loạt sai phạm xảy ra; những người có trách nhiệm liên quan thì rất sợ sai. ĐB Trí cũng đề nghị sau khi có nghị quyết, Chính phủ chỉ đạo thật quyết liệt, không để tổn động, làm mất lòng tin của người dân. Cùng quan điểm, ĐB Trần Hoàng Ngân (đoàn TP.HCM) đề nghị thanh toán chi phí phòng, chống dịch phải đơn giản, rút gọn vì “chậm thanh toán đã gây tổn thương đến tinh thần của lực lượng tuyến đầu khi tham gia chống dịch”.

Tiếp thu ý kiến ĐB, Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan giải thích việc chưa hoàn thành thanh toán chi phí là do trong quá trình chống dịch các cơ quan vừa làm, vừa rút kinh nghiệm, kể cả phác đồ điều trị cũng phải thay đổi liên tục, nhân lực làm chuyên môn y tế thiếu. Do đó, việc lập các giấy tờ, thủ tục hành chính gặp nhiều khó khăn. Theo Bộ trưởng, Thủ tướng Chính phủ đã giao ngành y tế phối hợp cùng các bộ, ngành, địa phương tổng kết 3 năm trong công tác phòng chống dịch. Từ đó, đánh giá những mặt làm được, những mặt chưa làm được, nguyên nhân, tồn tại và đặc biệt là những bài học kinh nghiệm cho thời gian tới.

ĐÃ NGHIÊN CỨU NGUỒN LỰC

Trấn an các ĐB, Bộ trưởng Bộ KH-ĐT Nguyễn Chí Dũng cho biết Quy hoạch tổng thể quốc gia trình Quốc hội là công trình nghiên cứu “hết sức đồ sộ, công phu”, với 41 hợp phần, gần 7.000 trang tài liệu; gần 30 cơ sở viện, trường nghiên cứu với khoảng hơn 100 nhà khoa học, chuyên gia hàng đầu trong nước và quốc tế về quy hoạch tham gia.

“Chúng tôi đã triển khai trong suốt 2 năm qua với hàng trăm cuộc hội nghị, hội thảo, với một phương pháp tiếp cận hết sức mới, hiện đại và đảm bảo các thông lệ tốt của quốc tế cũng như các nghị quyết của T.Ư Đảng. Báo cáo để Quốc hội yên tâm”, ông Dũng nói, và khẳng định nhiều lần rằng các ý kiến góp ý về định hướng phát triển của các ngành, các vùng, danh mục dự án, nguồn lực, mục tiêu, chỉ tiêu... “đều đã cơ bản tiếp thu”.

Ông Dũng nói việc xây dựng Quy hoạch có nhiều khó khăn khi đây là nhiệm vụ mới, khó, lần đầu tiên làm nên chưa có kinh nghiệm; các nước cũng mỗi nước làm một kiểu. Bên cạnh đó, việc lần đầu tiên làm quy hoạch theo hướng tích hợp với yêu cầu vừa không được chung chung quá vì sẽ trùng với chiến lược, định hướng nhưng cũng không được chi tiết quá để tránh trùng với quy hoạch ngành, vùng, là “vấn đề khó nhất” trong việc xây dựng Quy hoạch tổng thể quốc gia.

Liên quan tới tính khả thi và nguồn lực, ông Dũng nhấn mạnh đã được nghiên cứu kỹ lưỡng. “Để đảm bảo tính khả thi kịch bản thì phần đầu với tinh thần quyết tâm cao nhất, khai thác hiệu quả các lợi thế so sánh của các vùng và của cả nước, cũng như các cơ hội mới, xu thế mới để phát triển nhanh, bền vững và đạt được các mục tiêu Đại hội Đảng đã đề ra”, ông Dũng nhấn mạnh. ▶

Quan tâm hơn nữa gia đình chính sách, người có công với cách mạng

Chiều 7.1, nhân chuyến công tác tại tỉnh Phú Yên, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã đến thăm, chúc tết và tặng quà các gia đình chính sách trên địa bàn TP.Tuy Hòa (Phú Yên).

Thủ tướng Phạm Minh Chính cùng đoàn công tác đã đến thăm Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân Đặng Phi Thường (76 tuổi), nguyên Phó tiểu đội trưởng Đại đội 3, Tiểu đoàn 12, Trung đoàn 10 (Ngô Quyền, Phân khu Nam), thuộc Quân khu 5; nguyên Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, nguyên Chỉ huy trưởng Bộ Chỉ huy quân sự tỉnh Phú Yên.

Thủ tướng còn đến thăm Mẹ Việt Nam anh hùng Đỗ Thị Phường (93 tuổi). Mẹ có chồng và con gái là liệt sĩ. Bản thân mẹ Đỗ Thị Phường tham gia cách mạng từ năm 1962,

làm cơ sở mật sau đó thoát ly tham gia Công an xã Hòa Kiến (nay thuộc TP.Tuy Hòa).

Tại các gia đình đến thăm, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã ân cần hỏi thăm sức khỏe, chúc mừng năm mới đến Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân Đặng Phi Thường và Mẹ Việt Nam anh hùng Đỗ Thị Phường. Thủ tướng mong muốn mỗi người sống vui, sống thọ; tiếp tục là tấm gương sáng, động viên con cháu góp phần tích cực vào sự nghiệp xây dựng phát triển quê hương, đất nước.

Thủ tướng cũng đề nghị cấp ủy, chính quyền địa phương của tỉnh Phú Yên quan tâm nhiều hơn nữa đến các gia đình chính sách, người có công với cách mạng...

Đức Huy

Hình thành lớp học sinh, sinh viên VN thời đại mới

Anh Bùi Quang Huy và ông Lê Hải Bình trao giải cho các SV 5 tốt

ẢNH: BẢO ANH

Tối 7.1, T.Ư Hội Sinh viên (SV) VN tổ chức kỷ niệm 73 năm Ngày truyền thống học sinh (HS), SV và Hội SV VN; tuyên dương danh hiệu “HS 3 tốt”, “HS 3 rèn luyện”, “SV 5 tốt” cấp T.Ư và trao giải thưởng “Sao Tháng Giêng” năm 2022. Tham dự chương trình có các Ủy viên T.Ư Đảng: Phó trưởng ban thường trực Ban Dân vận T.Ư Phạm Tất Thắng, Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội Nguyễn Đức Vinh, Bộ trưởng Bộ GD-ĐT Nguyễn Kim Sơn, Bộ trưởng Bộ KH-CN Huỳnh Thành Đạt; các Ủy viên dự khuyết T.Ư Đảng: Phó trưởng ban Tuyên giáo T.Ư Lê Hải Bình, Bí thư thứ nhất T.Ư Đoàn Bùi Quang Huy. Về phía T.Ư Đoàn còn có anh Nguyễn Tường Lâm, Bí thư T.Ư Đoàn; anh Nguyễn Minh Triết, Bí thư T.Ư Đoàn, Chủ tịch T.Ư Hội SVVN.

Tại buổi lễ, anh Nguyễn Minh Triết đã đọc diễn văn ôn lại truyền thống tự hào của Hội SVVN suốt 73 năm qua và

thông tin về những phong trào SV trong thời kỳ xây dựng và đổi mới đất nước, trong đó có các phong trào: “Học tập, rèn luyện vì ngày mai lập nghiệp”, “Thi đua học tập tốt, rèn luyện tốt”, “HS 3 tốt”, “HS 3 rèn luyện”, “SV 5 tốt”... Từ thực tiễn phong trào đã xuất hiện nhiều tấm gương HS, SV sống đẹp, đạt thành tích xuất sắc trong học tập, sáng tạo, nghiên cứu khoa học; nhiều SV được vinh dự đứng trong hàng ngũ của Đảng, góp phần hình thành một lớp HS, SV VN thời đại mới, giàu lòng yêu nước, bản lĩnh, tri thức, sức khỏe, có khát vọng vươn lên, tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng, chủ động và tự tin trong hội nhập quốc tế.

Dịp này, T.Ư Hội SVVN đã trao giải thưởng cho 85 SV đạt danh hiệu “SV 5 tốt” cấp T.Ư (trong đó có 77 SV trong nước, 8 SV ở nước ngoài); trao giải thưởng “Sao Tháng Giêng” cho 104 SV (100 SV trong nước và 4 SV ở nước ngoài). **Vũ Thơ**

Kiều bào kiến nghị gỡ vướng về quốc tịch, đầu tư

PHẠM THU NGÂN - SỸ ĐỒNG

Ngày 7.1, Thành ủy, HĐND, UBND, Ủy ban MTTQ VN TP.HCM tổ chức gặp gỡ 50 đại biểu người VN ở nước ngoài tiêu biểu nhân dịp Tết Nguyên đán năm 2023.

“RẤT HẠNH DIỆN KHI SỬ DỤNG HỘ CHIẾU VN”

Tại sự kiện, ông Trần Bá Phúc, Ủy viên Ủy ban T.Ư MTTQ VN, Chủ tịch Hội Doanh nhân VN tại Úc, khẳng định cộng đồng hơn 5 triệu người VN ở nước ngoài là bộ phận không tách rời khỏi dân tộc VN. Cá nhân ông Phúc vừa có quốc tịch Úc, vừa có quốc tịch VN và ông rất hạnh diện khi sử dụng hộ chiếu VN trong các giao dịch tại Úc. Tuy nhiên, thống kê cho thấy chỉ có khoảng 10.000 kiều bào được cấp hộ chiếu VN và con số này là quá ít.

Trong khi đó, thực tế có người nộp hồ sơ xin lại hộ chiếu VN phải chờ một vài năm, và khi thắc mắc thì chỉ nhận được câu trả lời là “để xác minh lại quý vị có từ bỏ quốc tịch VN không”. Qua đó, ông Phúc kiến nghị cần có quy định thông thoáng hơn trong việc nhập quốc tịch, cấp hộ chiếu cho người VN ở nước ngoài.

TS Nguyễn Trí Dũng, kiều bào Nhật Bản, kể rằng ông có 2 người con gái sinh tại Nhật Bản, đã đăng ký công dân tại Đại sứ quán VN ở Nhật, được cấp hộ chiếu từ nhỏ và đã về VN sinh sống. “Tuy nhiên, khi về nước, tôi đi xin giấy xác nhận 2 đứa tên thế này, mang

Toàn cảnh buổi gặp gỡ đại biểu người VN ở nước ngoài tiêu biểu nhân dịp Tết Nguyên đán năm 2023

ANH: SỸ ĐỒNG

hộ chiếu VN này, là con của tôi, nhưng không đơn vị nào xác nhận”, ông Dũng nói và đề nghị TP.HCM nên kiến nghị T.Ư giao thẩm quyền giải quyết một số vấn đề cụ thể liên quan đến kiều bào cũng như quan tâm nhiều hơn vấn đề quốc tịch cho kiều bào.

CẦN CHÍNH SÁCH Cởi MỞ HƠN VỀ KIỀU HỐI

Tại buổi gặp gỡ, nhiều kiều bào đã hiến kế các giải pháp chống ngập, chống kẹt xe, chuyển đổi số, phát triển thương hiệu các sản phẩm VN trên thị trường quốc tế... Đơn cử, ông Lâm Việt Tùng, chuyên gia tư vấn công nghệ thông tin tại Hà Lan, cho rằng VN cần phải có kiến trúc sư trưởng cho hoạt động chuyển đổi số, cũng như xây dựng cơ sở dữ liệu chung, tránh tình trạng thông

tin, dữ liệu phân tán ở mỗi bộ ngành.

Trong khi đó, ông Johnathan Hạnh Nguyễn, Chủ tịch Tập đoàn Liên Thái Bình Dương (IPPG), nhấn mạnh vai trò của kiều hối đối với sự phát triển của đất nước (lượng kiều hối gửi về VN trung bình hơn 10 tỉ USD/năm, trong đó gửi về TP.HCM chiếm hơn 50% - PV). Đây là nguồn tiền mà bà con xa quê hương chắt chiu để gửi về thân nhân làm ăn, qua đó đóng góp cho ngân sách và sự phát triển chung của đất nước. Tuy nhiên, theo ông Johnathan Hạnh Nguyễn, phía ngân hàng còn “hạch hỏi nhiều quá” về nguồn tiền. Vì vậy, theo ông, VN cần có chính sách cởi mở hơn về việc chuyển kiều hối về nước.

Vấn đề vướng mắc trong đầu tư đối với kiều bào 2 quốc

tịch cũng được doanh nhân Johnathan Hạnh Nguyễn đề cập. Ông nói kể từ khi luật Quốc tịch VN sửa đổi năm 2014, ông và gia đình là một trong những công dân đầu tiên được cấp quốc tịch VN và song song quốc tịch Mỹ. Chiếu theo quy định của luật Đầu tư năm 2020, người có 2 quốc tịch được làm bất cứ ngành nghề nào ở VN mà không bị cấm. Tuy nhiên, từ thực tế phát sinh, ông mong TP.HCM kiến nghị T.Ư và các bộ ngành làm rõ ngành nghề nào Việt kiều 2 quốc tịch không được đầu tư làm cơ sở cho nhà đầu tư xây dựng kế hoạch.

Ghi nhận ý kiến của kiều bào, Phó chủ tịch UBND TP.HCM Võ Văn Hoan đề nghị Ủy ban Về người VN ở nước ngoài TP.HCM tổng hợp các kiến nghị, vướng mắc về pháp lý, quốc tịch, đầu tư...

TRI ÂN ĐÓNG GÓP CỦA KIỀU BÀO

Phó bí thư Thành ủy TP.HCM Nguyễn Văn Hiếu cho biết năm 2022 là năm TP.HCM và cả nước hồi sinh sau đại dịch Covid-19. Đến nay tình hình phát triển kinh tế - xã hội tại TP.HCM có nhiều điểm sáng như tổng sản phẩm trên địa bàn (GRDP) tăng 9,03% so với cùng kỳ, thu ngân sách ước đạt 472.000 tỉ đồng, tăng 23,6% so với cùng kỳ. Trong đó, có sự đóng góp không nhỏ của cộng đồng người VN ở nước ngoài. Ông Hiếu nhấn mạnh và khẳng định lãnh đạo TP.HCM luôn dành tình cảm trân quý, tri ân sự đóng góp của kiều bào.

Phó bí thư Thành ủy TP.HCM kêu gọi kiều bào tiếp tục quan tâm, chia sẻ trách nhiệm, thẳng thắn để xây dựng TP.HCM, nhất là những nội dung trọng tâm về định hướng phát triển ngành nghề, xây dựng thể chế kinh tế, thể chế hành chính, cơ chế chính sách tạo động lực, đầu tư hạ tầng, phát triển nguồn nhân lực...

của kiều bào để có hướng giải quyết hoặc báo cáo, kiến nghị T.Ư các giải pháp tháo gỡ. Ông Hoan cho hay TP.HCM phấn đấu là trung tâm tài chính quốc tế. Hiện TP.HCM đã có nhiều điểm sáng về đô thị, song nhiều vấn đề về xã hội, nhất là các hoạt động văn hóa - giải trí nhằm phục vụ hơn 10 triệu dân vẫn chưa có nhiều tiến bộ. Vì vậy, thời gian tới, TP.HCM cần một nguồn lực đầu tư rất lớn của tư nhân. Ông Hoan tin tưởng và kỳ vọng kiều bào tiếp tục quan tâm và TP.HCM luôn sẵn sàng tạo điều kiện khi kiều bào đến đầu tư.

Người dân Thủ Đức nộp và nhận hồ sơ đất đai tại 1 đầu mối

Ngày 7.1, Sở Tài nguyên - Môi trường TP.HCM cùng UBND TP.Thủ Đức khánh thành bộ phận tiếp nhận và trả kết quả đất đai TP.Thủ Đức (ảnh), được xem là lớn và hiện đại nhất TP.HCM, với 20 quầy, có thể tiếp nhận 400 hồ sơ trong một ngày. Theo đó, thay vì nộp, nhận hồ sơ về đất đai tại 3 điểm như trước đây, từ ngày 7.1, người dân TP.Thủ Đức nộp và nhận hồ sơ tại địa điểm duy nhất đặt ở số 56 Đặng Thai Mai, P.Thạnh Mỹ Lợi (TP.Thủ Đức, TP.HCM). Khi đưa vào vận hành, bộ phận tiếp nhận và trả kết quả thủ tục hành chính cũng

là đầu mối tập trung liên thông tiếp nhận, chuyển hồ sơ thủ tục hành chính đến cơ quan, đơn vị có thẩm quyền giải quyết và trả kết quả giải quyết hồ sơ cho cá nhân và tổ chức. Sở Tài nguyên - Môi trường TP.HCM giao Chi nhánh Văn phòng đăng ký đất đai TP.Thủ Đức đặt mục tiêu sẽ giải quyết trên 95% hồ sơ đúng hạn (khoảng 90.000 hồ sơ). Tiếp tục thực hiện rút ngắn thời gian giải quyết hồ sơ từ 10 ngày xuống còn 5 ngày làm việc, đảm bảo không ùn tắc trong việc tiếp nhận, giải quyết hồ sơ. Đặc biệt là liên thông với Chi cục Thuế

TP.Thủ Đức, với các ngân hàng, kho bạc... để giúp giải quyết hồ sơ giao dịch bảo đảm chỉ đi 1 lần (nộp và nhận kết quả), từ đó rút ngắn thời gian giải quyết hồ sơ, đưa vốn vào sản xuất, lưu thông nhanh hơn...

Theo ông Nguyễn Toàn Thắng, Giám đốc Sở Tài nguyên - Môi trường TP.HCM, việc vận hành thành công bộ phận tiếp nhận và trả kết quả hồ sơ đất đai của TP.Thủ Đức sẽ là tiền đề để triển khai tại các quận, huyện còn lại. Ông Hoàng Tùng, Chủ tịch UBND TP.Thủ Đức, cho biết trong năm 2022 phận một của

ANH: ĐÌNH SƠN

của TP.Thủ Đức đã xử lý hơn 100.000 hồ sơ các loại, trong đó đất đai chiếm đa số. Năm 2023 khi đưa vào vận hành trung tâm với cơ sở vật chất khang trang,

hiện đại và thực hiện các chương trình chuyển đổi số sẽ mong cải thiện mạnh mẽ trong tiến độ giải quyết hồ sơ cho người dân và doanh nghiệp.

Đình Sơn

Mối nguy từ thuốc lá điện tử ĐE ĐOÀ sức khỏe giới trẻ

DUY TÍNH

Thực trạng hút thuốc lá điện tử ở người VN, đặc biệt là giới trẻ, đã trở nên đáng báo động hơn bao giờ hết. Gánh nặng kép vừa hút thuốc lá truyền thống vừa hút thuốc lá điện tử đã và đang đe dọa sức khỏe người dân nói chung và giới trẻ nói riêng.

TỶ LỆ HÚT THUỐC LÁ ĐIỆN TỬ CỦA HỌC SINH 13 - 15 TUỔI TĂNG

Trao đổi với PV *Thanh Niên*, thạc sĩ, bác sĩ Đinh Thị Hải Yến, Trưởng khoa Truyền thông - giáo dục sức khỏe, Trung tâm kiểm soát bệnh tật TP.HCM (HCDC), cho biết khảo sát toàn quốc về tình hình sử dụng thuốc lá ở người trên 15 tuổi trên toàn quốc năm 2022 do Quỹ Phòng chống tác hại thuốc lá thực hiện cho thấy tỷ lệ người sử dụng thuốc lá điện tử (TLĐT) có khuynh hướng gia tăng rất nhanh. Nếu năm 2015, tỷ lệ là 0,2% thì năm 2020 cho kết quả 3,6%, tăng 18 lần sau 5 năm.

Theo nghiên cứu năm 2020 ở người trên 15 tuổi tại TP.HCM do HCDC và Đại học Y Dược thực hiện, tỷ lệ người đã sử dụng TLĐT hiện là 6%, trong đó 3,3% là đang sử dụng. Kết quả cho thấy tỷ lệ này ở TP.HCM cao hơn số liệu chung toàn quốc.

Trong điều tra thuốc lá toàn cầu (Global Youth Tobacco Survey) tại VN năm 2022, đối tượng điều tra là học sinh 13 - 15 tuổi cho thấy tỷ lệ đã sử dụng TLĐT là 7,8%, trong đó 3,5% đang sử dụng. Tỷ lệ đang sử dụng TLĐT năm 2022 này tăng so với năm 2014 (2,7%).

“Đáng lưu ý trong 3,5% đang sử dụng TLĐT thì nam giới hút nhiều 1,5 lần so với nữ. Tuy nhiên, các bạn nữ hiện cũng đang có khuynh hướng gia tăng

sử dụng TLĐT không khác nam giới. TLĐT đang được quảng cáo nhắm tới nữ giới trẻ tuổi, với mục đích khuyến khích nữ giới chứng minh bản thân bình đẳng với nam giới bằng cách hút thuốc lá”, bác sĩ Hải Yến nói.

CHIẾN LƯỢC KINH DOANH NHẢM VÀO GIỚI TRẺ

Nhiều bạn trẻ cho rằng TLĐT không nguy hại vì không chứa hoặc chứa rất ít nicotin so với thuốc lá truyền thống. Bác sĩ Hải Yến dẫn kết quả khảo sát năm 2020 tại TP.HCM cho thấy 31,7% người tham gia nghiên cứu nghĩ rằng TLĐT và thuốc lá truyền thống có tác hại đến sức khỏe như nhau. Khoảng 6% đối tượng nghiên cứu cho rằng TLĐT ít hại hơn nhiều so với thuốc lá thông thường, và 8,8% không biết về tác hại của TLĐT so với thuốc lá thông thường. Tỷ lệ người cho rằng TLĐT hại ít hơn rất nhiều so với thuốc lá thông thường cao nhất ở người trẻ (15 - 24 tuổi).

“Những kiến thức trên cho thấy người trẻ đang bị tác động rất nhiều từ chiến lược kinh doanh, quảng cáo của nền công nghiệp thuốc lá”, bác sĩ Hải Yến nhìn nhận. Theo đó, chiến lược kinh doanh của ngành công nghiệp thuốc lá tập trung vào người trẻ dưới 25 tuổi vì 4 lý do.

Thứ nhất, thuốc lá là sản phẩm gây nghiện, một tỷ lệ lớn người trẻ thử hút sẽ chuyển thành người nghiện hút lâu dài. Thứ hai, hầu hết người hút thuốc lá bắt đầu trước độ tuổi 18 và rất ít người bắt đầu sau 25 tuổi. Thứ ba, hằng năm chỉ có khoảng 10% người hút thay đổi nhãn hiệu, do đó các công ty cần lôi kéo người hút vào nhãn hiệu của mình để đảm bảo thị phần. Cuối cùng, 50% số người hút thuốc lá trưởng thành sẽ tử vong sớm, các công ty cần khách hàng thay thế và nhắm vào giới trẻ là giải pháp hiệu quả nhất.

Cô gái hút TLĐT trong quán ăn

ÀNH: DUY TÍNH

“Quảng cáo thuốc lá hiện rất tinh vi và đánh đúng nhu cầu, tâm lý người trẻ. Trên thế giới, một số công ty thuốc lá cung cấp học bổng cho sinh viên liên quan đến việc yêu cầu sinh viên nhận học bổng viết bài luận về các chủ đề như liệu việc sử dụng TLĐT có mang lại lợi ích tiềm năng hay không. Chi mạnh tay để quảng bá sản phẩm trên các phương tiện truyền thông xã hội hướng đến giới trẻ. Công ty TLĐT thường xuyên tài trợ cho các lễ hội và sự kiện âm nhạc. Sử dụng hương vị để thu hút giới trẻ. Tại thị trường Hà Lan, khoảng gần 20.000 loại nhãn hiệu dựa trên các hương vị khác nhau đã được tìm thấy”, bác sĩ Hải Yến thông tin.

NGUY CƠ THẬT SỰ TỪ TLĐT

Bác sĩ Hải Yến cho biết TP.HCM chưa có báo cáo ca nhập viện nào do TLĐT. Nhưng thực tế, TLĐT chứa chất độc giống thuốc lá truyền thống. Các loại hương vị khác nhau có nhiều nguy cơ đến sức khỏe còn chưa được biết đến.

Cụ thể, TLĐT làm thay đổi cơ chế gây nghiện nicotin, rút ngắn thời gian nghiện. Nếu hút thuốc lá điều thời gian để nghiện mất khoảng 3 năm thì sử dụng TLĐT thời gian này sẽ rút ngắn do TLĐT có thể điều chỉnh lượng nicotin và thậm chí lượng chất này còn cao hơn thuốc lá truyền thống. TLĐT làm tăng nguy cơ bắt đầu hút thuốc lá truyền thống và sử dụng đồng thời cả hai loại. Một nghiên cứu chỉ ra rằng người trẻ tuổi sử dụng TLĐT có nguy cơ sử dụng thuốc lá truyền thống cao hơn 3,5 lần so với nhóm không dùng TLĐT.

Ngoài ra, khác với thuốc lá

truyền thống, TLĐT còn gây ra nhiều tác hại cấp tính, trong đó có Hội chứng tổn thương phổi do TLĐT (E-cigarette or Vaping related Acute Lung Injury Syndrome, gọi tắt là EVALI). Kể từ ngày 3.12.2019, CDC Mỹ báo cáo nhiều trường hợp EVALI nhập viện và tử vong. Tính đến ngày 18.2.2020, đã có tổng số 2.807 trường hợp EVALI nhập viện ở 50 tiểu bang với 68 trường hợp tử vong. TLĐT gây tổn thương nhu mô phổi, và hầu hết các trường hợp hồi phục khi được điều trị. Nicotin có trong thuốc lá gây ảnh hưởng xấu đến sự phát triển não trẻ em và vị thành niên. Sử dụng nicotin ở lứa tuổi vị thành niên gây hại cho các phần của não kiểm soát sự chú ý, học tập, tâm trạng. Sử dụng nicotin ở vị thành niên cũng làm tăng nguy cơ nghiện các chất gây nghiện khác trong tương lai. Bên cạnh đó, TLĐT còn có nguy cơ cháy nổ và cuối cùng là nguy cơ sử dụng ma túy với TLĐT.

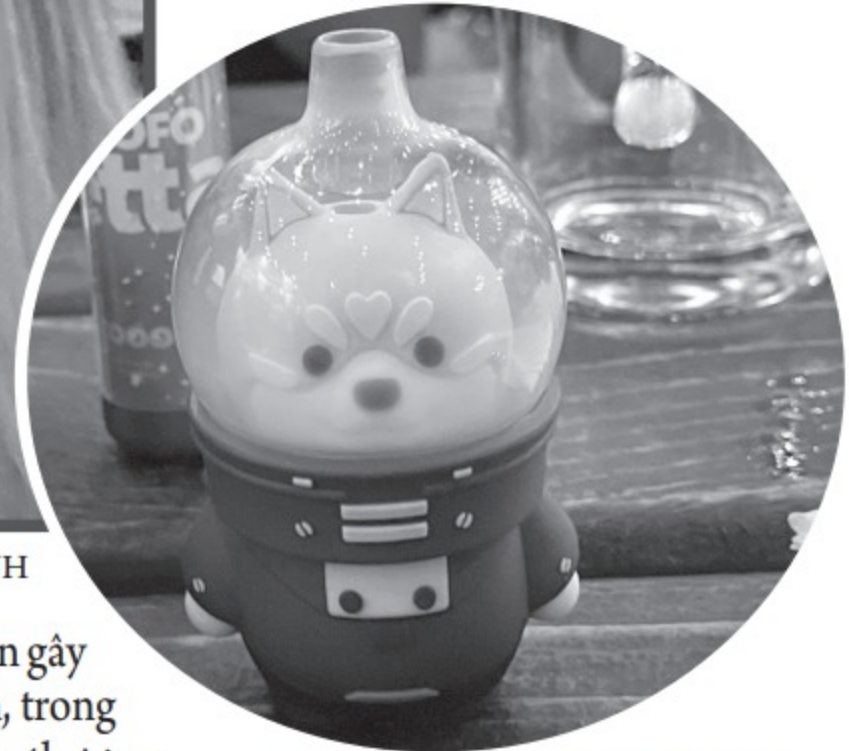
ỦNG HỘ CẤM SỬ DỤNG TLĐT

“HCDC ủng hộ ý kiến của Bộ Y tế đề xuất Quốc hội cấm việc sử dụng TLĐT, thuốc lá nung nóng ở VN. Với giới trẻ, ngành y tế sẽ phối hợp với ngành giáo dục để đưa thông tin về TLĐT đến các em học sinh, tổ chức truyền thông - giáo dục sức khỏe về thuốc lá thế hệ mới vào chương trình học để giúp các em hiểu rõ về TLĐT, thuốc lá nung nóng”, bác sĩ Hải Yến nói.

Bác sĩ Hải Yến khuyến cáo phụ huynh cần theo dõi trẻ, lưu ý những biểu hiện đáng ngờ ở trẻ. Cần lưu tâm về vấn đề TLĐT để cảnh giác trước các vấn đề ở trẻ. TLĐT được cho là mắc

Học sinh trường THPT L.Tr (TP.Thủ Đức) tụ tập hút pod

ÀNH: TRẦN DUY KHÁNH

Một sản phẩm TLĐT

ÀNH: DUY TÍNH

nhưng sự thực không như vậy. Với số tiền vật được bố mẹ cho, một nhóm trẻ có thể cùng góp tiền mua và sử dụng chung với nhau. Với vài trăm ngàn cho hàng trăm lượt hút thì nó hoàn toàn nằm trong khả năng mua và sử dụng ở trẻ. Vì vậy, phụ huynh cũng cần quan tâm thêm về quản lý chi tiêu của trẻ.

Về câu hỏi có nên chế tài học sinh sử dụng TLĐT không, bác sĩ Hải Yến cho rằng việc chế tài học sinh sẽ tùy thuộc vào quy định của nhà trường. Các trường sẽ cân nhắc các hình thức để đảm bảo tính giáo dục đến các em về TLĐT.

Theo các chuyên gia, các tập đoàn thuốc lá đa quốc gia sẽ luôn nhắm đến thế hệ trẻ để thu hút người dùng mới thay thế người dùng cũ đã chết do tác hại của thuốc lá. Những nước như VN đang có tỷ lệ cao người dân hút thuốc lá truyền thống chưa giảm được thì chúng ta tiếp tục đương đầu với nguy cơ gia tăng tỷ lệ hút cũng như gánh nặng bệnh tật từ TLĐT, thuốc lá nung nóng. Điều này tạo ra đại dịch kép, tạo ra gánh nặng rất lớn cho VN.

“Các sản phẩm được coi là sản phẩm thuốc lá mới thực chất vẫn chỉ là sản phẩm độc hại mới, nếu chúng ta không ngăn chặn sớm thì sẽ tạo ra một đại dịch mới đối với thế hệ thanh niên mới. Thế hệ trẻ cần được tiếp tục bảo vệ bởi các chiến lược tinh vi của các tập đoàn thuốc lá đa quốc gia”, bác sĩ Hải Yến cảnh báo. (còn tiếp)

Nhiều bạn trẻ sử dụng TLĐT ở nơi công cộng

ÀNH: DUY TÍNH

Kiến nghị làm rõ trách nhiệm các địa phương để dự án “ma” Alibaba tung hoành

PHAN THƯƠNG

Việc Nguyễn Thái Luyện và đồng phạm rao bán các dự án “ma” luôn công khai tại các địa bàn liên quan, thách thức chính quyền địa phương trong thời gian dài nhưng không có sự can thiệp kịp thời, dẫn đến hậu quả đặc biệt nghiêm trọng.

Hiện bản án vụ án Nguyễn Thái Luyện và đồng phạm “lừa đảo chiếm đoạt tài sản”, “rửa tiền” đã được niêm yết công khai trên Cổng thông tin điện tử TAND TP.HCM, tại địa chỉ <http://hochiminhcity.toaan.gov.vn>.

Sau gần 1 tháng xét xử sơ thẩm, ngày 29 - 30.12.2022, TAND TP.HCM tuyên phạt bị cáo Nguyễn Thái Luyện (37 tuổi, Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng giám đốc Công ty CP địa ốc Alibaba) tù chung thân về tội “lừa đảo chiếm đoạt tài sản”. 22 đồng phạm còn lại bị tuyên án từ 3 năm tù treo đến 30 năm tù về các tội “lừa đảo chiếm đoạt tài sản”, “rửa tiền”.

Về trách nhiệm dân sự, HĐXX buộc bị cáo Nguyễn Thái Luyện và vợ là bị cáo Võ Thị Thanh Mai bồi thường hơn 2.445 tỉ đồng cho 4.548 người bị hại mà các bị cáo đã lừa đảo. HĐXX còn buộc bị cáo Mai nộp lại gần 12,2 tỉ đồng từ hành vi “rửa tiền” để đảm bảo nghĩa vụ bồi thường cho các bị hại.

HÀNG LOẠT KIẾN NGHỊ XEM XÉT TRÁCH NHIỆM QUẢN LÝ CỦA ĐỊA PHƯƠNG

Theo hồ sơ vụ án, Nguyễn Thái Luyện cùng đồng phạm rao bán 58 dự án “ma” tại các tỉnh Bình Thuận, Đồng Nai, Bà Rịa-Vũng Tàu, từ đó lừa đảo hàng ngàn khách hàng. Để tăng thêm sự tin tưởng về quy mô Công ty CP địa ốc Alibaba và thu hút khách hàng nộp tiền, Luyện và đồng phạm còn tổ chức các sự kiện công bố “dự án”, đưa ra thông tin gian dối về các dự án không có thật.

Cụ thể, Luyện lập phòng truyền thông, trong đó Phó tổng giám đốc phụ trách truyền thông của Công ty CP địa ốc Alibaba - bị cáo Nguyễn Lê Hoàng Lan (bị tuyên 16 năm tù) là người hoàn thiện file bản vẽ thiết kế các

Số ít bị hại có mặt tại phiên tòa xét xử Nguyễn Thái Luyện và đồng phạm

ẢNH: NHẬT THỊNH

Bị cáo Nguyễn Thái Luyện lợi dụng kẻ hở trong quản lý đất đai tại địa phương để rao bán 58 dự án “ma”, chiếm đoạt hàng ngàn tỉ đồng của khách hàng

“dự án”, tổ chức sự kiện truyền thông quảng cáo; trực tiếp tham gia biên soạn, phê duyệt, lên kịch bản chương trình phân phối, mở bán các dự án “ma”. Còn bị cáo Võ Văn Trần Quang (bị tuyên 10 năm tù) có vai trò quay phim, chụp ảnh các sự kiện mở bán sản phẩm do Công ty Alibaba tổ chức để thu hút khách hàng.

Sau khi tổ chức những sự kiện mở bán dự án “ma”, các bị cáo đã đăng tải trên website: www.tapdoandiaocalibaba.com, www.diaocalibaba.com và www.diaocalibaba.vn; trên YouTube với tài khoản có tên “Thời sự Ali24h”; fanpage có tên “Địa ốc Alibaba”... để khách hàng tin tưởng đầu tư.

Như vậy, rõ ràng việc các bị cáo rao bán các dự án “ma” luôn công khai tại các địa bàn liên quan, thách thức chính quyền địa phương trong thời gian dài, nhưng không có sự can thiệp kịp thời dẫn đến hậu quả đặc biệt nghiêm trọng.

Từ đó, trong nội dung tuyên án, TAND TP.HCM kiến nghị Cơ quan CSĐT các tỉnh Đồng Nai, Bà Rịa-Vũng Tàu làm rõ quy trình và vai trò của cơ quan quản lý đất đai tại địa phương trong việc chấp nhận cho việc hợp, tách hàng loạt thửa đất trong vụ án. Nếu có sai phạm, đề nghị xử lý theo quy định pháp luật. TAND TP.HCM còn kiến nghị Cơ quan CSĐT các tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu, Đồng Nai, Gia Lai làm rõ sai phạm của cán bộ địa phương khi xác nhận, tạo điều kiện cho bị cáo Trịnh Minh Pháp, Nguyễn Thái Linh, Nguyễn Thái Lực nhận chuyển nhượng đất trồng lúa trên địa bàn, từ đó các bị cáo lập khống nhiều dự án đất ở bán cho người dân, gây thiệt hại đặc biệt lớn.

Ngoài ra, quá trình điều tra vụ án Nguyễn Thái Luyện và đồng phạm, đối với các hành vi có dấu hiệu sai phạm liên quan đến trách nhiệm của cơ quan chức năng tỉnh Bình Thuận, Đồng Nai, Bà Rịa-Vũng Tàu trong việc để Công ty CP địa ốc Alibaba mua đất nông nghiệp, phân lô tách thửa trái quy định trong một thời gian dài, lừa đảo hàng ngàn khách hàng với thiệt hại đặc biệt lớn, cũng được Cơ quan CSĐT tách ra để xác minh, làm rõ, và xử lý theo quy định pháp luật.

CẦN XỬ LÝ TRIỆT ĐỂ

Luật sư Nguyễn Hữu Thế Trạch (Đoàn luật sư TP.HCM) khẳng định việc Cơ quan CSĐT tách các dấu hiệu sai phạm liên quan đến

trách nhiệm của cơ quan chức năng tỉnh Bình Thuận, Đồng Nai, Bà Rịa-Vũng Tàu là đúng, phù hợp. Bởi việc xác minh sai phạm của từng cá nhân, tập thể để xem xét xử lý trách nhiệm cần có thời gian theo quy định của bộ luật Tố tụng hình sự. Vì vậy, để không ảnh hưởng đến việc xử lý hành vi phạm tội của Nguyễn Thái Luyện và đồng phạm, Cơ quan CSĐT đã tách dấu hiệu sai phạm của cơ quan chức năng để xử lý sau, là hoàn toàn đúng.

Theo luật sư Trạch, Cơ quan CSĐT cần làm rõ trách nhiệm cán bộ quản lý đất đai trên địa bàn 58 “dự án” của Công ty CP địa ốc Alibaba rao bán trong thời gian dài, gây mất an ninh trật tự địa phương, cũng như thiệt hại đặc biệt lớn cho người dân.

“Cần có sự đánh giá tổng thể, vi hành vi sai phạm của Nguyễn Thái Luyện và đồng phạm không diễn ra một ngày, mà thời gian dài, được tổ chức rao bán rầm rộ, thì không thể nói chính quyền địa phương không biết. Cơ quan CSĐT cũng như cơ quan chức năng cần rà soát công tác cán bộ, xem xét trách nhiệm để xử lý triệt để”, luật sư Trạch nêu.

Trong khi đó, luật sư Ngô Huỳnh Phương Thảo (Đoàn luật sư TP.HCM) cho rằng: “Đây là bài học đau đớn cho các cấp chính quyền địa phương nhưng Cơ quan CSĐT cũng cần làm rõ bài học này là vô tình hay cố ý để xử lý trách nhiệm triệt để, lấy đó làm bài học cảnh báo cho các địa phương khác”. ◀▶

CHUYÊN ĐÓ ĐÂY

Hai vợ chồng Dennis và Cynthia Perkins

ẢNH: VĂN PHÒNG CẢNH SÁT QUẬN LIVINGSTON

Lãnh 100 năm tù vì lạm dụng tình dục trẻ em

Tờ Mirror ngày 6.1 đưa tin ông Dennis Perkins (46 tuổi), cựu phó cảnh sát trưởng quận Livingston của bang Louisiana (Mỹ), bị kết án 100 năm tù vì một loạt tội danh. Ông Perkins ngày 3.1 nhận tội hiếp dâm, 2 tội danh lạm dụng tình dục trẻ em dưới 13 tuổi, thị dâm và 2 tội danh sản xuất phim khiêu dâm trẻ em. Bị cáo cũng nhận tội trộn các chất có hại sau khi vợ ông, Cynthia Perkins (37 tuổi), trộn tinh dịch của chồng vào bánh và đưa cho học sinh ăn. Bà Cynthia đã bị kết án 41 năm tù sau khi thừa nhận nhiều tội danh. Hai người bị bắt vào năm 2019 sau khi cảnh sát Mỹ tìm thấy hình ảnh khỏa thân của cặp vợ chồng này cùng một đứa trẻ.

Đồng A

Đi tù vì giả dạng luật sư để lừa đảo

Hôm 6.1, tòa Singapore tuyên án 2 năm tù giam đối với bị cáo Siti Suhailah Halil, 28 tuổi, vì tội giả danh luật sư lừa đảo 3 người, trong đó có mẹ của bạn trai cũ, chiếm đoạt tổng số tiền hơn 62.000 SGD (gần 1,1 tỉ đồng).

Báo The Straits Times dẫn nội dung bản cáo trạng nêu rõ Siti bắt đầu hành vi lừa đảo vào tháng 12.2017, và nạn nhân đầu tiên là mẹ bạn trai cũ. Thời điểm đó, bị cáo biết rằng người phụ nữ 52 tuổi cần sự trợ giúp pháp lý. Thế là người này tự xưng luật sư và đề nghị đại diện hỗ trợ luật pháp cho nạn nhân. Ít nhất 81 lần từ ngày 3.1 - 31.12.2018, nạn nhân này chuyển khoản tổng cộng 27.980 SGD vào tài khoản của bị cáo.

Sau khi phát hiện mình bị lừa, người phụ nữ trình báo cảnh sát và đến nay Siti mới hoàn trả cho bà 1.900 SGD. Bị cáo cũng lừa 2 nạn nhân khác với lời hứa hẹn giới thiệu họ vào làm việc lại một công ty luật, với nạn nhân gần đây nhất sắp bẫy vào tháng 4.2022.

H.G

Tìm thấy hai kiến trúc cổ độc đáo ở

TRINH NGUYỄN

Tại thành cổ Luy Lâu, hai kiến trúc cổ đã được tìm thấy trong đợt khai quật mới nhất.

10 NĂM NGHIÊN CỨU THÀNH CỔ LUY LÂU

Cuộc khai quật cuối năm 2022 của Bảo tàng Lịch sử quốc gia và các nhà khoa học từ Trường ĐH Đông Á (Nhật Bản) tại Khu di tích thành cổ Luy Lâu (H.Thuận Thành, Bắc Ninh) đánh dấu cột mốc mới trong cuộc nghiên cứu đã kéo dài 10 năm đối với di tích này. Trong thời gian đó, các nhà khoa học tìm mọi cách để hiểu quy mô, cấu trúc, niên đại, vị thế, vai trò của Luy Lâu - một trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa trong giai đoạn lịch sử 10 thế kỷ đầu Công nguyên ở VN và khu vực Đông Á.

Báo cáo của Bảo tàng Lịch sử quốc gia cho biết trong đợt khai quật này, các nhà khảo cổ tìm thấy dấu vết sinh hoạt, cư trú là các đồng tro than, mảnh đồ gốm nằm lẫn trong lớp đất bồi phủ sa. Họ cũng tìm thấy 2 kiến trúc thời Lục triều (Trung Quốc) xây trùm lên nhau và trùng hướng.

Kiến trúc thứ nhất có hai bên tường xây chạy song song, trong lòng lát một lớp gạch, cấu trúc gần hình thang úp ngược, trên miệng rộng 0,9 m, dưới đáy rộng 0,7 m. Kiến trúc được xây dựng khá cẩn thận, tuy nhiên gạch xây dựng được tận dụng lại có kích cỡ dày mỏng khác nhau, niên đại từ thế kỷ 1 - 4.

Kiến trúc thứ hai xây bằng gạch, tạo khối đặc rất kiên cố, xây giạt cấp thu dẫn vào trong gần giống cuốn vòm, mặt phía đông còn khá nguyên vẹn. Kiến

Các nhà nghiên cứu trong cuộc khai quật tại Luy Lâu

ANH: BTLS CUNG CẤP

trúc này tiếp tục có hướng tiến về phía nam, phía bắc theo dọc lòng tường thành. Gạch sử dụng xây tường có nhiều kích cỡ khác nhau, trang trí các loại hoa văn hình ô trám dạng lưới, vòng tròn đồng tâm, chữ S... niên đại khoảng từ thế kỷ 1 - 4.

TS Nguyễn Việt Đoàn, Giám đốc Bảo tàng Lịch sử quốc gia, cho biết: "Quan sát cho thấy hai kiến trúc này được xây ở hai thời điểm khác nhau, kiến trúc thứ nhất xây trước, sử dụng một thời gian và bị vùi lấp. Sau đó, kiến trúc thứ hai được xây dựng lên trên, cùng hướng, tuy nhiên phần móng của kiến trúc thứ hai không

trùng với tường phía tây của kiến trúc thứ nhất mà nằm lệch vào trong lòng của kiến trúc thứ nhất".

Nhóm nghiên cứu cũng tìm thấy phế tích kiến trúc thời Tùy - Đường, thời Nguyễn và nhiều di vật như vật liệu xây dựng là các loại gạch chữ nhật, gạch mũi buồm. Số gạch này có nhiều màu như vàng nhạt, đỏ và xám xanh. Chúng cũng có hoa văn trang trí khá phong phú như: ô trám dạng lưới, vòng tròn đồng tâm, chữ S. Ngói tìm thấy có dạng ống và lòng máng. Bên cạnh đó là các mảnh đồ gia dụng bằng đất nung, sành và gốm men thuộc các loại hình như bát, đĩa,

Hiện trường khai quật nhìn từ trên cao

Với mức độ dày đặc mật độ làng mạc, di tích di chỉ, chỉ có thể là một trung tâm của Giao Chỉ mới sầm uất như vậy. Nên chúng tôi cho rằng đây là đất Giao Chỉ.

—GS HOÀNG HIẾU PHẤN, Trường ĐH Đông Á (Nhật Bản)

binh, vò... Ngoài ra, ở nửa phía tây trong lớp đất đắp thành thời Lục triều tìm thấy một số tiền đồng Ngũ Thu. Các di vật thu được trong hố khai quật có niên đại kéo dài từ thế kỷ thứ 1 đến tận đầu thế kỷ 20.

PHÁT HIỆN MỚI VỀ KIẾN TRÚC, TƯỜNG THÀNH LUY LÂU

Theo TS Đoàn, hiện tượng tiền đồng vẫn xuất hiện ở trong lớp đất đắp thành giai đoạn Lục triều, tuy không nhiều như ở tường thành phía bắc, có thể liên quan là một nghi lễ của người xưa trong quá trình xây đắp tường thành.

Ông Đoàn cũng so sánh chiều cao tường thành ở Luy Lâu với Cổ Loa. Theo đó, lũy thành ở Cổ Loa cao từ 4 - 5 m,

có vị trí cao từ 8 - 12 m rất phù hợp với việc bảo vệ và phòng thủ trong quân sự. Trong khi ở Luy Lâu tường thành đắp ở giai đoạn Lục triều khá thấp, độ cao từ 1,5 - 1,8 m, khả năng chống lại sự xâm nhập từ bên ngoài vào trong nội thành là rất thấp. "Nhiều khả năng việc đắp tường thành ngoại Luy Lâu trước hết là tường bao ngăn cách nội thành với bên ngoài. Bên cạnh đó nó còn có chức năng giống như một con đê ngăn nước từ con sông Đâu vào mùa mưa lũ, hoặc xây dựng kiến trúc ngay trên mặt thành", TS Đoàn cho biết.

Nhóm nghiên cứu người Nhật Bản cho rằng kiến trúc thời Lục triều lần này tìm thấy chính là phần tường thành phía tây. Chúng có cách xây dựng rất giống với tường thành Kiến Khang thời Lục

LÊ HỒNG KHÁNH

Ở phố Hàng Nâu có
phố sành
Mắt thời thao láo,
mắt thời xanh
(Tú Xương - Phố sành)

Tú Xương tên thật là Trần Tế Xương, húy là Trần Duy Uyên, tự Mặc Trai, hiệu Mộng Tích, Tử Thịnh. Ông sinh năm 1870 tại Nam Định, mất ngày 28.1.1907, hưởng thế 37 năm.

Mang đời mình ra chơi

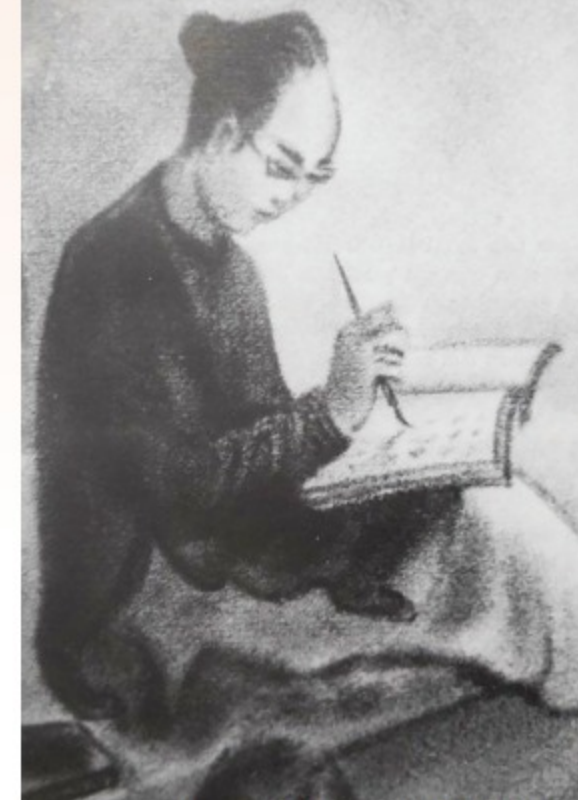
Cuộc đời Trần Tế Xương rơi vào giai đoạn bi thương và đầy biến động của đất nước. Ba năm trước khi ông ra đời, quân Pháp chiếm 6 tỉnh Nam kỳ. Khi ông lên 3, Bắc kỳ, trong đó có Nam Định quê ông, bị Pháp tấn công lần thứ nhất. Năm ông 12 tuổi, Bắc kỳ bị tấn công lần thứ hai và rơi vào tay thực dân. Với các hiệp ước Harmand (1883) và Patenôtre (1884), triều đình Huế chấp nhận quyền thống trị của Pháp trên đất VN. Các phong trào kháng chiến từ Cần Vương đến Duy Tân, Kháng thuế, Yên Thế... diễn ra sôi nổi nhưng lần lượt thất bại.

Xã hội VN bước vào một thời kỳ mới với những đổi thay chưa từng có: Thang giá trị cũ bị đảo lộn trong khi các giá trị mới

chưa kịp định hình. Tầng lớp trí thức nho học, những người luôn nhạy cảm trước chuyển biến của thời cuộc, cả về ý thức lẫn hành động, bắt đầu quá trình phân hóa sâu sắc. Bao nhiêu câu hỏi lớn của thời đại đặt ra mà lời đáp sớm một chiều. Một bộ phận những người trí thức, nhất là tầng lớp nho sĩ bình dân, xuất hiện tư tưởng hoang mang, bất định, hoặc ưu thời mẫn thế. Khoa cử và nho học vẫn còn đó nhưng đã đi dần vào ngõ tối, tàn học xuất hiện bằng hình hài khác lạ với truyền thống Đông phương và giữa vô vàn những nghi ngờ. Tú Xương và bao nhiêu ông đồ, ông tú như ông lang thang trên con đường đời đầy gió mưa như vậy.

Hành trình khoa cử của ông Tú đất Vị Xuyên là minh họa oan nghiệt cho câu "học tài thi phận". Từ khoa thi lần đầu (năm 17 tuổi, khoa Bính Tuất - 1886), rồi 2 khoa kế tiếp (Mậu Tý - 1888; Tân Mão - 1891) đều trắng tay; đến lần thứ tư (khoa Giáp Ngọ - 1894) ông mới đỗ tú tài; thêm 4 khoa nữa (Đinh Dậu - 1897; Canh Tý - 1900; Quý Mão - 1903 và Bính Ngọ - 1906) cũng chỉ là tay trắng.

Trong chế độ khoa cử, quan trường phong kiến, tám bằng tú tài thuộc loại dang dở, dở dở. Người đỗ tú tài không được thi Hội, không được bổ làm quan, trừ một vài trường hợp hiếm hoi, tài năng xuất chúng và được tiến cử, bảo trợ như các vị tú tài Trương

Tranh họa Tú Xương

Quang Đản, Cao Xuân Dục... Lỡ bước công danh, lại gặp thêm bao nhiêu ngang trái, khiến Trần Tế Xương lận đận cả đời. Nổi đau thời cuộc, niềm bi phận của phận người, tất cả in đậm trong thơ Tú Xương, dù đó là thơ trào phúng, phú hoạt kê, hay

Luy Lâu

triều. Trong khi đó, các nhà khoa học Việt lại cho rằng đây là bó nền của một công trình kiến trúc có quy mô rất to lớn. Điều này căn cứ vào cấu trúc xây dựng khối đặc rất chắc chắn, được đắp một lớp đất sét trên có lớp ngói đầm chắc, thường dùng để gia cố nền trong lòng của kiến trúc. Thêm vào đó, vị trí xây dựng các kiến trúc này rất gần với bờ sông Dâu nên có thể liên quan đến hoạt động của cảng thị Luy Lâu xưa.

Ông Đoàn cũng đề nghị: “Lần đầu tiên trong lòng tường thành Luy Lâu tìm thấy một, hai kiến trúc có hình dạng độc đáo, quy mô lớn, được xây dựng trước khi tiến hành đắp tường thành. Chính vì vậy, chúng tôi kiến nghị cần có phương án bảo quản và có kế hoạch khai quật mở rộng để làm rõ quy mô và chức năng của kiến trúc”.

GS Hoàng Hiếu Phấn, Trường ĐH Đông Á, cho biết quá trình khảo sát di tích còn cho thấy xung quanh khu vực thành này có các làng mạc, cho thấy người dân cư trú rất rộng, chứng tỏ đây là khu đô thị sầm uất. “Xung quanh thành này có cả khu vực trung tâm làng mạc, đến miếu, tập trung nhiều thứ. Đó chính là một quần thể cho thấy trung tâm đô thị. Với mức độ dày đặc mật độ làng mạc, di tích di chỉ, chỉ có thể là một trung tâm của Giao Chỉ mới sầm uất như vậy. Nên chúng tôi cho rằng đây là đất Giao Chỉ”, vị GS cho biết. Cũng theo GS Hoàng Hiếu Phấn, trong lịch sử VN, giai đoạn thế kỷ 10 về sau được nghiên cứu kỹ. Trong khi đó, giai đoạn từ thế kỷ 10 về trước còn mơ hồ, nên đây cũng là điểm các nhà khoa học tập trung trong nghiên cứu này. ♦

Năm Quý Mão (2023) khởi đầu từ ngày 22.1.2023 (mùng 1 tết). Quý Mão 癸卯 là sự kết hợp thứ 40 trong hệ thống can chi của người Á Đông, kết hợp từ thiên can Quý (Thủy âm) và địa chi Mão (thỏ/mèo).

Mão là từ Hán Việt, có nguồn gốc từ 卯 (mão) trong Hán ngữ cổ, lần đầu được nhìn thấy trên Giáp cốt văn, sau đó là Kim văn và những cách viết khác vào thời Chiến quốc, nhìn chung chữ này có những biến đổi tự dạng theo thời kỳ. Ý nghĩa ban đầu của 卯 (卯) là *phẫu phân* (剖分), nghĩa là mổ xẻ, phân chia; nghĩa mở rộng để cập một phương pháp hiến tế động vật vào thời Ân Thương. Theo Đường vận, Tập vận, Vận

hội và Chính vận (trong *Khang Hi tự điển*) thì 卯 (卯) là âm Hán Trung cổ: 莫飽切, 音昴 (mạc bảo thiết, âm mao).

Ngày nay, chi Mão (卯) là chi thứ 4 trong 12 địa chi (地支), tức Sinh tiểu (生肖) của Trung Quốc, người Việt gọi là 12 con giáp. Từ 5 giờ đến 7 giờ sáng là giờ Mão (Mão thời). Tháng Mão bắt đầu từ tiết kinh trập (khoảng ngày 5 - 6 tháng 3 dương lịch) đến trước ngày Thanh minh (5 - 6 tháng 4 dương lịch), tức vào khoảng tháng 2 âm lịch.

Mão tượng trưng cho mùa xuân, chi hướng đông. Trong Ngũ hành, Mão tượng trưng cho Mộc, còn Mão trong thuyết âm dương biểu thị cho Âm. Con số may mắn của Mão là 3, 6, 9; hoa may mắn là những loài thuộc chi Mã đề (Plantago), chi Loa kèn (Lilium), chi Fittonia và chi Antirrhinum - Trung Quốc gọi là Kim ngư thảo (金鱼草). Màu may mắn của Mão là xanh lam, hồng, tím, đen,

xám, đỏ; màu nên tránh là nâu, trắng, vàng.

Trong tiếng Việt, *mèo* là âm Hán Việt cổ, một cách đọc khác từ âm thượng cổ *meu* của 卯 (卯), thường sử dụng ở miền nam Việt Nam. *Mèo* (卯) còn là âm Nôm của 卯 (卯), tuổi Mèo là tuổi con mèo, năm Mão là năm Mèo. Chi Mão trong địa chi của Trung Quốc là con thỏ (thổ/兔), đã từng được ghi nhận trong chương *Đạo giả* (盜者) của bộ *Nhật thư* (日書), bộ sách thẻ trúc đời nhà Tần. Song ở Việt Nam, Thái Lan, Belarus và người Gurung ở Nepal thì Mão là con mèo; còn trong cung Hoàng đạo của Mã Lai là con nai.

Miêu là từ Hán Việt, có nguồn gốc từ chữ 猫 (mão) trong Hán ngữ, có nghĩa là con mèo. Chữ *miêu* (猫) xuất hiện trễ hơn chữ 卯 (卯), được tìm thấy trong *Kinh Thi* và *Lễ Ký*. Thành ngữ *miêu khóc lão thử* (猫哭老鼠) có nghĩa là mèo khóc chuột, ý nói lòng trắc ẩn

giả tạo, giả vờ thông cảm; *miêu thử đồng miên* (猫鼠同眠) là mèo chuột cùng ngủ, hàm ý đạo tặc và cảnh sát cùng làm việc, thông đồng với nhau...

Mèo là âm Hán Việt cổ, cũng xuất phát từ âm thượng cổ *meu* của 猫, được ghi nhận bằng 2 chữ Nôm: 猫 và 貓, đều mượn từ Hán ngữ. Có tài liệu cho rằng trước thế kỷ thứ 10, người Việt còn sử dụng cách tính của Trung Quốc, gọi chi Mão là thổ (con thỏ); về sau mới gọi là mèo, điều này có thể tìm thấy trong *Sấm ký Nguyễn Bình Khiêm* (hay *Sấm Trạng Trình*) từ thế kỷ 16.

Nhìn chung, *mão*, *mèo*, *mèo* là những từ xuất hiện rất sớm trong tiếng Việt, đã được ghi nhận trong *Từ điển Việt - Bồ - La* của Alexandre de Rhodes (1651) và *Đại Nam Quốc Âm Tự Vị* của Huỳnh Tịnh Paulus Của (1895). Từ *miêu* có lẽ xuất hiện trễ hơn, vì không tìm thấy trong hai từ điển này với nghĩa là mèo. **Wang Trung Hiếu**

CHUYÊN ĐỜI CHUYÊN NGHỀ

Danh ca Lê Uyên kể chuyện tình

Chương trình *Đời nghệ sĩ* 2023 với nhân vật chính là ca sĩ Lê Uyên (ảnh) sẽ được phát sóng lúc 19 giờ 15 chủ nhật ngày 8.1 trên VTV9. Với tiếng hát mang âm sắc đặc biệt, Lê Uyên tạo được phong cách cá nhân đặc trưng và được đông đảo người yêu nhạc đón nhận. Tham gia chương trình *Đời nghệ sĩ*, Lê Uyên mang theo một câu chuyện kỳ lạ về tình yêu, về cuộc đời và bí quyết để trở thành danh ca một cách thật khác biệt. Đồng thời, những câu chuyện chưa kể về cặp đôi Lê Uyên & Phương cũng sẽ lần đầu được chia sẻ với khán giả.

Lê Uyên bồi hồi kể lại, vào năm

15 tuổi, chị được gia đình đưa lên Đà Lạt để học trường Tây nội trú và đã gặp nhạc sĩ Lê Uyên Phương tại đây. Nói về quá trình phát triển tình cảm của mình và nhạc sĩ Lê Uyên Phương, Lê Uyên cho biết hoàn toàn không có giai đoạn chuyển giao từ mối quan hệ hàng xóm sang người yêu. Tình cảm của cả hai nảy nở như kiểu “sinh ra là dành cho nhau”.

Thế nhưng, tình yêu của Lê Uyên và anh nhạc sĩ nhà bên lại không được gia đình ủng hộ. Lê Uyên tâm sự chị phải dùng đủ mọi chiêu trò, cách thức mà mình có thể nghĩ ra được để gia đình chấp nhận tình

yêu của cả hai. Tuy nhiên, gia đình nhất quyết không đồng ý cho đôi bên qua lại. Sau đó, Lê Uyên bỏ nhà và đi theo anh chàng nhạc sĩ, và

từ đó họ bên nhau, trở thành một trong những cặp song ca huyền thoại trong làng nhạc Việt.

P.C.Tùng

Lễ xướng danh trường thi Nam Định năm Mậu Tý (1888). Tú Xương tham dự kỳ thi này nhưng không đỗ ẢNH: TƯ LIỆU

thi phẩm trữ tình. Tự biến mình thành nhân vật phúng dụ, mang tâm thế tiêu biểu của một lớp người trong hoàn cảnh oái oăm của lịch sử và những méo mó của xã hội buổi giao thời, có lẽ chỉ ông

là duy nhất trong văn chương Việt.

Ông phổng sênh là những hình nhân bằng đất nung gắn trên hòn non bộ, theo các chủ đề “ngư, tiểu, canh, mục”, “bát tiên”, hay các nhân vật lịch sử, các thi

nhân nổi tiếng VN, Trung Quốc. Nhiều nhà thơ thời cận đại hay tự giễu cợt, ví mình là “phổng”, vì cách những hình nhân này giữ nguyên một tư thế, đứng hoặc ngồi, mặc cho mưa nắng phơi pha, lại bên trong rỗng ruột. Và đây là “ông Phổng” Tú Xương: *Ở phố Hàng Nâu có phổng sênh*

Mắt thời thao láo, mặt thời xanh

Vuốt râu nịnh vợ, con bu nó
Quắc mắt khinh đời,

cái bộ anh
Bài bạc kiêu cờ cao nhất xứ
Rượu chè trai gái đủ

tam khoanh
Thế mà cứ nghĩ rằng ta giỏi
Cứ việc ăn chơi chẳng học hành.

Về chân dung của mình bằng cách không giống ai, Tú Xương đã dùng thủ pháp tạm gọi là trộn lẫn, kết hợp với ngoa ngôn, phúng dụ. Trộn lẫn cái hay và cái dở, cái tốt

với cái xấu; biến những thú tiêu khiển trở thành trò phá phách:

Vị Xuyên có Tú Xương.
Dờ dờ lại ương ương.
Cao lâu thường ăn quýt
Thổ đi lại chơi lương

(Tự vịnh)
Chẳng phải quan chẳng
phải dân

Ngơ ngơ ngẩn ngẩn hóa ra dân
(Tự trào)

Đừng vội cho rằng những thói xấu hoặc những biểu hiện “ngơ ngơ ngẩn ngẩn hóa ra dân” mà ông Tú gán cho mình trên kia là có thật. Đó chỉ là cách nói, là thủ pháp. Tung hê lên mọi thứ, cố tình trộn lẫn chúng vào nhau để mọi người nhận ra những đảo điên, băng hoại, xô bồ trong xã hội.

Ăn đằng sau nụ cười trào lộng là những dằn vặt, xót xa. Trái với cái nhìn giễu nhại, coi thường đối với đám người hãnh tiến, xu

thời là sự ngưỡng mộ, kính trọng mà Tú Xương dành cho những nhà ái quốc, sẵn sàng hiến thân vì vận mệnh giống nòi, như cụ Phan Bội Châu:

Mấy năm vượt bể lại trào non
Em hỏi thăm qua bác hãy còn.
Mái tóc Giáp Thìn đã
nhuộm tuyết

Điểm đầu Canh Tý chưa
phai son

Vá trời gặp hội, mây năm về
Lấp bể ra công, đất một hòn
Có phải như ai mà chẳng chết?
Giương tay chống vững cột
cần khôn.

(Gửi ông Thủ khoa Phan)

Tú Xương đem đời mình ra chơi, nhưng cũng là mượn đó để giễu cợt thế thời, và hơn thế nữa, che giấu tâm trạng u uất của một lớp người nặng lòng vì nước nhưng bản thân lại không tìm thấy lối ra. *(còn tiếp)* ♦

VỰC CÁ THẦN

Truyện ngắn của PHẠM THANH THÚY

Hai mươi tám tết được cho là một ngày rất đẹp. Nghe ngóng mấy hôm liền, thấy trời vẫn yên, rừng vẫn lặng, ông Thuận quyết định xách cần đi câu buổi tất niên. Chuyến câu tất niên này, ông tin tưởng và hy vọng rằng mình sẽ câu được anh vũ chúa. Anh vũ chúa xây tổ tận đáy vực sông. Đó là vực sông sâu tự nhiên, nơi con sông Bích xanh ngắt đột ngột đổi hướng.

Hồi mới chuyển đến đất này, ông Thuận còn là một chàng trai trẻ. Hôm đầu tiên hò hẹn với người yêu trên bờ vực sông, nàng hỏi không biết nguồn của con sông này nơi nào nhỉ. Thuận chẳng biết nó từ đâu chảy đến, nhưng cứ nhắm hướng ngọn núi cao phủ mây trắng tít chân trời, bảo nó bắt nguồn từ đó.

Nói chơi thế mà đúng thật. Dây Thiên Sơn sừng sững phía chân trời kia chính là nơi dòng sông Bích khởi nguồn. Dòng sông kỳ lạ, không nhận nước từ bất cứ con suối nhỏ nào, một mình trong veo trôi qua những núi đồi xóm bản ruộng đồng. Chảy đến khúc này, bỗng dừng nó khựng lại, khoáy vào lòng núi đá vôi tạo thành một cái vực sâu, lại lượn quanh, ôm trọn bản Phó nhỏ bé một vòng rồi mới quay đi. Cái vực sâu thăm thẳm, nước quanh năm xanh ngắt, là nơi nghe nói có tổ của một bầy anh vũ.

“Nghe nói”, là vì đến đất này từ thuở trẻ trai, ông Thuận cũng chỉ mới thấy cá anh vũ ở đây một lần, do lão Vạng bắt được. Có lẽ cả bản chỉ có Vạng từng lặn xuống vực sông bắt cá anh vũ, nên những lời lão khó mà chứng thực. Vạng nói, trong một lần lặn xuống tìm cá anh vũ, lão đã chạm mặt anh vũ chúa.

Nó đẹp mê hồn, cả người nó được dát bằng những chiếc vảy bạc sáng rỡ, vảy ngọc, mắt vàng. Lần đối mặt ấy, nó bình thản mà uy nghi bơi đứng trước miệng hang sâu hoáy. Cái hang hần là tổ của nó, nơi mà có lẽ từ thuở dòng sông Bích tạo thành, chưa từng có con người chạm tới.

“Nó là cá thần đấy. Bản Phó sinh hay diệt là do nó”.

Lão Vạng thần bí, như thế phò trương cái năng lực siêu nhiên mà lão tự cho riêng mình có được ở xứ này.

Lần ấy, ông Thuận chăm chú ngắm nghía con cá anh vũ mà lão Vạng bắt được. Kỳ thực trông nó khá... bình thường, không “rực rỡ” như người ta ca ngợi, càng khó có thể đẹp để uy nghi như con cá chúa mà Vạng miêu tả. Nhưng từ đó, ông âm thầm nuôi khát vọng sẽ câu được con cá chúa đó, mặc dù người ta không câu được anh vũ bao giờ. Anh vũ sống trong các hang đá, nên muốn bắt chúng, phải lặn sâu xuống nước.

Mà, nếu không câu được, thì ít ra cũng một lần thấy nó trong đời chứ. Ông không tin con cá kỳ lạ đó lại chưa từng nổi lên để thấy trời xanh mây trắng lấy một lần, dẫu nó là cá thần hay cá thường đi chăng nữa.

Xách đồ câu trên tay, ông Thuận thông thả bước trên con đường uốn lượn từ phố núi của ông ra vực sông. Những ngày giáp tết trời đất lạnh sâu, không khí trong và có nắng. Bờ sông thanh tân với những vật cải tro vàng, từng đàn bướm vàng, bướm trắng đang rập rình bay lượn.

Đến đoạn đường trước cây cầu bê tông bắc qua sông Bích, nói phố núi sầm uất với bản Phó thơ mộng, ông Thuận nghĩ đến

những lời lão Vạng, bèn xăm xăm bước sang bên kia cầu. Những chân ruộng bản Phó bắt đầu từ đây. Ông nhìn chăm chú khúc ruộng bị nước xoáy đến mức chủ nó không trồng cấy được nữa. Một luống nước của trận lũ đầu mùa hung bạo đã tận dụng những khoảng rộng nguy hại để đục ngang con đường và sộc thẳng xuống mảnh ruộng bên kia.

Từ vị trí này, ông Thuận nhìn sang bờ vực sông, nơi ông ngồi câu cá đã quá nửa đời mình. Cây cầu gỗ xưa hay bê tông nay thì người qua kẻ lại ông đều thấy cả. Một ngày, ông bỗng nhận ra những đứa trẻ từng háo hức sang sông trên cây cầu gỗ, nay phắc phờ sương gió thời gian qua những nhịp bê tông lạnh lùng và vững chắc. Có phải ông đã đợi chờ quá lâu, đã hy vọng quá nhiều ở nơi mà thời gian ngưng lặng?

Tết đang hồi hả ồn ào đầu đó, nhưng cái vực sông mà ông Thuận thủy chung gắn bó bao lâu vẫn một vẻ tĩnh lặng thường ngày. Đứng nhìn vực nước trong xanh lạnh lẽo, ông nao nao nhớ đến lời lão Vạng. Mấy ngày trước, lão Vạng bảo sẽ huy động cả bản lên núi lánh nạn. Có vẻ như chẳng có gì bất ổn sẽ xảy ra cả. Lão bạn chắc quá tin vào khả năng chiêm bốc của mình rồi.

“Tết rồi mà chú vẫn đi câu ạ? Lạnh thế này cá nó cắn câu không chứ?”.

Một người phụ nữ trẻ mặc áo khoác dạ, quàng khăn len đang đi bên vách núi đá nhỏ xum xòa những cây hoa dẻ thơm để đến chỗ ông.

“Ừ. Tôi câu cho vui thôi. Mà cô đi đâu?”.

“Cháu vào bản mua ít gạo ăn tết chú ạ”.

“Mua gạo hử? Ừ. Đầu năm

mới mà hết gạo thì không nên đâu, các cụ kiêng đấy...”.

Ông nói, và nhớ đó là tục kiêng của người miền xuôi quê ông. Ở quê, giàu nghèo thì trước và trong tết chum gạo cũng phải đầy, nước trong lu phải ấm áp và than trong bếp luôn phải rực hồng. Nếu thiếu một trong ba thứ ấy thì cả năm khó mong đủ đầy no ấm.

Mua gạo ở đâu giờ cũng không khó, nhưng mua gạo bản Phó là khó. Khó là bởi hiếm.

Dòng sông Bích gần như ôm trọn bản Phó. Cả bản làng ấy, dù ở bất cứ chỗ nào, bất cứ lúc nào cũng nghe tiếng nước chảy róc rách. Nước sông tràn trên các thửa ruộng bao quanh bản, ấm áp các con mương nhỏ đầy bèo hoa tím, và không rõ có phải đất ruộng bản Phó chứa vi khoáng đặc biệt, nước sông Bích trong mát ngọt lành, hay bởi con cá thần độ cho riêng bản Phó, mà chỉ bản Phó trồng được giống lúa nước mà hạt gạo tròn, trong suốt, dẻo mịn, thơm lừng.

Người phụ nữ này đã đến chỗ ông ngồi câu trên bờ vực sông nhiều lần, vì nhiều lần vào bản mua gạo. Cô nói chồng cô mê thứ gạo ấy như gã si tình bị bùa yêu.

Nhiều lần cô dừng lại khi đi ngang thấy ông đang ngồi câu. Có lẽ cô tò mò muốn biết ông già kia câu cá thế nào, vì sao mà ông say mê làm vậy. Lần nào nhìn vào cái thùng nước trong veo bên cạnh đôi con cá mương hay một chú dầm xanh nhỏ nhẹ nhàng khua vẩy. Chỉ với vài chục ngàn, ông có thể dễ dàng có gấp mấy lần số cá đó... ở chợ. Vậy một người dành nhiều thời gian câu vài con cá nhỏ như thế để làm gì?

Để làm gì? Làm sao cô biết

được những nung nấu trong lòng ông. Chuyện ông câu cá thường xuyên, triển miên ở vực sông này có lẽ cả phố núi biết, mà phố núi biết thì dân cả bản Phó biết. Họ chỉ biết ông câu cá, còn lão Vạng bạn ông thì biết điều khác biệt.

Nghĩ đến lão Vạng, bất giác ông Thuận đưa tay chỉnh gọng kính lão, ngược mắt nhìn trời. Trời vẫn trong và nắng ấm. Ông lại phóng tầm mắt về phía rừng xa, không gian vẫn yên ả, tĩnh lặng. Ông nhìn dòng sông trong xanh, nước cạn sâu, nhiều chỗ trơ ra những tảng đá nâu như con trâu đang dầm mình tắm mát. Tất cả đều yên ả, vậy mà lão Vạng bảo sẽ thuyết phục dân bản Phó lên núi cao tránh nạn.

Lão Vạng là người bản địa, sống kín đáo và mê tín. Đời trước, ông, cha lão từng làm thầy bói, thầy cúng, không hiểu sao lão không được truyền nghề, hay không theo nghề, nhưng cuộc đời luôn chìm đắm trong thế giới thần thánh, ma quỷ và cả thuật chiêm bốc. Không là trưởng bản, không quyền cao chức trọng, nhưng năm nào lão cũng nuôi dê, rồi giết dê tế lễ trời đất, chủ yếu dùng xương dê để xem bói cho gia đình (và cả bản). Lão bảo đó là dương cốt bốc, một bí thuật từ xa xưa.

Ông Thuận nhớ những ngày đầu tiên lên vùng này lập nghiệp, lần đầu nhìn thấy vực sông Bích, ông đã say mê như say một người gái đẹp. Gần như ngày nào anh chàng Thuận cũng ra vực sông ngắm cảnh, và luôn đặt câu hỏi rằng có loài giao long, thủy thần hay thủy quái nào sống trong cái vực nước thăm thẳm ấy không, vì trông nó huyền bí và nguy hiểm. Khi đó anh gặp Vạng, một thanh niên bản địa trạc tuổi đang chán

một đàn dê. Dê của Vạng ăn cỏ non ven sông, uống nước sông trong vắt, hít khí trời mát lạnh, có thể nói thân thể chúng sạch sẽ tinh khiết. Con dê đẹp nhất đàn luôn được chăm sóc kỹ lưỡng nhất, vì đầu năm sau nó sẽ được làm linh vật tế thần núi, thần sông, thần đất... Xương của nó sẽ cho biết vận mệnh của gia đình (và cả bản) trong năm đó.

“Có họa lớn, ông ạ!”. Đầu xuân năm nay, lão Vạng không kiêng dè gì mà xông xộc chạy vào nhà ông Thuận để thông báo cái kết quả chiêm bốc xương dê của mình. Sau này cái Minh, con gái lão Vạng, còn kể vào giây phút đọc kết quả chiêm bốc, mặt lão Vạng tái đi, phải mất vài giây để trấn tĩnh. Tất nhiên, ngoài lão, chả ai hiểu cái xương dê kia nói gì.

“Năm nay sông Bích có lũ lớn, nguy đến cả bản Phó”.

Lũ thì năm nào chả có. Lũ lớn cũng đâu có phải đặc sản hiếm hoi gì mà toáng lên. Nhưng nhìn nét mặt nghiêm trọng cùng với việc quên phắt phải kiêng dè trong ba ngày tết khi đến nhà người khác báo tin xấu của lão Vạng, ông Thuận cũng chột dạ.

Giữa năm, cơn lũ đầu mùa khoét một cái hang rộng qua con đường vào bản Phó, ông Thuận bảo nó đẩy chằng. Lão Vạng lắc đầu.

Bây giờ, sắp sang năm mới, một con dê mới trong đàn nhà lão Vạng sắp được tế thần, thì cái họa kia chắc đã tự thoái lui rồi. Cơ mà, hôm 25 tết, lão Vạng vẫn bảo sẽ thuyết phục dân bản dọn đi trước khi cơn lũ quét sạch cả bản. Đi lánh nạn khi mà tết đang đến gần, và vì mấy cái vết rạn, hay chấm đen trên xương dê nhà lão ư? Có họa diên.

“Năm nay lạnh quá, thế mới ra đáng tết, chú nhi?”.

Người phụ nữ trẻ bắt chuyện. Có vẻ như việc đi mua gạo ở bản Phó kia chẳng vội vàng gì. Cô

từng kể vợ chồng cô đều từ dưới xuôi lên đây lập nghiệp. Cô dạy mầm non, còn chồng cô mở một hiệu cầm đồ.

Gã chồng cô, ông Thuận chưa từng gặp bao giờ. Tiếng là đóng đồ đất này gần trọn đời người, nhưng ông ít giao lưu gặp gỡ. Đặc biệt sau khi nghỉ hưu, ông chỉ dành phần lớn thời gian chìm đắm trong thế giới tĩnh lặng của thiên nhiên. Còn việc gã ấy mê gạo bản Phó không có gì lạ. Của ngon của hiếm có mấy người không mê...

Người phụ nữ gọi cho ông nhớ đến vợ mình. Bà là mối tình đầu, và là mối tình duy nhất của đời ông. Ngày ông mới đến đây và họ mới yêu nhau, bà luôn hỏi ông con sông Bích bắt nguồn từ đâu, vì sao ngọn Thiên Sơn được gọi là núi thiêng, vì sao chúng ta lại yêu nhau, vì sao và vì sao...

Những ngày bệnh nặng, bà nắm tay ông hỏi: Vì sao chúng ta yêu thương nhau nhiều thế, mà ông trời không cho ta một đứa con?

Ông giữ chặt bàn tay nhỏ gầy guộc của vợ trong bàn tay cũng gầy guộc của mình. Tại sao bà khát khao làm mẹ đến thế, mà bà cả đời không rời xa ông cơ chứ... Chỉ có tình yêu, cái gọi là tình yêu ấy, mỗi người sẽ thấy khác nhau, nhưng có một điểm chung, ấy là vì yêu, người ta sẵn sàng làm cho nhau tất cả.

Sau trận ốm của vợ, ông Thuận mới lại xách cần đi ra vực sông Bích câu cá. Ai cũng biết ông mê câu cá, nói đúng hơn là mê việc ngồi hàng giờ trong nắng, trong gió, trong sương. Thời gian vợ ốm, ông ở nhà chăm bà, xét cho cùng cũng chỉ non tháng, nhưng với ông như thế cả năm trời. Vẫn con đường từ nhà ra vực sông, mọi thứ thân quen mà ông thấy nhớ nhung kỳ lạ. Cái sự mong nhớ về một khoảng không gian gần

bó lâu nay khiến ông thấy mình như chàng trai Thuận ngày xưa đây hồi hộp và nao nức trước khoảnh khắc được thấy người mình yêu đang đợi mình nơi đó.

Một chiếc xe máy Vision biến số ngoại tỉnh dựng kín đèo sát vách trái núi đá nhỏ đang vàng ruộm hoa dẻ, thơm mát ngọt ngào. Cái bờ vực sông phía sau trái núi nhỏ này lâu nay chẳng có ai qua lại ngoài ông và lão Vạng, khi lão đi thả đàn dê và đến ngồi cạnh, kể lể mãi cái chuyện cũ là gặp con cá anh vũ chúa đàn năm xưa. “Tôi chắc chắn nó còn ở đó. Nó có vẻ đã nghìn năm tuổi rồi. Ai động đến nó coi như hại đến bản Phó”. Lão nói, như vừa cổ vũ lại như vừa ngăn cản tinh thần chờ đợi và khao khát câu được, hay được gặp nó một lần của bạn. Quý thật, ông Thuận nung nấu ý muốn đó suốt mấy chục năm qua, nào có nói cho ai hay lấy một lần, mà lão Vạng như thế đọc suốt được vậy.

Định quay về, nhưng tiếng chuông nhỏ đeo cổ con dê đầu đàn của lão Vạng leng keng mời gọi, ông Thuận dần bước ra phía cái bờ vực sông quen thuộc của mình. Những làn gió chỉ khẽ lay các vòm lá, đưa hương dẻ tỏa lan. Một đôi trai gái đang ôm hôn say đắm trên bờ vực sông, đúng nơi ông Thuận năm xưa ngồi cùng người yêu, là vợ ông bây giờ, cũng chính chỗ ông ngồi câu bấy lâu nay.

Ông quay đi, nhưng không kịp, đôi trai gái đã thấy ông và bối rối buông nhau ra. Ông nhận ra con Minh, con gái của lão Vạng. Thi thoảng nó thay cha đi thăm đàn dê được thả tự do ăn cỏ quanh hai bên bờ sông Bích. Còn chàng trai, có vẻ hơi cứng tuổi, bối rối đeo cái máy ảnh lên trước bụng. Anh ta giải thích rằng thích đi chụp phong cảnh đẹp trong vùng...

“... làm sao mà nhanh hết thế

cơ chứ. Thôi, cháu vào bản mua gạo chú ạ”.

Ông Thuận mãi nghĩ ngợi, không để tâm người phụ nữ trẻ nói gì. Chị ta nói từ biệt, nhưng không rời đi nhanh, tuồng như còn muốn nán nã đợi chờ điều gì đó. Cuối cùng, chị quay bước.

Một cơn gió từ phía xa thổi đến mát lạnh và tiếng gì đó rầm rĩ khác thường. Chán trời, nơi đây Thiên Sơn tối sầm từ lúc nào, mà mãi suy nghĩ nên ông không để ý. Quả tim trong lồng ngực già nua của ông bỗng nhiên đập dồn, như nó đã từng đập trong những lần ông hò hẹn người yêu. Cảm giác này lạ lắm. Như có một trường lực lạ lùng hút ánh mắt ông về phía xa xăm. Nước sông bỗng nhiên dâng lên, và ông không thấy những tảng đá nâu như những chú trâu đầm giữa dòng nữa. Phía xa, một vệt vàng nâu như đang sầm sập lao tới.

Có ai đó thò tay vào tim ông Thuận bóp mạnh. Bất giác ông nhìn xuống vực sông. Nước trong xanh dường như bởi một sức mạnh nào đó ẩn sâu từ đáy vực dâng lên. Trơ cứng như hóa đá, ông không còn tin vào hiện thực. Từ dưới đáy vực, một đàn cá tuyệt đẹp với những vây, đuôi sắc sỡ nổi lên. Bơi ở chính giữa, một con cá to lớn, vàng rực, lấp lánh hết như chú cá chép được mạ vàng mà người ta vẽ trong các bức tranh tết ở quê nhà. Nó đang thanh thân khua vây. Về như nó kéo cả đàn ra để đón đợi một làn nước mới lạ, một thứ có thể là hủy diệt...

Cá chép. Một đàn chép lửa, chứ không phải là cá anh vũ như lời lão Vạng kể. Rồi trong giây lát, làn nước lũ vàng nâu cuộn ào vào vực sông. Đàn cá, không biết có kịp lặn xuống đáy, hay đã bị cuốn trôi...

Chính vào lúc nước lũ ập vào phủ lên màu xanh trong của vực sông, thì người phụ nữ dường

như không hề biết cơn lũ vừa tràn đến một cách lặng lẽ, cô lái xe qua cây cầu để sang bản Phó, tin tưởng sẽ mua được thứ gạo dẻo thơm mà người chồng của cô say mê. Nhìn thấy người phụ nữ trên chiếc xe máy, ông Thuận bàng hoàng.

“Cô ơi! Dừng lại! Dừng lại! Lũ đấy!”.

Ông quýnh quýnh lấy hết sức gọi to.

Khi ông tưởng mình bị bứt khỏi bờ vực sông và bay lên, thì dường như người phụ nữ đã nghe tiếng ông và nhận ra cơn lũ đang sầm sập dưới chân cầu...

Khi con nước lạ lùng trượt qua, một khoảng lớn con đường phía bờ kia sứt xuống và biến mất. Nước lũ xộc vào cái hốc hần là đã bị những trận lũ trước khoét sâu trong lòng đường, và cuốn nó đi.

Dòng sông lại yên ả chảy, vẫn thứ nước ngầu đục của lũ từ đầu nguồn dồn về, nhưng chẳng mấy nó lại trong như trước. Vực sông cũng thế, có thể ngày mai nó lại xanh trong. Và cơn lũ bất thường, đúng như dự đoán của lão Vạng, đã không lớn đến mức cuốn đi cả bản Phó.

Có một số thứ đã bị cuốn đi. Ông Thuận nghĩ khi giúp người phụ nữ dắt chiếc xe máy mà cô bỏ lại trên cầu để chạy thoát thân. Chiếc xe ấy đã từng dừng ở dưới tán những chùm hoa dẻ, người đàn ông chụp ảnh phong cảnh hồi giữa năm đã cùng nó ngại ngùng từ biệt ông Thuận, cô gái trẻ và đàn dê đang gặm cỏ. Con dê đầu đàn rung chiếc chuông nhỏ ngân vang trên cổ nó như lời tạm biệt.

Ông thấy anh vũ, còn tôi thấy chép vàng. Thấy gì, rốt cuộc chỉ chúng ta tự biết mà thôi - ông Thuận nghĩ, mình sẽ nói thế khi gặp lão Vạng. Có thể lão ta đang chuẩn bị một chú dê để tế thần rồi... ♪

CUỐI NĂM, DỌN ĐIỆN THOẠI

HOÀNG MY

Điện thoại thường xuyên báo sắp đầy bộ nhớ. Chiều cuối năm, một mình ngồi quán chờ con tan học, chị quyết định xóa bớt các thứ không cần thiết. Đương nhiên phải bắt đầu từ cái kho hình đầy ăm ắp rồi!

Dường như từ lúc chụp hình không tốn phim ra đời, thì người ta bỗng trở nên ham “tự sướng”, thích lưu kỷ niệm bằng cái camera vô tri, thay vì tận hưởng khoảnh khắc quý giá của hiện tại. Chị từng có lúc gay gắt nghĩ thế, khi ai nấy mãi mê chụp ảnh tới mức quên luôn ngắm cảnh và trò chuyện, hoặc ồn ào xôn xao “thả tim” này nọ.

Thế nhưng, khi ngồi lướt qua từng năm tháng, ký ức lần lượt hiện lên khiến chị bối hồi đan xen tiếc nuối. Đây là những ngày cuối đời của ba chị, may mà

chị đã tình cờ ghi lại được vài giây phút hiếm hoi. Đây là lúc cả nhà mười mấy người đi chơi xa khi còn đông đủ, có ba. Mấy bữa cơm mùa cách ly được bà ngoại tự tay vào bếp bày biện, đơn sơ mà quý giá. Em Chua thuở đứng còn chưa tới vai mẹ, mặt lảng o không mụn như bây giờ. Con mèo tên Bông lúc mới về nhà mình, chưa bị kẹt vào khe cửa...

Chị bất giác thấy mắt mình rưng rưng. Mỗi tấm hình đều có số phận và câu chuyện riêng của nó, lưu giữ biết bao êm ấm sum vầy, vui vẻ hoặc tếu táo. Những nơi đã đi, nhiều cảnh đã từng, bình minh hoa nở hay cả vẻ đẹp của tàn phai cũng đều còn đó. Chị mất khá lâu mới chốt được gần nửa cái kho dữ liệu khổng lồ của mình.

Chị mở mục ghi chú trên di động, cũng bộn bề bao thứ cần sắp xếp lại. Có những việc đã lỡ, như kiểu “qua thăm bạn Oanh”

mà vì lẩn lữa nên chẳng kịp. Bạn chị năm rồi vụt cái rời đi vì căn bệnh hiểm nghèo...

Chị ngó cái kế hoạch tháng, rồi ghi chú việc trong tuần được hiện đại hóa bằng chức năng lịch tự động của điện thoại. Lại nhớ lúc xưa lịch bàn chi chít chữ, ngại ngừng khi ai đó vô tư cầm lên xem ngày. Giờ thì người ta chỉ lo lạc mất điện thoại, bởi món vật dụng ấy nay không khác gì một cô trợ lý riêng tư, đủ thân thiết để thổ lộ và cất giữ nhiều bí mật...

Chị gỡ bớt mấy ứng dụng ít xài, vài trò chơi đã chẳng mấy khi chạm tay tới. Tắt ngăn nhớ, tắt ngăn thương những điều đã xa khuất.

Giữa không gian tĩnh lặng của chốn quen thuộc này, chị chợt muốn “dọn lòng” sau một năm quá nhiều biến động. Dăm ba chuyện không dứt dạt được, sẽ khiến người ta phải đau đầu, dằn vặt, áy

náy. Những nợ nần, ơn nghĩa, vướng víu cả về vật chất lẫn tinh thần, chị ghi ra để tìm cách xử lý. Chị quyết định không ôm nỗi trách cứ trong lòng...

Vẫn là nhờ chiếc điện thoại làm cầu nối. Chị nhắn cho con gái, con nhớ về sớm, mẹ có nấu “canh mây” con thích ăn đó. Cô bé đang tuổi ngang ngược dường như ngạc nhiên trước sự dịu dàng của mẹ, trả lời kèm theo một biểu tượng. “Yêu mẹ” là nội dung chị phiên dịch từ mấy cái hình vui vui trẻ con ấy, khiến lòng chị mềm lại. Thêm mấy cái tin hỏi thăm đồng nghiệp cũ thôi, là đủ để ai cũng nhẹ nhõm cả người...

Đầu vựa trái qua một năm với không ít muộn phiền, thì chị vẫn mừng vì đã có thể dẹp hết những cảm xúc tiêu cực để chờ mong một năm mới nhiều lạc quan và hy vọng. ♪

Người chạy trong sương ĐÈN OSCAR

NGŨ YÊN (thực hiện)

Những đứa trẻ trong sương - phim tài liệu độc lập của Hà Lê Diễm về sự trưởng thành của một bé gái người Mông và văn hóa dân tộc này - đã có mặt trong danh sách rút gọn các hạng mục tại Lễ trao giải Oscar 2023.

Nữ đạo diễn Hà Lê Diễm

Hà Lê Diễm từ từ ghi lại khung cảnh cô thiếu nữ Mông tên Di nhìn chăm chăm vào người bạn nam - người đã kéo Di và mong muốn Di về làm vợ. Câu chuyện bạn bè giữa cô cậu học trò người Mông này đã trở thành lựa chọn khốc liệt. Di không muốn bị kéo vợ vào lúc đó, Di còn muốn đi học. Rồi Di giơ bàn tay rất nhanh che hoàn toàn ống kính máy quay. Cú xòe tay che ống kính này là hình ảnh cuối cùng trong trailer *Những đứa trẻ trong sương*. Diễm đã theo chân Di trong nhiều năm, ghi lại những ngày tháng vô tư của em, khoảnh khắc đối diện với phong tục kéo vợ của dân tộc mình. Bộ phim vừa lọt vào danh sách rút gọn cho phim tài liệu tại Oscar 2023.

QUAY LẠI TUỔI THƠ TRONG SƯƠNG

Là một đạo diễn phim tài liệu, dường như phải vô hình để nhân vật quên đi sự có mặt của mình ở đó, để họ sống đúng con người của họ. Làm sao Diễm có thể vô hình như thế?

Thực ra tôi không vô hình đâu,

Hà Lê Diễm sinh năm 1991 tại Bắc Kạn, người dân tộc Tày, học ngành báo chí tại Trường ĐH Khoa học xã hội và nhân văn, ĐH Quốc gia Hà Nội từ 2013. Cô quan tâm đến những câu chuyện của phụ nữ và trẻ em các dân tộc thiểu số. Cô học làm phim tại Trung tâm phát triển Điện ảnh trẻ (TPD). Không kể bộ phim 9 phút tốt nghiệp TPD, tới nay Diễm đã làm 3 phim tài liệu. Phim tài liệu ngắn *Con đi trường học*, về một người mẹ vùng cao nhiễm HIV vẫn liên tục đưa con đến trường, đã đoạt Cánh diều vàng tại Liên hoan phim VN 2013. Bộ phim tiếp theo trong khóa học Varan Việt Nam 2016 *Giường xinh* kể về hai chàng thanh niên trẻ, đi bán giường khắp TP.HCM để mưu sinh và ước mong kiếm đủ tiền về quê cưới vợ.

Phim mới nhất của Diễm là *Những đứa trẻ trong sương*. Phim có mặt trong danh sách rút gọn các hạng mục tại Lễ trao giải Oscar năm 2023. *Những đứa trẻ trong sương* kể về hành trình trưởng thành của cô bé người Mông tên Di. Những nét văn hóa của dân tộc này cũng có mặt trong tác phẩm.

mọi người hoàn toàn hiểu được sự có mặt của tôi ở đây. Cách của chúng tôi là làm phim cùng với nhân vật. Năm 2017, tôi có ý tưởng làm phim về Di, quay từ khi còn nhỏ Di ngây thơ thế nào, lớn lên thay đổi thế nào. Tới 2018, tôi bắt đầu giải thích cho Di là tôi muốn làm phim về cái gì.

Mọi người xem trailer *Những đứa trẻ trong sương* sẽ thấy những cảnh Di chơi đùa trên đồi với bạn. Bọn trẻ hứng chí tự biên tự diễn lại cảnh cuộc sống người Mông thế nào trong việc yêu, cưới, kết hôn, rồi hai bên gia đình thông

gia nội ngoại giúp nhau đi làm. Những cảnh đó tôi thấy thích quá nên quay lại và cho Di cùng các bạn xem lại hết. Đến 2018 tôi mới giải thích cho Di là tôi bắt đầu có ý làm phim về tuổi thơ và sự biến mất của những tuổi thơ ấy. Di nói với tôi là em cũng không biết em lớn lên như thế nào, nhưng liệu chị có thể mang được em của bây giờ về em của tuổi thơ không. Lúc đó Di nói tiếng Việt còn chưa sôi, nhưng con bé nói được câu ấy, tôi nghe... hết hồn vì không nghĩ một đứa trẻ 13 tuổi có thể có những suy nghĩ già dặn như vậy.

Diễm và Di thân thiết như hai chị em

Lúc quay, tôi chỉ biết đi theo Di và bố mẹ Di, cũng chưa hình dung được phim sẽ có cấu trúc thế nào. Nhiều lần quay cảnh Di chơi ném bùn, thì bọn trẻ ném cả bùn vào tôi và máy quay. Những khi Di không muốn tôi quay nữa thì Di giơ tay chặn luôn hoặc nói từ chối.

Tức là mọi người chấp nhận Diễm với chiếc máy quay ở đó.

Mọi người đều ý thức là tôi ở đâu thì máy quay ở đấy. Có lúc bố mẹ Di rủ tôi đi đám ma ở trong làng, tôi nghĩ đám ma thì chắc cũng giống dưới xuôi này, chắc là buồn lắm. Tôi không mang máy quay đi. Xong đến thì người nhà buồn khóc nhưng bên ngoài lại rất đông vui, mọi người nói chuyện ăn uống vui vẻ, các cô chú người nhà của người mất hỏi sao không mang máy quay đến, hôm nay không quay phim à. Tôi nói không, hôm nay chỉ đến uống rượu với mọi người thôi, mọi người bảo thế cũng được, nhưng thích thì cứ mang máy quay đến, không sao cả.

NGƯỜI MÔNG GỌI ĐÓ LÀ KÉO VỢ

Phim của Diễm, ngoài câu chuyện tuổi thơ của Di, còn liên quan đến một phong tục mà nhiều người gọi là cướp vợ. Bản thân từ "cướp" đó cũng là cách nhìn của người ngoài,

đánh giá phong tục này với hàm ý không tốt.

Người Mông gọi phong tục đó là kéo vợ, như trong trường hợp của Di đúng là kéo. Có những việc khi mình nhìn mình nghĩ là cái này xấu, cái kia tốt. Nhưng khi lên Sapa ở với mọi người, ở lâu rồi thì thấy nó không phải là đen, không phải là trắng mà cuộc sống nhiều sắc thái phức tạp hơn thế.

Về kéo vợ, có nhóm bảo điều đó phạm luật vì các bạn ấy chưa thành niên, nhưng có những nghiên cứu nhân học lại cho rằng phong tục đó giúp ổn định đời sống, chưa kể còn giúp giảm thách cưới. Còn Diễm, trong hành trình làm phim, bạn thấy thế nào?

Lúc đầu lên Sapa, tôi không để ý việc kéo vợ. Nhưng khi ở với nhà Di hơn 1 năm, tôi chơi thêm với chị họ của Di. Họ kể về việc đã trải qua chuyện đó vài năm rồi, nghĩ lại vẫn còn thấy sợ. Có bạn 4 giờ sáng nhà trai đã đứng trước cửa, con bé phải leo đồi trốn đi. Có những bạn bị nhà trai xông thẳng vào nhà kéo vì là người quen. Bố bạn ấy muốn con gái được đi học nên lập tức gọi cho thầy cô giáo, công an đến nhà trai đòi bạn ấy về. Mặc dù bố giúp thế mà bạn ấy vẫn sợ. Khi nghe những chuyện đó thì tôi bắt đầu sợ theo. Nhưng Di không để ý những chuyện đó.

Điện ảnh tài liệu đưa Diễm đến nhiều nơi trên thế giới

ẢNH: NVCC

Hà Lệ Diễm tại Liên hoan phim quốc tế LPA tại Tây Ban Nha

Tôi nghĩ làm phim chỉ cần chăm chỉ đã làm được rồi, chưa cần giỏi luôn ngay lập tức, chưa cần nghĩ đến việc mình có tài năng hay không. Tôi là con ốc sên, cứ chăm chăm lết đi lết đi từng ngày một.

Bố Di cũng kể việc kéo vợ mang lại công bằng cho những người đàn ông nghèo không có tiền lấy vợ. Nếu hai người yêu nhau thì thách cưới khá cao, gần như mức cao nhất. Nếu hai bên gia đình thỏa thuận thì ở mức vừa vừa. Còn kéo vợ thì tiền cưới thấp nên nhiều người vẫn thích kéo. Nhiều cặp yêu nhau lại kéo giả vờ. Nhưng cũng có kiểu một số ít mới gặp nhau ngoài chợ thấy à con bé này xinh xinh là kéo luôn. Cái đấy ngay cả trong người Mông họ cũng không bằng lòng.

Tức là trong cộng đồng người Mông cũng tranh cãi về kéo vợ?

Họ tranh cãi nhiều lắm. Có lần đến làng, tôi gặp một cô đã ngoài 50 rồi mà vẫn hấp dẫn. Cô ấy tự hào kể hồi trẻ cô rất xinh, được 6 - 7 người đến kéo 6 - 7 lần nhưng cô không đồng ý ai hết. Cô lấy chồng vì yêu, chồng chiều chuộng. Còn người khác lại đau khổ, cuộc đời không khác gì địa

ngục. Có trường hợp lấy nhau về rồi cả vợ lẫn chồng hành hạ, giày vò lẫn nhau. Những ông chồng, những đứa con khi đó đều đau khổ. Nhưng hai bên thông gia thường đi làm giúp nhau việc đồng áng như một liên minh. Việc đồng áng trên đó nặng lắm, không có người giúp là không làm được đâu.

Khi Diễm muốn quay Di lớn lên thế nào, Diễm có nghĩ mình sẽ can thiệp vào đời sống của Di không, sẽ khiến nó khác đi không?

Từ 2019 khi Di lớn hơn rồi, từ khi bị kéo Di cũng hỏi em có nên lấy chồng không. Di hỏi rất nhiều thì tôi quyết định nói thẳng ý kiến của mình là Di phải quay lại đi học. Vì nếu lấy chồng sớm thì nhiều cơ hội như đi học, hay đi ra thế giới bên ngoài cũng sẽ không được nhiều với con bé.

Lớp 11, Di nhận được một học bổng của Úc do hai năm liền là học sinh khá và hạnh kiểm tốt, lại vượt qua vòng phỏng vấn khá

khó khăn của họ nữa, họ sẽ tài trợ hết chi phí nếu Di đỗ đại học ở VN. Đợt Di được học bổng, bố Di gọi điện cho tôi, vừa nói vừa khóc bảo bố cũng không nghĩ là nó làm được thế, bố tự hào lắm.

LÀ CON ỐC SÊN LẾT ĐI TỪNG NGÀY
Có vẻ như Diễm bị hút vào các câu chuyện phát triển, về phụ nữ, về trẻ em...

Lúc mới đầu làm phim *Con đi trường học* về một chị nhiễm HIV đưa con đi học, tôi nhận ra tôi sẽ làm phim về những điều trong đời sống mà tôi cảm động. Tôi biết hoàn cảnh của chị ấy rồi, nhưng tôi chỉ bị cảm động cái khoảnh khắc trời rất lạnh mà chị đi đôi dép tổ ong, chân tím tái vì lạnh. Chị xắn quần lội suối ngập qua gối lạnh lắm mà ngày nào cũng lội như thế. Một đôi dép tổ ong, đôi chân tím tái như thế mà chị ấy đưa con đi học ngày 40 cây số, đưa đi đưa lại 4 lần. Tôi thương lắm. Tôi làm phim về mọi người thôi chứ tôi không nghĩ nhiều là phải làm phim đòi bình đẳng cho phụ nữ.

Nghe "đòi quyền bình đẳng" cũng nhiều vấn đề không đơn giản phải không?

Mọi người cứ nói đòi quyền bình đẳng cho phụ nữ, nhưng tôi đi đến những vùng mọi người theo mẫu hệ, thì có những người đàn ông khi ly hôn họ khổ kinh khủng vì bị về nhà mẹ đẻ ở, không được chia tài sản gì. Nếu bình đẳng cũng phải bình đẳng

NGƯỜI HỘI ĐỦ SỰ TINH TẾ VÀ NHẪN NẠI

Tôi cũng có duyên với Diễm, khi bạn học trong lớp sáng tác của Varan Việt Nam thì tôi là người tổ chức và dựng phim. Tôi còn là một thành viên của Varan Việt Nam, nơi Diễm trưởng thành, cũng là nơi sản xuất phim *Những đứa trẻ trong sương*.

Làm phim tài liệu đòi hỏi cả sự tinh tế và nhẫn nại rất lớn, Diễm hội đủ cả hai yếu tố đấy. Dường như các nhà làm phim tài liệu nữ ở VN đều nổi bật ở điểm này. Tức là người ta có thể lao vào một dự án, dành nhiều thời gian cho nó mà không thể mong chờ nổi tiếng sau một phim, do đó họ cứ làm phim trước đã. Diễm có phẩm chất đó. Bạn cũng có sự nhạy cảm thiên bẩm của người biết lựa chọn, phán đoán tình huống, hiểu và gần gũi nhân vật của mình. Phim *Những đứa trẻ trong sương* tổng hòa các yếu tố, từ con người - đạo diễn là nhà làm phim tài năng nhạy cảm và nhẫn nại, nhân vật chính mà đạo diễn đồng cảm, lại sống ở một vùng đất mà Diễm có thể hòa mình một cách tự nhiên. Những yếu tố đó khiến phim của Diễm trở thành một tác phẩm xuất sắc.

So *Những đứa trẻ trong sương* với những phim khác của Diễm sẽ thấy phim là một bước nhảy vọt của bạn ấy. Trước đó, mọi người đều đánh giá bạn là một đạo diễn tiềm năng nhưng còn non nớt. Ở *Những đứa trẻ trong sương* có sự trưởng thành trong từng ngày, trong từng lần quay. Thời gian quay cũng rất lâu. Có một may mắn nữa, nhà sản xuất cho bạn cũng là người làm phim tài liệu - đạo diễn Trần Phương Thảo và Swann Dubus. Họ là hai nhà làm phim tài liệu giàu kinh nghiệm. Khi một nhà làm phim tài liệu gặp được người đủ kinh nghiệm sẽ như cá gặp nước, như cây này mầm ngay.

Đạo diễn **Trịnh Đình Lê Minh**

cho cả những người đàn ông chứ, họ cũng cần thấu hiểu mà. Có khi họ hỏi tôi là phụ nữ đi làm phim có khổ hơn đàn ông không, người phụ nữ đi quay phim thích quá chứ, mọi người cũng thấy dễ chia sẻ hơn chứ.

Khoảng 10 năm gần đây các nữ đạo diễn phim tài liệu Việt có nhiều tác phẩm xuất sắc. Có lý do gì không, có phải phụ nữ có thiên hướng làm tài liệu tốt hơn không?

Các bạn nước ngoài cũng hỏi tôi như vậy. Tôi nói ở VN làm phim tài liệu toàn đạo diễn nữ. Các bạn rất ngạc nhiên. Có thể là do trong xã hội người Việt mọi người kỳ vọng đàn ông nhiều hơn. Mà phim tài liệu nhiều khi hèn xui lắm. Mình theo quay nhân vật, có thể làm ra một phim hay, cũng có thể là phim dở. Nhiều khi quay vài năm họ không có thay đổi gì cả thì phải chịu thôi. Do phụ nữ không có áp lực phải trở thành cái gì trong xã hội nên cứ làm phim mà không sốt ruột.

Với nữa là các bạn nam

thường muốn làm phải ra một cái gì đấy, phải to, phải thành công. Còn như tôi chỉ thích làm mấy cái nhỏ nhỏ thôi. Những nhân vật của tôi bình thường chả ai để ý đến họ cả. Hoặc quay Di như ngày trước là một cô bé bình thường, có phải câu chuyện lớn lao truyền cảm hứng đâu.

Nhưng bây giờ khi phim đã vào danh sách rút gọn của Oscar, câu chuyện bắt đầu truyền cảm hứng rồi.

Phim tài liệu chả khác gì nghề thủ công, hỏng phải làm đi làm lại. Mọi người thấy tôi thành công thì nghĩ tôi giỏi luôn từ khi mới bắt đầu. Nhưng tôi không phải như thế. Tôi chiếu cho họ xem phim 9 phút đầu tay, mọi người bảo cảm thấy được an ủi vì phim tôi làm... dở quá. Khi tôi học làm phim phong cách trực tiếp của Varan Việt Nam năm 2016, những học viên xuất sắc là người khác, không phải tôi. Tôi chỉ là cứng đầu lì lợm thôi, tôi làm đi làm lại nhiều lần. Tôi nghĩ làm phim chỉ cần chăm chỉ đã làm được rồi, chưa cần giỏi luôn ngay lập tức, chưa cần nghĩ đến việc mình có tài năng hay không. Tôi là con ốc sên, cứ chăm chăm lết đi lết đi từng ngày một.

Nên tôi nghĩ câu chuyện của tôi cũng sẽ giúp mọi người tự tin hơn vào công việc mà mọi người đang làm, đang theo đuổi. Kinh nghiệm của tôi cũng sẽ giúp được nhiều bạn trẻ đang bắt đầu làm phim.

Những đứa trẻ trong sương chỉ là một phim đầu tiên của tôi, tôi còn rất nhiều ý tưởng và dự định đang thực hiện nên cũng sẽ còn rất nhiều thử thách sắp tới. Tôi cũng không vội vàng gì cả, cứ từ từ mà làm thôi. <3>

Nhiều người đã quen hình ảnh Diễm ở đâu thì máy quay ở đó

Đôi bàn tay màu xanh chàm của Di. Vì cao chàm rất đắt, người Mông tự hào mình giàu có nếu có đôi bàn tay màu xanh do nhuộm chàm

Kinh hoàng với pháo tự chế

Phải ngăn chặn triệt để

XUÂN PHƯƠNG

Trước những hệ lụy đau thương từ pháo tự chế gây ra, nhiều kiến nghị cho rằng cần phải nhanh chóng chặn đứng hiểm họa này, không để “tiền mất tật mang”, thậm chí là mất mạng và gieo rắc khiếp sợ trong xã hội.

“DỌN SẠCH” TRÊN MẠNG XÃ HỘI

Theo bác sĩ Nguyễn Thị Thanh Bình, Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức (Hà Nội), những tổn thương, hệ lụy do pháo nổ gây ra vô cùng nguy hiểm. Tùy vào lượng nổ và tính chất quả pháo mà có thể gây ra đa chấn thương sọ não, ngực, bụng, gãy xương tay chân, xé toang nhãn cầu, để lại hậu quả dai dẳng, thậm chí tàn phế suốt đời.

“Quá nhiều vụ pháo nổ tự chế do những người trẻ làm theo video hướng dẫn trên mạng rất nguy hiểm đến tinh thần, sức khỏe và cả tính mạng. Thế nên hơn lúc nào hết, gia đình và nhà trường cần chung tay giáo dục trẻ em, học sinh không được tự chế và sử dụng các loại pháo. Với những người trẻ ở độ tuổi trưởng thành, hãy nghiêm chỉnh chấp hành các quy định của pháp luật về quản lý và sử dụng pháo nổ, không tự ý chế tạo thuốc nổ, pháo nổ đe dọa đến tính mạng của bản thân và những người xung quanh”, bà Bình chia sẻ.

Chuyên gia tâm lý Đỗ Thu Sương, Trung tâm tư vấn tâm lý Việt Tâm, TP.HCM, nhận định ở độ tuổi học sinh THCS

trở lên, thường có tâm lý tò mò, thích khám phá, thế nên dễ học theo những video có nội dung độc hại trên mạng, mà những video hướng dẫn cách chế tạo pháo nổ là một ví dụ.

“Vì thế, tôi mong các cơ quan chức năng cần có biện pháp loại trừ, gỡ bỏ những nội dung độc hại trên YouTube, nhất là những video hướng dẫn cách chế tạo pháo. Ngoài ra, các bậc phụ huynh hãy coi trọng việc quản lý, nhắc nhở con em để tránh nguy cơ con em mình trở thành nạn nhân của pháo tự chế. Các trường học cũng tăng cường giáo dục, quản lý học sinh một cách sát sao hơn trong vấn đề này”, chuyên gia tâm lý Đỗ Thu Sương cho biết.

Ông Nguyễn Thanh Minh, Tổng phụ trách Đội Trường THCS Bình Hải (Quảng Ngãi), cho biết ở địa phương chưa xảy ra vụ việc liên quan đến pháo tự chế. Tuy nhiên, với sự nguy hiểm của nó, đặc biệt là trong thời gian gần đây xảy ra nhiều vụ việc thương tâm và đau lòng liên quan đến pháo tự chế mà nạn nhân hầu hết là học sinh, nên trường cũng thường tổ chức các buổi sinh hoạt tuyên truyền về cấm chế tạo, mua bán, sử dụng pháo nổ. Qua đó, giúp học sinh nói không với pháo tự chế nhằm tránh những hậu quả đáng tiếc.

Đại diện Sở Thông tin và Truyền thông một tỉnh khu vực Bắc Trung bộ cho biết sẽ rà soát thật kỹ những thông tin trên mạng xã hội, đặc biệt là YouTube trong thời gian này, khi tết đã cận kề. Nếu có những nội dung về hướng dẫn cách thức tự chế pháo, mua bán pháo

Nhiều thanh thiếu niên tự chế pháo và bị cơ quan chức năng xử lý

ẢNH: CTV

tự chế, hay phát hiện những video mà chủ sở hữu kênh YouTube là người trong tình, sẽ lập tức vào cuộc để ngăn chặn, xử lý kịp thời.

HƯỚNG DẪN LÀM PHÁO TỰ CHẾ COI CHỪNG BỊ PHẠT

Luật sư Diệp Năng Bình, Trưởng văn phòng luật sư Tinh Thông Luật (Đoàn luật sư TP.HCM), cho biết tại điều 5 Nghị định 137/2020/NĐ-CP của Chính phủ về quản lý, sử dụng pháo đã có quy định nghiêm cấm các hành vi như: nghiên cứu, chế tạo, sản xuất, mua bán, xuất khẩu, nhập khẩu, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng hoặc chiếm đoạt pháo nổ (trừ

trường hợp tổ chức, doanh nghiệp thuộc Bộ Quốc phòng được Thủ tướng Chính phủ giao nhiệm vụ nghiên cứu, sản xuất, nhập khẩu, xuất khẩu, cung cấp, vận chuyển, sử dụng pháo hoa nổ theo quy định tại Nghị định 137/2020/NĐ-CP) ...

“Theo đó, tùy thuộc vào tính chất và mức độ vi phạm thì hành vi tự ý chế tạo pháo nổ trái phép có thể bị xử phạt vi phạm hành chính hoặc truy cứu trách nhiệm hình sự theo quy định của pháp luật”, luật sư Bình nói.

Cụ thể, nếu hành vi chế tạo pháo nổ có tính chất nghiêm trọng thì sẽ có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự về tội “chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử

dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vật liệu nổ” (điều 305) hoặc tội “sản xuất, buôn bán hàng cấm” (điều 190) bộ luật Hình sự 2015, được sửa đổi, bổ sung bởi Luật sửa đổi bộ luật Hình sự 2017.

Tuy nhiên, trong rất nhiều vụ việc, các đối tượng vi phạm là học sinh dưới 14 tuổi, chưa đủ độ tuổi bị xử phạt vi phạm hành chính hoặc chịu trách nhiệm hình sự, nên luật sư Bình cho biết: “Do đó, không thể áp dụng các chế tài hành chính và hình sự mà cần phải có những biện pháp giáo dục và quản lý phù hợp với độ tuổi và mức độ nhận thức của các em”.

Đối với những người trẻ ở độ

Sinh viên gói bánh chưng trao tặng những mảnh đời cơ nhỡ

Sinh viên chăm chú gói từng chiếc bánh chưng để mang tặng người vô gia cư

ẢNH: PHÚC KHA

Hơn 100 sinh viên cùng nhau gói những chiếc bánh chưng đậm nghĩa tình, thổi lửa và nấu bánh để trao tặng cho những mảnh đời khó khăn, cơ nhỡ.

Bắt đầu từ sáng sớm 7.1, sinh viên các trường quây quần bên mâm lá dong, gạo nếp, đậu xanh tại Nhà văn hóa Sinh viên TP.HCM để gói bánh chưng tặng người khó khăn. Tất cả các công đoạn gói bánh từ làm nhân, gói, nấu bánh đều do các bạn tự tay làm.

Người cũ chỉ người mới, những bạn chưa quen tay sẽ được các sinh viên có kinh nghiệm gói bánh từ những năm

trước hướng dẫn cụ thể để có chiếc bánh chưng đẹp nhất trao cho các hoàn cảnh khó khăn. Mỗi người mỗi việc, người thì xếp lá dong, người làm nhân bánh, gói bánh, buộc bánh. Các bạn trẻ tỉ mỉ từng chi tiết để cho ra những chiếc bánh chưng đúng chuẩn.

Cầm trên tay chiếc bánh chưng vừa hoàn thành, Lê Thị Thùy Linh, sinh viên Trường ĐH Sư phạm kỹ thuật TP.HCM, cảm thấy chiếc bánh tuy chưa được vuông vức, đẹp đẽ, nhưng đây sẽ là những phần quà gửi gắm nhiều tình yêu thương của bạn đến những

người vô gia cư tại TP.HCM.

Thùy Linh bày tỏ: “Chiếc bánh đầu tiên không đẹp nhưng rất ý nghĩa đối với mình. Thành quả tuy chưa được khéo tay lắm nhưng cũng đủ tự hào khoe với ba mẹ là mình đã biết gói bánh. Những năm trước, ở nhà mình chỉ được phân nhiệm vụ rửa lá dong và ngồi trông nồi bánh nhưng tết này về nhà, mình có thể phụ giúp mẹ gói bánh”.

Cũng lần đầu gói bánh chưng, Đoàn Thị Ngọc Anh, sinh viên Trường ĐH Kinh tế - Luật TP.HCM, cho biết đến tham gia chương trình này, Ngọc Anh mong muốn cùng các bạn chia

m họa này

Một bệnh nhân 12 tuổi bị đa chấn thương khi tự chế pháo

ẢNH: BVCC

tuổi có thể chịu xử phạt, căn cứ Nghị định 144/2021/NĐ-CP quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội..., hành vi tự chế pháo là hành vi sản xuất pháo và bị xử phạt vi phạm hành chính. Theo điều 10, có thể phạt tiền 5 - 10 triệu đồng đối với hành vi sử dụng các loại pháo, thuốc pháo trái phép, phạt tiền từ 10 - 20 triệu đồng đối với các hành vi như: chế tạo, trang bị, tàng trữ, vận chuyển, sửa chữa, sử dụng trái phép phụ kiện nổ; vận chuyển, tàng trữ trái phép pháo, thuốc pháo hoặc nguyên liệu, phụ kiện để sản xuất pháo...

Ngoài ra, Bộ Công an, Viện KSND tối cao và TAND tối cao cũng đã ban hành Thông tư liên tịch 06/2008 hướng dẫn việc truy cứu trách nhiệm hình sự đối với các hành vi sản xuất, mua bán, vận chuyển, tàng trữ, sử dụng trái phép pháo nổ và thuốc pháo. Theo đó, người nào sản xuất pháo nổ, chế tạo thuốc

pháo thì bị truy cứu trách nhiệm hình sự về tội chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép, hoặc chiếm đoạt vật liệu nổ quy định tại điều 305 bộ luật Hình sự 2015, với khung hình phạt cao nhất là tù chung thân.

Nói về việc trên các mạng xã hội như: Facebook, TikTok, YouTube... xuất hiện hàng hà sa số những người hướng dẫn cách thức làm pháo tự chế, luật sư Bình cho biết pháp luật cũng quy định rõ về vấn đề này. Cụ thể, sẽ phạt tiền từ 10 - 20 triệu đồng đối với những trường hợp hướng dẫn, huấn luyện, tổ chức huấn luyện trái phép cách thức chế tạo, sản xuất, sửa chữa hoặc sử dụng vũ khí, công cụ hỗ trợ và pháo dưới mọi hình thức. Còn theo Nghị định số 15/2020 của Chính phủ, tại điểm e, khoản 1, điều 101, thì những người có hành vi hướng dẫn chế tạo pháo, sau đó đăng video lên mạng xã hội có thể bị xử lý hành chính từ 10 - 20 triệu đồng.

sẽ yêu thương, ghi lại những kỷ niệm đẹp thời sinh viên cũng như biết cách gói loại bánh đặc trưng trong ngày tết.

Ngồi chăm chú gói chiếc bánh thật cẩn thận, Trương Hoàng Phúc, sinh viên Trường CĐ Công nghệ Thủ Đức, bày tỏ: "Đây là lần đầu tiên mình tham gia gói bánh chưng. Mình cảm thấy rất hào hứng và cũng rất ngỡ ngàng. Điều khó nhất với mình là khi gói phải làm sao cho bánh đều và đẹp để trao chiếc bánh đến tận tay những người dân khó khăn, mang xuân đi sẽ chia cho mọi nhà".

Theo anh Vòng Trong Minh, Trưởng phòng Văn hóa nghệ thuật, Nhà văn hóa Sinh viên TP.HCM, trong khuôn khổ

ngày hội "Nghìn bánh chưng xanh", Ban tổ chức chương trình đã chuẩn bị nguyên liệu thực hiện làm 400 cái bánh chưng, mỗi cái bánh được làm từ nếp, đậu xanh, thịt ba chỉ. Tất cả sản phẩm bánh chưng hôm nay gói xong, nấu chín sẽ được mang đi tặng cho những mảnh đời vô gia cư tại TP.HCM.

"Mình mong muốn những chiếc bánh chưng này có thể mang đến không khí tết, góp được niềm vui nhỏ đến những người khó khăn. Qua hoạt động này, mình hy vọng các bạn sinh viên không chỉ biết cách gói bánh chưng mà còn hiểu thêm những nét phong tục của tết cổ truyền của dân tộc", anh Minh nói.

Phúc Kha

Muôn kiểu kiếm tiền tại phố ông đồ ngày cận tết

Không chỉ là địa điểm vui chơi, chụp hình sống ảo mà phố ông đồ còn là nơi để người trẻ kiếm tiền triệu vào dịp Tết Nguyên đán cận kề.

VỀ CHÂN DUNG TRÊN GỖ KIỂM HÀNG CHỤC TRIỆU ĐỒNG

Gắn bó với phố ông đồ tại Nhà văn hóa Thanh niên TP.HCM đã 7 mùa xuân, "bà đồ" gen Z Võ Thị Kiều Trâm (24 tuổi), ngụ tại TP.Thủ Đức, TP.HCM, cho biết ngoài việc kiếm tiền thì niềm đam mê với việc cho chữ là động lực rất lớn để cô không vắng mặt tại đây. Những ngày này, cứ đúng 8 giờ sáng là Kiều Trâm có mặt tại gian hàng viết thư pháp để dọn dẹp, bày biện không gian cho thật đẹp mắt. Chưa đầy 15 phút sau, Trâm đã có những khách hàng đầu tiên đến xin chữ.

Kiều Trâm cho biết mỗi ngày cho chữ hơn 100 lượt khách. Người xin chữ có thể lựa chọn bao lì xì, móc khóa hay những tấm liên, câu đối để đề chữ. Với những sản phẩm đơn giản như móc khóa, bao lì xì, Trâm chỉ mất khoảng 5 phút để hoàn thành với giá giao động từ 10.000 - 50.000 đồng. Liên, câu đối sẽ có giá giao động 50.000 - 400.000 đồng, tùy vào chất liệu sản phẩm và công sức của người viết chữ.

Tại một gian hàng khác, Lê Ngọc Quỳnh (28 tuổi) đang tập trung từng nét vẽ để có thể mô phỏng chân dung của một cô gái lên tấm gỗ. Cả người được vẽ và Quỳnh đều tập trung, giữ im lặng giữa không gian đầy nhộn nhịp của phố ông đồ với mong muốn có được một bức tranh hoàn hảo nhất. Chưa đầy 15 phút, bức chân dung của cô gái đã được Quỳnh thực hiện xong với giá 400.000 đồng.

Đã nhiều cái tết gần bó với việc vẽ tranh trên gỗ tại phố ông đồ, Quỳnh cảm thấy đây là dịp để cô tận hưởng không khí tết cổ truyền và kiếm tiền. Theo kinh nghiệm vào những năm trước, những ngày tiếp

theo sẽ đông khách hơn, từ 15 đến 20 khách mỗi ngày. Quỳnh cho biết những bức tranh vẽ trên gỗ bằng chì trắng đen sẽ có giá giao động từ 400.000 - 600.000 đồng, còn vẽ màu thì khách hàng phải chi từ 600.000 - 800.000 đồng tùy vào kích thước của miếng gỗ. Nếu có được lượng khách hàng đều đặn thì Quỳnh có thể thu về 20 - 30 triệu đồng trong một mùa tết từ công việc này.

"Mình bắt đầu công việc vẽ tranh trên gỗ này vào khoảng năm 2015, khi đó còn là sinh viên. Ban đầu mình cũng vẽ trên giấy nhưng trong một lần tình cờ thấy một anh họa sĩ vẽ tranh trên gỗ nên mình cảm thấy thú vị và bắt đầu tìm hiểu. Hơn nữa, ở TP.HCM có rất ít người vẽ trên chất liệu này nên sẽ tạo được sự thú vị, mới lạ cho khách hàng", Quỳnh chia sẻ.

10 PHÚT KIỂM ĐƯỢC 250.000 ĐỒNG

Không có gian hàng, chỉ hai chiếc ghế nhỏ, một bảng hiệu tự chế và tận dụng một góc nhỏ trước phố ông đồ mà Hồ Văn Quyết (28 tuổi, ngụ tại TP.Thủ Đức, TP.HCM) đã tạo cho mình một không gian để kiếm tiền và truyền tải niềm đam mê hội họa đến nhiều người. Quyết cho biết đã gắn bó với phố ông đồ được 6 mùa xuân. Sau ngày đầu tiên làm việc, họa sĩ đường phố này đã có được 7 khách đến vẽ tranh với giá 250.000 đồng/bức. Theo kinh nghiệm từ những năm trước, Quyết cho biết vào những ngày cận tết có thể vẽ vài chục bức tranh mỗi ngày vì anh chỉ mất khoảng 10 - 15 phút cho một bức chân dung bằng bút chì và phấn trên giấy roki.

Ngoài công việc vẽ tranh chân dung đường phố, chàng trai này còn là một thợ xăm. "Mình bắt đầu phát hiện bản thân có năng khiếu vẽ sau một vụ tai nạn năm 13 tuổi làm mình mất mấy lông tay bên trái. Khi một bộ phận

cơ thể mất đi thì mình lại cảm nhận được tay còn lại linh hoạt hơn và bắt đầu tự tập luyện vẽ đến giờ", Quyết chia sẻ.

Năm thứ tư làm công việc bán hàng tại phố ông đồ, Ngô Hồng Sơn (25 tuổi, ngụ tỉnh Đồng Nai) phải có mặt từ 7 giờ 30 sáng để dọn hàng và đến 23 giờ mới kết thúc ngày làm việc. Mỗi ngày, anh Sơn được chủ gian hàng trả cho mức lương cố định 500.000 đồng, ngoài ra nếu số lượng hàng bán ra đạt chỉ tiêu thì sẽ được thưởng thêm 500.000 đồng đến 1 triệu đồng. Ngoài những mặt hàng đồ chơi có giá vài chục ngàn, gian hàng anh Sơn làm việc còn có những bức tranh có mức giá lên tới 7 triệu đồng.

Không chỉ làm nhân viên bán hàng, Sơn còn biết viết thư pháp. Trong những ngày này, nếu có người gọi đi cho chữ, anh sẽ xin chủ gian hàng vắng mặt một vài tiếng rồi quay lại làm việc. Cứ mỗi tiếng cho chữ, chàng trai trẻ lại kiếm thêm được 1 triệu đồng. Sơn cho biết anh sẽ bán hàng tại phố ông đồ đến hết ngày 29 âm lịch, sau đó tiếp tục ở lại TP.HCM để làm ông đồ cho các sự kiện.

"Làm việc vào những ngày này tuy cực mà vui, được gặp gỡ, trao đổi thông tin với nhiều người khiến thế giới quan của mình thêm rộng mở. Thấy mọi người nô nức về quê đón tết thì cũng tủi, nhưng mình ráng kiếm tiền để ra tết về bù đắp cho gia đình sau", Sơn chia sẻ.

Nguyễn Điển

Với 10 phút vẽ tranh chân dung, Hồ Văn Quyết có thể kiếm được 250.000 đồng tại phố ông đồ

Lê Ngọc Quỳnh có thể kiếm từ 20 - 30 triệu đồng vào những ngày cận tết bằng việc vẽ tranh trên gỗ tại phố ông đồ

Có khả năng bán hàng giỏi, Ngô Hồng Sơn được thưởng đến 1 triệu đồng/ngày nếu đạt chỉ tiêu

ẢNH: NGUYỄN ĐIỂN

NHỮNG LỜI HỒI ĐÁP TỪ *REPLY*: Cuốn từ điển về “bình yên”

NGUYỄN LÊ

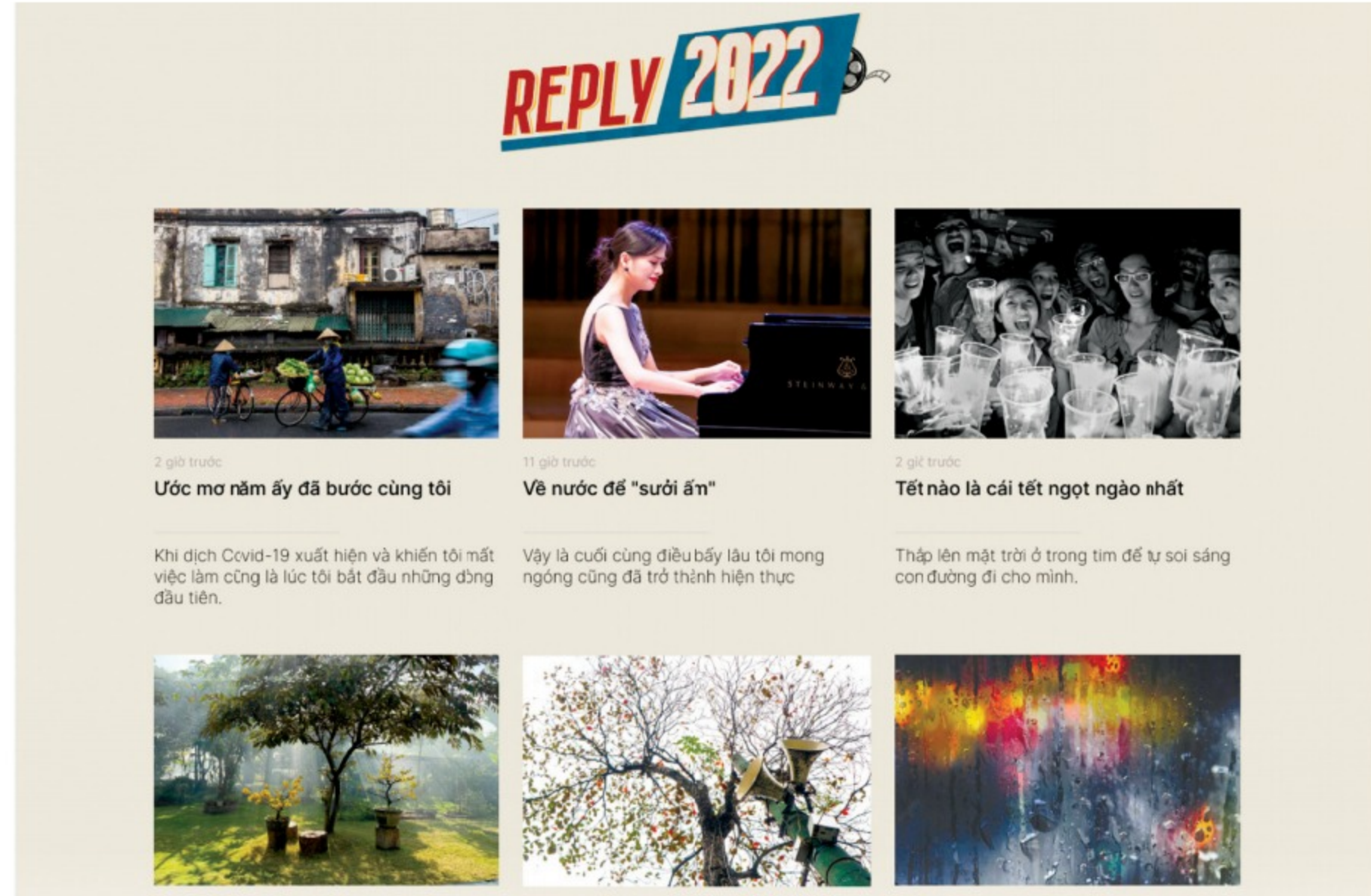
Reply 2022 trong khuôn khổ chuyên trang đặc biệt mang tên *Tết Bình an* (<https://tetbinhan.thanhnien.vn/>) của Báo Thanh Niên (cùng sự đồng hành của nhà tài trợ - Công ty CP Bán lẻ Kỹ thuật số FPT - FPT Shop) là điểm hẹn ý nghĩa để bạn đọc, cũng chính là bạn viết, nói lên một cách hồn nhiên hơn cả về những trải nghiệm chung - riêng của mỗi người và mọi người. Bằng những “lời hồi đáp” rồi đây sẽ còn vang vọng mãi về những năm tháng không thể nào quên: Đại dịch và hậu đại dịch.

Hạnh phúc lớn nhất của một tờ báo, cũng như một người viết, chính là “gặp” được bạn đọc, “chạm” được vào họ, qua những bài viết của mình. Nhưng còn hạnh phúc hơn nữa, đó là khi bạn đọc, cũng chính đồng thời là bạn viết, là những đồng nghiệp, những người đồng sáng tạo với chúng tôi để cùng nhau chia sẻ mọi cảm xúc vui buồn sướng khổ trong một năm đặc biệt như 2022, trước khi chúng ta mở toang cánh cửa 2023 để bước vào và bước tới.

BAO NHIÊU “LÁ THƯ” LÀ BẤY NHIÊU ĐỊNH NGHĨA VỀ “ BÌNH YÊN ”

“Chúng tôi mở *Reply 2022* như một hộp thư để gửi tâm tình cho một năm nhiều cảm xúc dữ dội, để chúng ta cùng chung vui và cả chia buồn. Chúng ta sẽ “*Reply 2022*” bằng sự bao dung về một năm đã qua, mong ước bình an sung túc cho thời gian tới - nơi 2022 không bao giờ bị quên lãng...”. Sau lời “hiệu triệu” chân tình đó, hộp thư *Reply 2022* của Thanh Niên ngay lập tức nhận được sự hưởng ứng nhiệt thành của những bạn-đọc-thích-cảm-bút, có nhu cầu chia sẻ, kết nối với mọi người bằng tiếng nói nội tâm của mình. Như bạn đọc/bạn viết Đồng Phong chia sẻ: “Tôi là một người yêu thích viết. Khi dịch Covid-19 xuất hiện khiến tôi mất việc làm, đó cũng là lúc tôi bắt đầu những dòng đầu tiên và dần có những bài viết được đăng báo. Tôi cảm thấy tự hào khi những tâm tư tình cảm tôi gửi gắm trong đó đã có hơn một người biết đến, rất nhiều bạn đọc biết đến...”.

Sau gần một tháng nhận thư, trung bình mỗi ngày hàng chục “lá thư”, đến từ khắp mọi miền

Reply 2022 của Thanh Niên nhận được sự hưởng ứng nhiệt thành của bạn đọc. ẢNH: TRỌNG KIẾN

đất nước, *Reply* dường như đã trở thành một... “cuốn từ điển” về khái niệm bình yên. Bao nhiêu “lá thư” là bấy nhiêu định nghĩa về bình yên - có thể nói chưa bao giờ giấc mơ này được gọi tên nhiều đến thế. Những dòng viết dù vụng về hay tinh tế, được viết bởi những người viết nghiệp dư hay chuyên nghiệp, nhưng tất thấy đều chân thật và nồng ấm, khi đứng trước “gia tài kỷ niệm” giờ đây đã là ký ức chung của mọi người trong những năm tháng không thể nào quên, vừa mới đó mà cũng đã như xa lắm.

“ BÌNH YÊN ” ĐẾN TỪ NHỮNG ĐIỀU NHỎ BÉ

Hào hứng gửi tới cho *Reply* hai “bức thư” liền ngay từ những ngày đầu, nhà thơ Nguyễn Phong Việt đã phác nên một định nghĩa thật giản dị về bình yên: “Chúng ta, phần nhiều, chỉ có thể sống một cuộc đời bình lặng với những ước mơ vừa tầm với. Thế nên, hiểu rõ điều này, tự khắc cuộc sống của mỗi người sẽ bớt đi những mệt mỏi...”.

“Những niềm vui nhỏ bé, có sẵn, không cần phải đi tìm ở đâu. Gom nó lại, buộc chặt nó lại để thành những “ngọn đuốc niềm vui”. Rồi cứ thế mỗi ngày cầm trên tay và soi rõ con đường mình đi...”, trong bài viết thứ 2 góp chuyện cùng *Reply*, tác giả *Đi qua thương nhớ* viết.

Cùng nhân quan và tâm thế, nhà thơ Trương Gia Hòa gọi tên bình yên bằng những yên vui bình dị mà bình thường chúng ta không dễ gì nhận ra: “2022 đã thực sự hiển hiện trong cơ thể của một người vừa đi qua bạo bệnh. Buổi sáng thức dậy xò dép được là mừng. Mở cửa ra đi

làm được mỗi sáng là mừng. Ghé mua được bó rau trên đường đi làm về là mừng. Chiều về đến nhà có cơm ăn là mừng. Đi bệnh viện có người chăm sóc là mừng. Có xe buýt để đi bình thường là mừng... Chuyện gì cũng đáng mừng vì đơn giản chúng ta còn sống. Đại dịch, như một cú thức tỉnh cay đắng, giúp chúng ta quay về với những gì giản đơn và nguyên sơ nhất...”.

“ BÌNH YÊN ” TRONG SỰ TĨNH TÂM

Không hẹn mà cùng, bạn viết Hải Dương, cùng MC Liêu Hà Trinh đều nhất trí chọn màu Very Peri - màu tím đặc trưng của 2022 để gọi tên năm Nhâm Dần. “Hành trình “tái khởi động” của Trinh đã bắt đầu trên tinh thần trầm ổn nhưng rực rỡ tựa màu Pantone Very Peri tím đặc trưng của 2022: màu pha giữa chút buồn của những mất mát đã qua, vừa có thêm chút ngọt ngào lãng mạn của tương lai chưa đến...”, MC Liêu Hà Trinh viết.

Cùng chung cây chì màu này, bạn viết Hải Dương góp thêm một nét vẽ cùng tông: “Tôi tin rằng sức sống và năng lượng của Very Peri sẽ được kể lại sau khi tất cả chúng ta vượt qua được những mệt mỏi, tù đọng...”.

Chia sẻ về 3 cái hạn liên tiếp phải trải qua ở tuổi “cổ lai hy” trong suốt hơn 2 năm đại dịch, nhà văn Nguyễn Văn Thọ chiêm nghiệm: “Đạo làm người là điều cao quý, đáng trân trọng nhất cho một đời sống an lành...”.

MC Nguyễn Khang thì tìm thấy sự bình yên trên hành trình thiện nguyện: “Khi quay về cuộc sống thường nhật không còn gian

cách, tôi học cách sống chậm lại, yêu thương nhiều hơn...”.

GIA ĐÌNH NHƯ MỘT THÀNH TRÌ CỦA “ BÌNH YÊN ”

Nhà văn Võ Thu Hương gọi tên bình yên trong sự gắn kết với những giá trị gia đình, tình thân: “Những ngày bình yên, mở mắt ra nhìn thấy những người thân yêu quanh mình vẫn bình an tưởng là điều rất bình thường hóa ra lại là vô giá...”.

Và biết bao nhiêu bài viết khác, có thể nói là chiếm phần đông trong những lá thư gửi tới *Reply 2022* cũng đều có chung vệt cảm hứng này: Gia đình - chính là cái nôi khởi điểm, cũng chính là thành trì cuối cùng để chúng ta nuôi giữ tin yêu và sự bình yên, nhất là những khi cuộc đời gặp phải biến cố.

Trở về từ Đức sau tròn 10 năm khổ luyện, cô sinh viên Trường ĐH Âm nhạc và Nghệ thuật Frankfurt Bảo Quyên - hậu duệ của nhà văn Nguyễn Tuấn thơ phảo chia sẻ với *Reply*: “Về nhà với ba mẹ, về với Hà Nội, tôi cảm thấy mình mới được sống trọn vẹn, đúng nghĩa...”. Và cả pianist Bảo Quyên cùng ca sĩ, nhạc sĩ Hamlet Trương đều chọn từ “Biết ơn” để “Hồi đáp 2022” sau những gì nó đã lấy đi và trả lại: Bình yên.

Cùng *Reply*, nhiều bạn trẻ nói rằng, những ký ức tết bình yên nhất trong tâm khảm họ chính là không khí náo nức của những ngày ngóng tết, ngay cả tại những miền quê nghèo hay những món ăn ngon cổ truyền của một thời riêng dành, kể như là món bánh thuẫn Bao Vinh, hay món canh rau lang nắm mối, hay tổ “phở cách ly” mẹ nấu, ngon hơn mọi tô phở trên

đời vì nó “gợi nhiều mùi vị nhất: là vị ngọt thơm như lòng mẹ, vị chua xót cảnh neo đơn và vị đắng cay ngày dịch bệnh...” (Thanh Trúc). Hay “một bữa cơm đậm bạc mà sum họp đầy đủ thành viên gia đình...” (Đình Hạ).

Hoa hậu Lê Âu Ngân Anh tâm sự: “Covid-19 đã giúp tôi thấy rõ hạnh phúc đến từ những điều rất giản đơn, gia đình luôn là nơi chốn đi về của những yêu thương và được bạn rộn hóa ra lại hạnh phúc đến thế...”.

Nhưng “bình yên” đôi lúc cũng là một cảm giác mà ta có được cả khi ngồi cạnh một-người-lạ-quen-biết, có khi chỉ gặp một lần duy nhất trong đời, trong “một đêm mưa ở cao nguyên”, như nhà toán học Phan Thị Hà Dương chia sẻ: “Căn phòng nhỏ như chan hòa một niềm triu mến, một điều gì ấm áp sao giữa những con người thương yêu thân thuộc hay đâu chỉ là những con người cảm mến mong lung, dù gần dù xa...”.

“Hồi đáp 2022”, sau những bộn bề cảm xúc, bạn viết Trang Hiếu ngỏ cùng *Reply*: “Giờ tĩnh tâm tìm đáp án cho câu hỏi “Năm 2022 đọng lại những ký ức gì trong tôi?” ... Đón đầu, khốn khó xin cất giữ một góc trong tim. Hoang mang, hốt hoảng, rồi bởi xin gói ghém lại thành kỷ niệm. Để những hồi ức ngọt ngào, dịu dàng của tình người cất lên thanh âm vẫy tay tạm biệt năm cũ...”.

Khi nhắc tới hoàn cảnh ra đời của ca khúc nổi tiếng *Bình yên*, nhạc sĩ Quốc Bảo từng chia sẻ: “Tôi cho rằng cảnh thế bình yên sẽ không bao giờ trọn vẹn nếu ta không dọn sạch những gì tăm tối để xây “một kiếp khác”, tức là bắt đầu một cuộc đời mới, tinh sạch...”.

Cũng xin được mượn những ca từ thật đẹp của *Bình yên*, được sáng tác từ 20 năm trước mà cứ như nói chuyện của 20 năm sau để khép lại 2022 cũng như bài viết này, âu cũng là một “Lời hồi đáp” đẹp để cùng nhau “tổng cụt, nghênh tân”:

“*Bình yên một thoáng cho tim mềm*

... *Bình yên ta mừng*

Mừng em đã hết đau thương về đây ấm cúng

Mừng em đã biết xót thương tình yêu

...*Tặng nhau nhé tiếng nghe hồn nhiên*

Để quên hết khó khăn chia lia...”.

GIẢM THÊM 20%
TỪ KỲ BOOKING BANNER THỨ 2 TRÊN PC

10%
TỪ KỲ BOOKING BANNER THỨ 2 TRÊN MOBILE

TỪ 1.1.2023 ĐẾN 31.3.2023
TRÊN KÊNH THANH NIÊN ONLINE

090 878 0404 | quangcao@thanhnien.vn

MUA 1 TẶNG 1
Đăng ký 1 tuần trên raovat.thanhnien.vn được tặng thêm 1 tuần

MUA 1 ĐƯỢC 7
Thanh toán thêm 30% phí đăng báo in (1 ngày) để đăng lại tin đến 7 ngày

trên trang
raovat.thanhnien.vn

THÔNG TIN LIÊN HỆ
TP.HCM: 268-270 Nguyễn Đình Chiểu, P.Võ Thị Sáu, Q.3 ☎ 090 878 0404 ✉ btn.quangcao@gmail.com
Hà Nội: 218 Tây Sơn, Q.Đống Đa, Hà Nội ☎ 0799 179 999 ✉ quangcaomienbacbtn@gmail.com

Thời gian làm việc: từ thứ hai đến thứ sáu, sáng: 7g30-11g30, chiều: 13g30-17g30.

XIN LỖI NGƯỜI BỊ BẮT GIAM OAN

Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Tây Ninh chính thức xin lỗi công dân Dương Văn Hận, sinh năm 1960, nơi đăng ký nhân khẩu thường trú: khu phố Chánh, phường Gia Bình, thị xã Trảng Bàng, tỉnh Tây Ninh.

Đã bị bắt giam oan vào năm 1981 đến năm 1984 về tội Giết người theo Quyết định Đình chỉ điều tra số 04/KSĐT-TN ngày 26.6.1984 của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Tây Ninh do không phạm tội.

VIỆN KIỂM SÁT NHÂN DÂN TỈNH TÂY NINH
VIỆN TRƯỞNG
Ngô Văn Hối

NHÀ ĐẤT
NHÀ CHO THUÊ

Cho thuê nhà nguyên căn, có gác suốt, giá 8 triệu/tháng. Đ/c: 711/2 Lũy Bán Bích, P.Phú Thọ Hòa, Q.Tân Phú, diện tích: 4mx12m. LH: 0775.639679.

BÁN - SANG NHƯỢNG
TP.HỒ CHÍ MINH
QUẬN 1

Bán C/H L5 Marriott Marina Bason, Quận 1. DT 165m², 3PN, căn góc view sông, giá 63 tỉ, bên mua chịu các loại thuế T3/2023. Giao C/H bên mua nhận C/H và đóng tiền. LH: anh Trung - 0913.710122.

LONG AN

Cần bán gấp trước Tết nhà mới xây 200m². Sổ hồng, 3 phòng ngủ 1 phòng khách, bếp, sân trước, sân sau, đường xe hơi. Giá 2,6 tỉ (bớt lộc). LH: 0915.458747, Hiếu.

Chính chủ sang lô đất mặt tiền đường nhựa lớn Sa Bà, thuộc xã Hòa Khánh Đông, Đức Hòa, Long An (ngay vòng xoay Hòa Khánh). Tuyến kết nối TL10 + TL824 + TL825 + TP.HCM. Thích hợp xây nhà trọ, kinh doanh tạp hóa, VLXD, cà phê. DT ngang 5m x dài 30m = 150m², toàn bộ là đất thổ cư. Sổ hồng riêng. Giá bán: 1 tỉ 930 triệu. Liên hệ: 0913.907975, Trinh (miễn tiếp báo).

RAO VẶT
MUA BÁN - SANG NHƯỢNG
ĐỒ GỖ

CHUYÊN MUA ĐỒ GỖ CŨ XƯA đã qua sử dụng như gỗ trắc, cẩm, nu, gõ: chạm trổ, cẩn ốc xà cừ, tranh sơn dầu, sơn mài cũ xưa. Lhệ: 0903.389332 (Minh), www.dogocuxuavanay.com - dogominh@yahoo.com.vn.

Ngân hàng TMCP Xuất Nhập Khẩu Việt Nam (Eximbank) tổ chức mời thầu thi công gói thầu "Sửa chữa, cải tạo Eximbank Buôn Ma Thuột", cụ thể như sau:

- Thời gian phát hành hồ sơ: Từ 08g00 ngày 03.01.2023 đến 14g00 ngày 09.01.2023.
- Thời gian nộp hồ sơ: Trước **14g00 ngày 09.01.2023**.
- Nhà thầu quan tâm vui lòng liên hệ theo số điện thoại: **028.35202377**.
- Giá bán hồ sơ mời thầu: 1.000.000 đồng/bộ.

DỊCH VỤ
VỆ SINH

RÚT HẦM CẦU GIÁ RẺ
028.35034446

ĐỘI VỆ SINH HTX SỐ 9 - ĐC: 167 TRẦN TUẤN KHẢI, P.5, Q.5. Chuyên: rút hầm cầu, thông cầu, cống nghẹt bằng máy lò xo. Chống hôi, chống thấm sàn bê tông, sửa chữa nhà ở... PV 24/24 tất cả các quận TP.HCM. Hóa đơn VAT. LH: chú Kiệt đội trưởng - 0909.932770 (BHLĐ).

THÔNG BÁO - BỐ CÁO
THÔNG BÁO

THÔNG BÁO TÌM KIẾM ÔNG MAI THÀNH BẠC, sinh năm 1980; HKTT: ấp An Phú 1, xã An Hòa Tây, huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre. Địa chỉ cư trú trước khi biệt tích: ấp An Phú 1, xã An Hòa Tây, huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre, ông Bạc vắng mặt tại nơi cư trú từ ngày 22.4.2020. Khi biết được thông báo này, đề nghị ông Mai Thành Bạc liên hệ với Tòa án nhân dân huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre theo địa chỉ ấp An Hòa, xã An Bình Tây, huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre để giải quyết yêu cầu tuyên bố một người mất tích hoặc ai biết được tin tức về ông Bạc thì thông báo cho Tòa án nhân dân huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre theo địa chỉ như trên; Ủy ban nhân dân xã An Hòa Tây, huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre; ông Mai Bác Quang. Thời hạn thông báo tìm kiếm người bị yêu cầu tuyên bố mất tích là 04 tháng kể từ ngày đăng, phát thông báo lần đầu tiên. Trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày kết thúc thời hạn nêu trên nếu không có tin tức gì của ông Bạc thì Tòa án sẽ mở phiên họp xét đơn yêu cầu tuyên bố một người mất tích.

THÔNG BÁO TÌM KIẾM ÔNG TRẦN VĂN CÚC, SINH NĂM 1967. Địa chỉ cư trú trước khi biệt tích: Ấp Bào Sen, xã Long Toàn, thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh, vắng mặt tại nơi cư trú từ năm 2016. Khi biết được thông báo này, đề nghị ông Trần Văn Cúc liên hệ với Tòa án nhân dân thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh theo địa chỉ: Khóm 1, phường 1, thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh để giải quyết yêu cầu tuyên bố một người mất tích hoặc ai biết được tin tức về ông Trần Văn Cúc thì thông báo cho Tòa án nhân dân thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh theo địa chỉ như trên; Ủy ban dân xã Long Toàn, thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh; người yêu cầu.

TÒA ÁN NHÂN DÂN QUẬN BÌNH THỦY, TP.CẦN THƠ thông báo tìm kiếm: Ông Nguyễn Hoài Phong, sinh năm: 1981 - địa chỉ: 168A/10, KV Bình Chánh, P.Long Hòa, Q.Bình Thủy, TP.Cần Thơ. Ông Nguyễn Hoài Phong vắng mặt tại nơi

cư trú từ tháng 5.2020 đến nay. Khi biết được thông báo này, đề nghị ông Nguyễn Hoài Phong liên hệ với TAND Q.Bình Thủy theo địa chỉ số: 142 Cách Mạng Tháng Tám, P.Bùi Hữu Nghĩa, Q.Bình Thủy, TP.Cần Thơ để giải quyết yêu cầu tuyên bố một người mất tích hoặc ai biết được tin tức ông Nguyễn Hoài Phong thì thông báo cho TAND Q.Bình Thủy theo địa chỉ như trên; Ủy ban nhân dân P.Long Hòa, Q.Bình Thủy, TP.Cần Thơ; người yêu cầu. Thời hạn thông báo tìm kiếm người bị yêu cầu tuyên bố mất tích là 4 tháng kể từ ngày đăng thông báo lần đầu tiên. Trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày kết thúc thời hạn nêu trên nếu không có tin tức gì của ông Nguyễn Hoài Phong thì Tòa án sẽ mở phiên họp xét đơn yêu cầu tuyên bố một người mất tích.

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN BÙ ĐĂNG, TỈNH BÌNH PHƯỚC thông báo cho bị đơn anh Hà Hữu Chiến, sinh năm: 1989; Đăng ký HKTT tại thôn 6, xã Minh Hưng, huyện Bù Đăng, tỉnh Bình Phước đã bỏ đi khỏi địa phương hiện nay không có tin tức gì. Nay anh Hà Hữu Chiến ở đâu về tại TAND huyện Bù Đăng, tỉnh Bình Phước để giải quyết vụ án ly hôn do chị Đồng Thị Tuy, sinh năm: 1992, nơi cư trú: Thôn 6, xã Minh Hưng, huyện Bù Đăng, tỉnh Bình Phước khởi kiện. Khi anh Hà Hữu Chiến biết được thông báo này hoặc ai có tin tức gì của anh Hà Hữu Chiến thì đề nghị liên hệ ngay với TAND huyện Bù Đăng. Cụ thể: Vào 14 giờ 00 phút các ngày 30.1.2023 để tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải (nếu anh Hà Hữu Chiến vắng mặt thì Tòa án hoãn phiên họp); Ngày 17.2.2023 để tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải lần 2; Ngày 8.3.2023 để tham gia phiên tòa lần thứ nhất (nếu anh Hà Hữu Chiến không có mặt tại phiên tòa lần 1 thì Tòa án sẽ hoãn phiên tòa); Ngày 27.3.2023 để tham gia phiên tòa lần thứ 2. Nếu anh Hà Hữu Chiến không có mặt tại TAND huyện Bù Đăng vào các ngày như đã ấn định nêu trên thì Tòa án sẽ giải quyết vắng mặt anh Hà Hữu Chiến theo quy định của pháp luật.

TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ THUẬN AN, TỈNH BÌNH DƯƠNG thông báo cho ông Hồ Duy Khắc được biết: Tòa án nhân dân thành phố Thuận An đang thụ lý vụ án Dân sự số 172/2022/TLST-DS ngày 5.10.2022 về việc "Tranh chấp hợp đồng vay tài sản", giữa nguyên đơn: Ông Nguyễn Ngọc Cường và bị đơn ông Hồ Duy Khắc. Tòa án nhân dân thành phố Thuận An triệu tập ông Hồ Duy Khắc có mặt tại: Trụ sở Tòa án nhân dân thành phố Thuận An vào lúc 8 giờ 00 phút ngày 27.1.2023 để Tòa án làm việc; Trụ sở Tòa án nhân dân thành phố Thuận An vào lúc 8 giờ 00 phút ngày 17.2.2023 để tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải; Trụ sở Tòa án nhân dân thành phố Thuận An vào lúc 8 giờ 00 phút ngày 10.3.2023 để tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải; Trụ sở Tòa án nhân dân thành phố Thuận An vào lúc 8 giờ 00 phút ngày 30.3.2023 để tham gia phiên tòa sơ thẩm xét xử vụ án nêu trên.

Trường hợp ông Hồ Duy Khắc vắng mặt, Tòa án nhân dân thành phố Thuận An quyết định hoãn phiên tòa và sẽ mở lại phiên tòa sơ thẩm vào lúc 8 giờ 00 phút, ngày 20.4.2023 tại trụ sở Tòa án. Nếu ông Hồ Duy Khắc vắng mặt thì Tòa án nhân dân thành phố Thuận An tiến hành xét xử vắng mặt theo quy định của pháp luật tố tụng dân sự.

TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ THUẬN AN, TỈNH BÌNH DƯƠNG thông báo cho bà Lê Diệu Thảo được biết: Tòa án nhân dân thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương đang thụ lý vụ án dân sự số 293/2022/TLST-DS ngày 6.12.2022 về việc "Tranh chấp hợp đồng dân sự vay tài sản", giữa nguyên đơn: ông Ngô Xuân Toàn với bị đơn: bà Lê Diệu Thảo, sinh năm 1972. Tòa án nhân dân thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương triệu tập bà Lê Diệu Thảo có mặt tại trụ sở Tòa án nhân dân thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương vào lúc: 14 giờ 00 phút ngày 12.1.2023 để tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải. 14 giờ 00 phút ngày 31.1.2023 để tham gia phiên tòa sơ thẩm xét xử vụ án nêu trên. Trường hợp bà Lê Diệu Thảo vắng mặt, Tòa án nhân dân thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương quyết định hoãn phiên tòa và sẽ mở lại phiên tòa sơ thẩm vào lúc 14 giờ 00 phút, ngày 20.2.2023 tại trụ sở Tòa án. Nếu bà Thảo vắng mặt thì Tòa án nhân dân thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương tiến hành xét xử vắng mặt theo quy định của pháp luật tố tụng dân sự.

TÔI TÊN NGUYỄN TẤN LỰC, CCCD SỐ: 075078017428 cấp ngày: 14.1.2022; Hiện thường trú tại: 26/6 KP.1, P.Tam Hoà, TP.Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai. Ngày 15.12.2022 tôi có đánh rơi 01 giấy trái phiếu chuyển đổi do Ngân hàng Kiên Long phát hành. Số trái phiếu 030438, số cổ phần: 1.000 cổ phần, tổng mệnh giá 10.000.000 đồng. Ai nhặt được liên hệ SĐT: 0913.611999. Sau 15 ngày, Tôi sẽ đề nghị Ngân hàng TMCP Kiên Long thực hiện thủ tục hủy bỏ GCNSHCP nói trên và cấp lại GCN mới cho tôi.

NHẮN TÌM HỘI CỰU HỌC SINH trường THPT chuyên Thăng Long, Đà Lạt. LH 434/46/30A Bình Quới, P.28, Q.Bình Thạnh, TP.HCM, Ân (Khóa 95-01).

THÁNG 11.2022 tôi có đánh rơi Phiếu kiểm tra chất lượng xuất xưởng xe WAVE RSX, số khung: RLHJA3838NY125144, số máy JA52E-0469419, trên đoạn đường Xô Viết Nghệ Tĩnh, P.17, Q.Bình Thạnh. Ai nhặt được vui lòng liên hệ ĐT: 028.35106666, xin cảm ơn và hậu tạ.

TÔI LÀ ĐẶNG HỒNG THU, SỐ CCCD 030194000440 do Cục Cảnh sát QLHC về TTXH cấp ngày 13.4.2021. Thường trú: Tổ 8, Phức Đồng, Long Biên, Hà Nội. Vào khoảng 14g ngày 21.12.2022 tôi bị rơi mất túi tài liệu có HĐ mua bán, 1 phiếu kiểm tra chất lượng xuất xưởng dùng cho xe cơ giới số 312982/22/TH-KIA/10496565860 (tên hàng hóa: Xe Ô tô con Kia Carnival 8 chỗ, màu trắng. SK: RNYNE5BA8NC285859; SM: D4HENH733137. Ai nhặt được xin liên hệ với tôi theo địa chỉ trên hoặc SĐT: 0969.526101. Tôi xin cảm ơn và hậu tạ.

Fanpage
Thanh Niên

YouTube
Thanh Niên

LÀNG OKÍNH BẠN ĐỌC

Liên quan vụ một du khách Singapore “tổ” an ninh cửa khẩu sân bay Nội Bài (Hà Nội) đòi tiền “tip”, ngoài việc đề nghị làm rõ và xử nghiêm nếu có sai phạm, nhiều bạn đọc cũng mong mỗi người dân đừng vì tư lợi mà làm phương hại hình ảnh quốc gia.

Như Thanh Niên thông tin, liên quan đến vụ du khách Singapore Kugan Pillai “tổ” an ninh cửa khẩu sân bay Nội Bài vòi tiền “tip”, đại diện Cục Quản lý xuất nhập cảnh (A08) Bộ Công an cho biết cơ quan này đã ra quyết định tạm đình chỉ công tác một cán bộ xuất nhập cảnh để làm rõ thông tin phản ánh. Vị đại diện A08 cho hay, chiều 3.1, ngay sau khi nhận được phản ánh của phóng viên Báo Thanh Niên về sự việc, cơ quan này đã chuyển thông tin cho Trường công an của khẩu Cảng hàng không quốc tế Nội Bài (thuộc A08) để kiểm tra, xác minh và đề nghị xử lý nghiêm nếu có sai phạm.

Ngày 5.1, Công an cửa khẩu Cảng hàng không quốc tế Nội Bài có báo cáo ban đầu gửi A08 và Bộ Công an, ngay lập tức, A08 có động thái xử lý ban đầu là tạm đình chỉ công tác một cán bộ được xác định có liên quan để xác minh thêm. A08 cũng cho hay, sự việc vẫn đang trong quá trình xác minh nên chưa thể cung cấp thêm thông tin, nhưng cam kết sẽ xử lý nghiêm cán bộ nếu phát hiện sai phạm.

Gìn giữ hình ảnh quốc gia nơi cửa ngõ

Singapore Ministry of Foreign Affairs Singapore Embassy
Hanoi and Consulate-General in Ho Chi Minh City

Thông tin phản ánh trên trang Facebook của du khách người Singapore Kugan Pillai

ANH: CHỤP MÀN HÌNH

CẦN SỚM LÀM SÁNG TỎ VỤ VIỆC

Phản hồi thông tin trên, nhiều bạn đọc (BD) Thanh Niên bày tỏ bức xúc, đề nghị cơ quan chức năng nhanh chóng làm rõ, nếu đúng như du khách phản ánh thì cần xử lý thật nghiêm. “Tôi không biết thực hư thế nào nên mong cơ quan có thẩm quyền cần nhanh chóng điều tra làm rõ. Nếu đúng như phản ánh, phải phạt thật nghiêm vì làm xấu bộ mặt quốc gia”, BD Nhật Huy thẳng thắn.

Tương tự, BD Nhạc ý kiến: “Bước xử lý ban đầu của Cục Quản lý xuất nhập cảnh là hợp lý, nếu có chuyện vòi tiền trắng trợn như thế này thì nhất thiết phải cho người vi phạm thôi việc, ra khỏi ngành”.

Còn BD Lam Trà viết: “Hoan nghênh cơ quan chức năng đã

vào cuộc điều tra ngay vì nó ảnh hưởng đến uy tín, bộ mặt của quốc gia mình. Đây là chuyện nghiêm trọng chứ không phải đơn giản. Mong sự việc được làm rõ càng sớm càng tốt”.

“Tôi và rất nhiều người mong chờ câu trả lời từ cơ quan điều tra. Chúng ta không thể để hình ảnh quốc gia bị ảnh hưởng như vậy được. Sai thì xin lỗi, còn du khách phản ánh không đúng thì lên tiếng nói rõ. Chứ theo dõi tin này, tôi chắc nhiều người nước ngoài sẽ nảy sinh tâm lý e ngại khi đến VN”, BD Phan Bình mong mỏi.

CHUNG TAY TRỊ TẬN GỐC NẠN VÒI VĨNH

BD cho rằng đây không phải lần đầu tiên hành vi xấu xí kiểu này bị tố giác. “Các cơ quan chức năng cần có giải pháp để chấm

● Điều tra, nếu có thật như tố cáo thì xử lý nghiêm khắc, vì làm ảnh hưởng, tai tiếng hình ảnh đất nước! **Tan Luc**

● Nếu nội dung du khách phản ánh là đúng, thì ngay và luôn loại nhân viên xuất nhập cảnh này ra khỏi ngành. **Vũ Hoàng**

● Sau động thái ban đầu quyết liệt, việc xác minh cần khẩn trương để có câu trả lời với dư luận, với du khách và đưa ra giải pháp chấn chỉnh. Không thể để hình ảnh quốc gia bị ảnh hưởng chỉ vì vài cá nhân. **Hien Huynh**

dứt tình trạng này. Ngoài nghiêm túc chấn chỉnh đội ngũ làm việc ở đây, cũng cần có cơ chế giám sát chặt chẽ, qua camera chẳng hạn, hoặc có đường dây nóng độc lập để người dân phản ánh nếu có vụ việc xảy ra. Cần kiên quyết làm mạnh để giữ hình ảnh VN trong mắt bạn bè cũng như du khách”, BD Xuân Thắng ý kiến.

BD Ngọc Diệp cho rằng một mình cơ quan chức năng thôi chưa đủ, mà phải có sự chung

tay của tất cả người dân để trị tận gốc nạn vòi vĩnh. “Để chấm dứt hành vi xấu xí này thì mỗi người dân chúng ta nếu có bị vòi vĩnh cần mạnh dạn tố cáo, kèm đầy đủ bằng chứng, thay vì thỏa hiệp, im lặng cho qua. Chỉ có sự kiên quyết như vậy cùng với cơ chế giám sát chặt chẽ của cơ quan có thẩm quyền thì mới mong chấm dứt nạn vòi vĩnh”, BD này góp ý thêm. “Ngoài các giải pháp của cơ quan chức năng, cũng rất mong mọi người ở từng vị trí công tác của mình, trước khi làm gì cũng cần suy nghĩ thật thấu đáo, đừng vì những lợi lộc nhỏ bé của bản thân mà làm phương hại hình ảnh quốc gia”, BD Thiệu Huy ý kiến.

“Phải luôn ý thức ta đang là bộ mặt quốc gia, luôn giữ trong sạch và hình ảnh ấn tượng với người nước ngoài. Đừng bao giờ vì cái gì mà làm xấu, ảnh hưởng lòng tự tôn dân tộc, lòng tự trọng của người VN, phương hại đến hình ảnh quốc gia...”, BD Hong Do nhấn nhủ.

Đ.Huân (tổng hợp)

KẾT QUẢ XỔ SỐ KIẾN THIẾT NGÀY 7.1.2023

TÊN GIẢI	TP.HCM	Long An	Đà Nẵng
Giải tám	01	69	15
Giải bảy	592	240	874
Giải sáu	6558-8586-2316	5060-9771-0106	4175-3438-5166
Giải năm	3005	6469	2641
Giải tư	31293-44115-08215-82895-36565-66982-03376	50773-99906-52240-60167-43733-21029-14678	40182-62930-29223-63650-61067-95446-77450
Giải ba	06449-39050	52930-25041	52156-30386
Giải nhì	14040	82932	81528
Giải nhất	80219	97986	24893
Đặc biệt	825071	838980	791136

(Nguồn: kqxs.vn, Công ty XSĐT Đà Nẵng)

Chào ngày mới
thanhnien.vn/chao-ngay-moi

Chủ quyền Hoàng Sa từ “thông điệp xanh”

(Tiếp theo trang 1)

Nhà trưng bày Hoàng Sa (TP.Đà Nẵng) gọi tên là “thông điệp xanh đầu xuân” gửi đến mỗi người về tình cảm, trách nhiệm của tuổi trẻ với biển đảo quê hương.

“Thông điệp xanh” này được TS Lê Tiến Công, Giám đốc Nhà trưng bày Hoàng Sa, đề cập trong bài phát biểu khai mạc triển lãm và tuyên truyền biển đảo sáng qua 7.1 với cụm 3 chủ đề: “Tuổi trẻ với biển đảo quê hương”, “Lịch sử xác lập chủ quyền của VN đối với quần đảo Hoàng Sa”, “Hoạt động đấu tranh bảo vệ chủ quyền biển đảo VN trong giai đoạn hiện nay”. Tất cả được gói ghém thông qua hơn 140 tư liệu, hình ảnh tại cuộc triển lãm do Nhà trưng bày Hoàng Sa (đơn vị sự nghiệp trực thuộc UBND H.Đà Nẵng, TP.Đà Nẵng) phối hợp với Thành đoàn Đà Nẵng, Phòng Chính trị - Bộ Tư lệnh Vùng 3 Hải quân, Trường ĐH Đông Á tổ chức.

Có nhiều lý do để cụm chủ đề “Tuổi trẻ với biển đảo quê hương” trở thành điểm nổi bật tại cuộc triển lãm và tuyên truyền lần này. Sau sáng kiến “mang” tư liệu, hình ảnh Hoàng Sa đến tận các trường THCS, THPT ở 7 quận, huyện của TP.Đà Nẵng hồi năm ngoái, ngay đầu năm 2023 triển lãm di động ấy bắt đầu tương tác với sinh viên. Các chuyến dừng chân mỗi trường 1 tuần giúp giới trẻ tương tác hiệu quả hơn, trực quan hơn, thuận lợi hơn về chủ quyền biển đảo.

Diễn ra ngay sau kỷ niệm 40 năm ngày truyền thống huyện đảo Hoàng Sa (9.12.2022) và vào dịp kỷ niệm 73 năm ngày truyền thống học sinh - sinh viên VN (9.1.2023), triển lãm lần này dự định khép lại vào ngày 12.1, trước khi chính quyền huyện đảo Hoàng Sa khởi động chương trình định kỳ hằng năm: thăm hỏi nhân

chúng nhân ngày quần đảo Hoàng Sa của VN bị cưỡng chiếm trái phép (19.1.1974). Vậy nên, “thông điệp xanh” đầu chỉ được tạo ra bởi người trẻ, cho người trẻ mà còn đến từ phía chính quyền huyện đảo. Từng ngày ngọn lửa nhiệt huyết bảo vệ chủ quyền biển đảo tiếp tục thắp lên nơi giới trẻ và không gì nuôi dưỡng ký ức bằng chính việc kết nối cùng nhân chứng. Và trên tất cả, những hoạt động thường xuyên, có ý nghĩa lan tỏa của UBND huyện đảo Hoàng Sa (TP.Đà Nẵng) cho thấy chính quyền địa phương vẫn đang thực hiện công tác quản lý nhà nước đối với phần biển đảo thiêng liêng của Tổ quốc một cách bình thường, hợp pháp và xuyên suốt, phù hợp pháp luật VN và luật pháp quốc tế.

Từ hôm qua, hơn 200 sinh viên ở TP.Đà Nẵng bắt đầu tiếp cận những hình ảnh, tư liệu được lựa chọn từ Nhà trưng bày Hoàng

Sa, và danh sách các bạn trẻ sẽ ngày một kéo dài thêm. Phải đến đây, để nhận diện rõ hơn chủ quyền của VN đối với quần đảo Hoàng Sa thông qua các hình ảnh, bản đồ, tư liệu. Đến để biết các ngư dân vẫn ngày đêm can trường lướt sóng trên “cánh đồng đại dương”, để biết ngoài khơi xa các chiến sĩ đang miệt mài huấn luyện sẵn sàng chiến đấu bảo vệ biển đảo và tìm kiếm cứu nạn. Có hình ảnh gây xúc cảm tại lễ tuyên thệ chiến sĩ mới của Vùng 3 Hải quân, có lát cắt thường nhật với những công dân nhí ở Trường Sa, với xuân về trên những con tàu giữ biển...

Cứ thế, những giá trị lịch sử không chỉ “ngưng đọng” bên trong bảo tàng độc đáo tọa lạc cạnh tuyến đường Hoàng Sa và hướng mặt ra Biển Đông. Hoàng Sa vốn dĩ chất chứa trong tim giới trẻ, giờ càng thêm đầy ắp...

Xây nhà lầu cho... bò

HẢI PHONG

Sau trận lũ lịch sử năm 2013 cùng những đợt lũ liên tục các năm sau đó, nhiều hộ gia đình ở vùng rốn lũ thôn Xuân Hòa, xã Hành Tín Đông, H.Nghĩa Hành (Quảng Ngãi) đầu tư hàng chục triệu đồng để xây nhà lầu cho gia súc, gia cầm.

Đường dẫn bê tông để gia súc đi lên tầng tránh lũ

Đến thôn Xuân Hòa, chứng kiến người dân xây nhà lầu bằng bê tông, cốt thép cho gia súc, gia cầm tránh lũ, chúng tôi không khỏi ngạc nhiên. Ở đây, cuộc sống của người dân cũng không khá giả gì, chủ yếu mưu sinh dựa vào cây lúa, buồng chuối, nuôi con bò, con gà. Vậy mà lại cho heo, bò ở... nhà lầu thì không có gì lạ hơn.

BÒ, HEO, GÀ CÙNG Ở NHÀ LẦU

Thấy chúng tôi tròn mắt ngạc nhiên với cái nhà lầu gia đình xây cho gia súc, ông Nguyễn Ngữ (63 tuổi, thôn Xuân Hòa, xã Hành Tín Đông) cười cười chỉ con bò 3B (một giống bò lai) và hơn 10 con heo đang ủn ỉn trong nhà. Ông bảo nhà có vườn cau là nhiều tiền nhất nhưng năm nay, giá cau trái chỉ trên dưới 3.000 đồng/kg nên bây giờ tài sản lớn nhất là con bò và bầy heo.

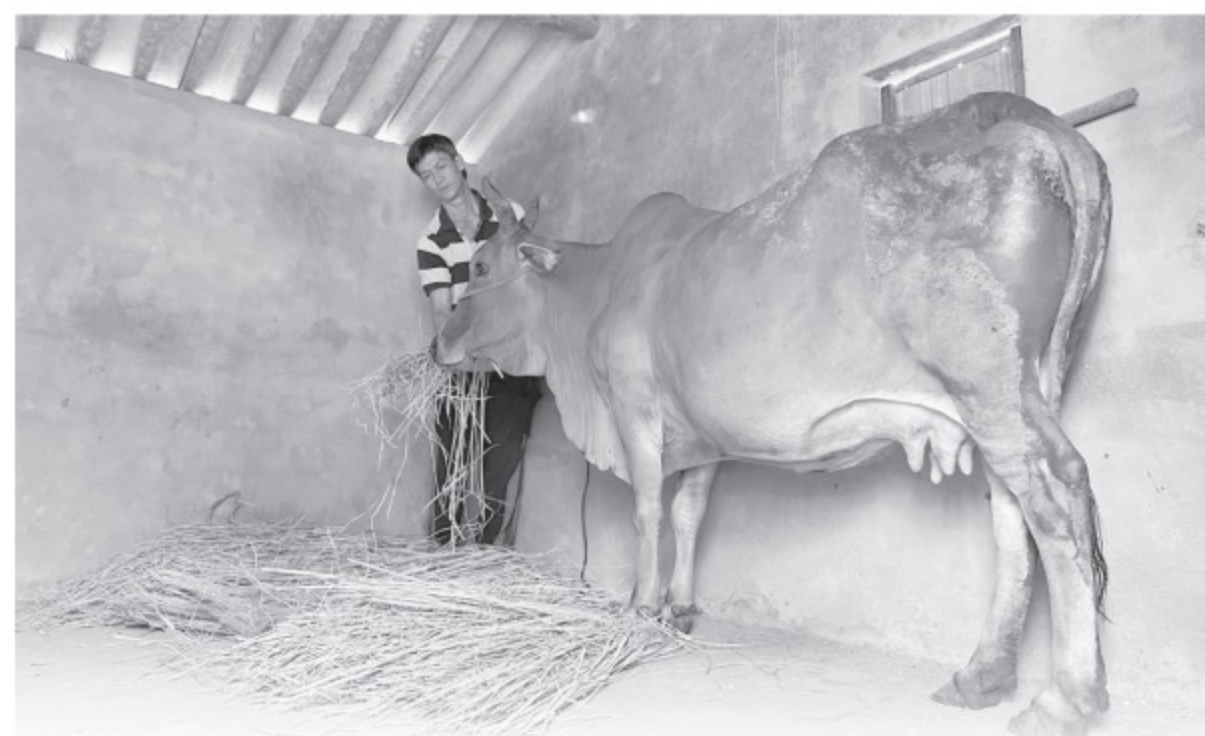
Sau khi giới thiệu về cái chuồng đặc biệt này, ông Ngữ giải thích sở dĩ dân ở đây làm nhà lầu cho bò, heo ở xuất phát từ trận lũ lịch sử năm 2013. Năm đó, gia súc và gia cầm nhà ông Ngữ bị cuốn trôi, chết sạch. Hàng xóm của ông cũng vậy, lo chạy lũ thoát thân còn gia súc thì đành buộc lòng để

mặc cho dòng nước xiết cuốn đi. Sau đó thì hằng năm, cứ đến mùa mưa, phòng nước lũ dâng cao, ông phải bơi qua sông dắt bò vào núi để tránh, đợi nước rút ông lại dắt bò về nhà. Còn gà thì vớt được bao nhiêu hay bấy nhiêu, chứ năm nào cũng bị nước cuốn trôi.

"Năm 2013, lúc dắt bò vào núi tránh lũ, phải bơi qua sông khi nước đang chảy xiết. Lúc bơi về đến nhà tôi mệt, kiệt sức, may không mất mạng. Nên năm 2015, hai vợ chồng tôi mới xây nhà lầu này để bò, heo, gà ở tránh lũ", ông Ngữ chia sẻ.

Bỏ ra hàng chục triệu đồng từ tiền bán rau màu, cây trái, với ông Ngữ là rất lớn. Thế nhưng nếu không làm thì tài sản mỗi năm cứ trôi theo dòng nước lũ. Nghĩ vậy, ông bấm bụng bỏ ra số tiền 30 triệu đồng để thuê thợ, mua vật liệu về xây dựng chuồng trại bằng bê tông, cốt thép, có tầng lầu cho gia súc, gia cầm ở. Nhìn chuồng trại xây kiên cố 2 tầng, cao hơn 3 - 4 m, rộng 15 m², có cầu thang bằng bê tông dẫn lên tầng trên, ông Ngữ cảm thấy yên lòng hơn.

Nằm ở đầu thôn Xuân Hòa, gia đình bà Nguyễn Thị Chi (43 tuổi) cũng xây dựng một

Đến mùa mưa lũ, người dân dắt bò lên tầng trên ở, cho ăn rơm khô đã chuẩn bị sẵn

Chúng tôi sẽ cho nhân rộng mô hình này để các địa phương chủ động trong việc xây nhà lầu tránh lũ cho gia súc, gia cầm.

—Ông ĐINH XUÂN SÂM, Chủ tịch UBND H.Nghĩa Hành

chuồng bò 2 tầng kiên cố bằng bê tông, mái lợp tôn xi măng, rộng 15 m² để nuôi 5 con bò 3B. Bà Chi cho biết năm 2013 xảy ra trận lũ quá lớn, nhà bà bị nước dâng cao ngập đến nóc, phải đưa gia súc đi lánh nạn trên đồi cao trong núi, trên đường đi mấy lần suýt bị nước cuốn trôi. Năm 2014, gia đình bà quyết định bỏ ra 25 triệu đồng xây dựng chuồng bò 2 tầng để tránh lũ.

Bà Chi kể sau khi đưa vào sử dụng, khu chuồng trại 2 tầng kiên cố này đã trở thành nơi lánh nạn an toàn của đàn bò gia đình bà. Trong những đợt lũ vừa qua, cho dù nước tràn về rất lớn nhưng nhờ có chuồng "nhà lầu" này nên cả đàn bò của gia đình đều bình an vô sự. Một số hộ dân khác lúc chưa xây dựng được nhà tránh lũ cho gia súc khi đến mùa mưa lũ cũng dắt sang nhà bà Chi gửi nhờ.

"Có nhà lầu tránh lũ cho bò, tôi đầu tư thêm tiền nuôi bò sinh sản và mua bò về vỗ béo rồi bán lại. Bình quân mỗi năm gia đình bán khoảng 4 đến 5 con, trừ hết chi phí tôi cũng lãi được một khoản kha khá để nuôi các con ăn học đến nơi đến chốn", bà Chi cười vui kể.

TỪ Ý TƯỞNG LẠ

Ông Nguyễn Ngọc Sinh, Phó chủ tịch UBND xã Hành Tín Đông, cho biết Hành Tín Đông là rốn lũ của H.Nghĩa Hành nên thường xuyên bị ngập vào mùa mưa. Vào năm

1999 và năm 2013, nước lũ dâng cao gây ngập nặng nhiều nơi khiến người dân nơi đây bị thiệt hại rất lớn, gia súc, gia cầm chết rất nhiều. Hằng năm khi lũ về, người dân lại phải đưa trâu, bò vào núi để tránh lũ.

Theo ông Sinh, sau năm 2013, có một số hộ nghĩ ra cách xây chuồng 2 tầng đổ bê tông để đưa gia súc lên tránh lũ khi nước dâng cao. Người xây đầu tiên phải kể đến ông Nguyễn Hùng (49 tuổi) ở thôn Xuân Hòa. Hồi ông Hùng xây kiểu nhà này, ai cũng bảo: "Ông này kỳ, mình ở nhà trệt còn bò, heo ở nhà lầu. Đời có đâu mà lạ vậy!".

Đến một vài năm sau, dòng lũ đục ngầu tràn vào thôn xóm, cái "kỳ" của ông Hùng khi trước giờ thành cái "thiệt" của bà con xóm làng. Vậy là ai nấy có điều kiện đều xây nhà lầu cho bò, cho heo. Trò chuyện với chúng tôi, ông Hùng bảo khi lũ về, bò ướt hết chân. Phía trên thì gió lạnh, lông cứ dựng lên, còn mắt lũ bò cứ nhìn chủ nhà, ươn ướt như cầu xin cái gì đó. "Thương quá nên phải làm thôi. Trước là cho lũ bò, heo có chỗ tránh mưa, tránh lũ, sau nữa cho mình không bị rủi ro thiệt hại do mưa lũ gây ra", ông Hùng nói.

Thấy mô hình này hay hay và quá thiết thực, chính quyền xã Hành Tín Đông đã tận dụng một số nguồn lực để hỗ trợ người dân xây dựng chuồng trại 2 tầng tránh lũ cho gia súc nhằm

Chuồng bò 2 tầng được gia đình ông Nguyễn Ngữ xây dựng vào năm 2015

ẢNH: HẢI PHONG

giảm thiệt hại trong mùa mưa, lũ. "Ở đây, hộ dân nào có tiền nhiều thì sẽ xây nhà tránh lũ cho gia súc rộng hơn, to hơn, hộ nào ít tiền thì xây nhỏ lại. Riêng ở xã Hành Tín Đông có khoảng 50 chuồng gia súc được xây dựng 2 tầng bằng bê tông kiên cố để nuôi gia súc, gia cầm", ông Nguyễn Ngọc Sinh cho biết.

Hỏi ra mới biết xã Hành Tín Đông có khoảng 1.200 hộ dân thì có đến 80% là nuôi bò. Ngoài canh tác lúa, khoai mì..., chăn nuôi bò được xem là nguồn kinh tế chính, của người dân nơi đây. Mô hình chuồng nuôi gia súc, gia cầm kiểu nhà lầu ra đời giúp nhân dân địa phương vượt qua nhiều cơn lũ lớn. H.Nghĩa Hành hiện là địa phương có số nhà lầu cho gia súc, gia cầm nhiều nhất tỉnh Quảng Ngãi.

Ông Đinh Xuân Sâm, Chủ tịch UBND H.Nghĩa Hành, cho biết trước đây khi chưa có mô hình xây nhà lầu cho gia súc, gia cầm tránh trú khi nước lũ về, người dân thường gặp thiệt hại rất lớn. Chỉ riêng đợt lũ năm 2013, toàn H.Nghĩa Hành có gần 15.000 con gia súc và hàng chục ngàn con gia cầm bị chết. Những năm gần đây, người dân ở nhiều xã vùng trung thấp trên địa bàn huyện đã đầu tư xây dựng chuồng trại kiên cố, có tầng lầu nên đã giảm thiểu được thiệt hại. Đây là cách làm phù hợp và đã phát huy hiệu quả rất tốt đối với những hộ dân ở các vùng trung thấp. "Chúng tôi sẽ cho nhân rộng mô hình này để các địa phương chủ động trong việc xây nhà lầu tránh lũ cho gia súc, gia cầm", ông Sâm nói thêm.

Những vấn đề cần giải quyết của tuyển VN ở lượt về

TIỂU BẢO

Tỷ số hòa 0-0 là kết quả an toàn, nhưng việc không có bàn thắng ở “chảo lửa” Gelora Bung Karno sẽ ảnh hưởng đến tính toán của HLV Park Hang-seo, kéo theo sự thận trọng của tuyển VN và Indonesia tại Mỹ Đình vào ngày mai (9.1).

ĐIỂM SƠN CỦA HÀNG PHÒNG NGỰ

Tuyển VN đã giữ sạch lưới bất chấp sức ép và điều kiện thời tiết nóng ẩm rất khó chịu trên sân Gelora Bung Karno, Indonesia. Chúng ta kiểm soát bóng nhiều hơn nhưng chơi không bùng nổ. Bóng không vào được khu vực cấm địa dẫn đến hàng công đối bóng, khiến Tiến Linh không có cơ hội ra đòn rõ rệt nào.

Nhưng nhìn theo góc độ khắc nghiệt của một trận sân khách, trước đối thủ tìm mọi cách để gây

sức ép, thì sự vững chắc của hàng thủ là điều khiến ông Park cực kỳ hài lòng. Văn Lâm đã có 90 phút quá tuyệt vời, với những pha bắt bóng và ra vào hợp lý, chặn đứng ít nhất 2 tình huống ngon ăn của đối phương. Ở trên anh, bộ 3 trung vệ Ngọc Hải, Tiến Dũng, Duy Mạnh chứng tỏ sự “già rơ” và bản lĩnh trước sức ép khủng khiếp của 50.000 CĐV nhuộm đỏ Gelora Bung Karno.

Chuyên gia Đoàn Minh Xương bày tỏ: “Tôi cho rằng trận hòa 0-0 là đạt yêu cầu vì thực tế áp lực trận đấu rất lớn. Giữa sức nóng tại “chảo lửa” Gelora Bung Karno, họ mặc dù cầm bóng ít hơn nhưng những đường lên bóng đều rất nguy hiểm. Thực tế, mục đích việc Indonesia nhường quyền kiểm soát bóng cho VN là để không bị rơi vào bẫy phòng ngự phản công của chúng ta. Trong khi đó, ông Park chỉ đạo cầu thủ tuyển VN chơi bóng hết sức chặt chẽ để không thua trước đã. Tuyển VN chơi không hay,

nhưng hợp lý và chủ động trong lối chơi mình đề ra”.

CÂN NHẮC ĐÒN PHỦ ĐẦU TẠI MỸ ĐÌNH

Lúc 14 giờ 40 hôm qua (7.1), tuyển VN đã bắt chuyến bay VN630 của hãng Vietnam Airlines về TP.HCM, sau đó nối chuyến và hạ cánh tại sân bay Nội Bài lúc 22 giờ 30. Gần 8 giờ đồng hồ di chuyển, làm thủ tục xuất, nhập cảnh và đổi máy bay khiến cả đội khá mệt. Khi về đến khách sạn Grand Plaza, ông Park yêu cầu các bác sĩ kiểm tra tình trạng thể lực của từng người, trước khi cho cả đội ăn nhẹ rồi ngủ sớm. Tâm điểm chú ý nằm ở chấn thương đầu sơ mi cổ chân cuối trận của hậu vệ Hồ Tấn Tài, khi bị cầu thủ Indonesia nằm đè lên. Rất may là cách xử lý chủ động và hiệu quả sau trận của ê kíp y tế đã giúp hậu vệ phải này tránh được kịch bản xấu. Nhiều khả năng anh vẫn đủ khả năng ra sân cho trận đấu diễn ra vào 19 giờ 30 ngày mai.

Quế Ngọc Hải (3) tiếp tục là chốt chặn đáng tin cậy của tuyển VN
ANH: ĐỘC LẬP

TUYỂN THÁI LAN TIẾP TỤC NHẬN TRÁI ĐẮNG TRƯỚC MALAYSIA

Tối 7.1, tuyển Thái Lan một lần nữa không thể vượt qua đối thủ nhiều duyên nợ Malaysia khi thua 0-1 ở trận lượt đi bán kết AFF Cup 2022 trên sân Bukit Jalil. Bàn thắng duy nhất do tiền đạo Faisal Halim ghi ở phút 11 sau tình huống phản công nhanh. Bị dẫn trước, tuyển Thái Lan nỗ lực tìm bàn gỡ nhưng họ không thể xuyên thủng hàng thủ đối phương. Thậm chí, ở đầu hiệp 2 “Voi chiến” suýt bị Malaysia gia tăng cách biệt lên 2-0 nhưng bàn thắng bị trọng tài Kim Dae-yong (Hàn Quốc) từ chối gây tranh cãi.

Với trận thua này, tuyển Thái Lan tiếp tục không thắng Malaysia kể từ tháng 12.2014 đến nay, khi chỉ hòa 2 còn lại thua đến 5 trận (bao gồm trận thua sau loạt sút luân lưu ở giải King's Cup). Trận bán kết lượt về diễn ra lúc 19 giờ 30 ngày 10.1.

Giang Lao

Chuyên gia Đoàn Minh Xương cho rằng: “Rõ ràng tuyển VN buộc phải thắng vì nếu hòa có tỷ số đồng nghĩa Indonesia sẽ vào chung kết. Khả năng này khiến cả hai đội tiếp tục trận trọng, vì không ai muốn thua bàn trước cả. Lợi thế sân nhà với khán giả cuồng nhiệt ở Mỹ Đình được kỳ vọng sẽ đem đến động lực và sự tự tin lớn hơn cho các cầu thủ. Đây hứa hẹn sẽ là cuộc va chạm tóe lửa của 2 kỳ phùng địch thủ. Tuyển Indonesia đã tiến bộ, là đối thủ thực sự mạnh. Do đó, tuyển VN phải chơi thật tốt, hiệu quả thật cao mới thắng được họ. Nhưng cũng như lượt đi, tuyển VN phải dựa vào điểm mạnh nhất của mình là hàng thủ trước khi nghĩ đến chuyện sút tung lưới đối thủ. Tôi đang hình dung kịch bản cả hai đội đều đồng loạt bật chế độ “phòng ngự, rình rập” giống trận lượt đi. Tuyển VN trên sân nhà có thể sẽ muốn đánh phủ đầu trong 15 phút để nếu có bàn

thắng sớm chơi phòng ngự phản công sở trường.

Trong trường hợp ý đồ này bất thành, ông Park sẽ cho học trò chơi tấn công tùy thời điểm. Bộ 3 tiền vệ trung tâm Hoàng Đức, Quang Hải, Hùng Dũng sẽ phải cải thiện phong độ trên sân nhà, để tạo ra tính đột biến cho hàng công. Cá nhân tôi cho rằng vào lúc này tuyển VN vẫn “già rơ” hơn. Như ở trận lượt đi, có những lúc Indonesia lấn lướt nhưng chưa tạo đủ áp lực buộc chúng ta sai lầm. Nếu đủ kiên nhẫn, quyết liệt và khôn ngoan, tuyển VN có thể khiến Indonesia mắc sai lầm để có chiến thắng. Nhìn trên tính toán của hai HLV thì tôi đang thiên về khả năng Indonesia kéo VN vào 2 hiệp phụ để tận dụng điểm mạnh thể lực của mình. Việc chơi rình rập hay táo bạo thế nào sẽ là quyền quyết định của ông Park, thể hiện cách mở không gian tấn công cho 2 biên và sử dụng Hồ Tấn Tài như tôi đã nói ở trên”.

Không để xảy ra sai sót dù nhỏ

Công tác an ninh an toàn phải tuyệt đối được chú trọng, cơ sở vật chất của sân Mỹ Đình phải ở mức tốt nhất trong điều kiện có thể. Đó là hai yêu cầu quan trọng nhất trong một loạt nhiệm vụ mà lãnh đạo ngành thể thao giao cho ban tổ chức trận bán kết lượt về AFF Cup 2022 giữa tuyển VN và đội Indonesia.

Bộ trưởng Bộ VH-TT-DL Nguyễn Văn Hùng vừa chỉ đạo Tổng cục TDTT phải giám sát chặt chẽ quá trình chuẩn bị về sân bãi phục vụ trận đấu vào tối 9.1. Ngày 7.1, Thứ trưởng Bộ VH-TT-DL Hoàng Đạo Cương và Tổng cục trưởng Tổng cục TDTT Đặng Hà Việt đã đích thân có mặt tại “hiện trường” để kiểm tra, đôn đốc lực lượng sinh viên của Trường đại học TDTT Bắc Ninh và các công nhân của

Khu liên hợp thể thao quốc gia (khu liên hợp) cùng tiến hành các công việc liên quan đến vệ sinh sân.

Toàn bộ khán đài (đặc biệt là khu vực có những hàng ghế cũ, bắn do 20 năm qua chưa được thay mới), cống thoát nước, đường hầm, khu vực xung quanh sân cũng đã được làm sạch. Vấn đề được dư luận đặc biệt quan tâm là sự xuống cấp của mặt cỏ sân Mỹ Đình, mấy hôm nay được chăm sóc liên tục. Hôm qua, xe chuyên dụng tiếp tục lu mặt sân. Tuy nhiên, khó đòi hỏi mặt cỏ sân Mỹ Đình xanh mượt ngay vào thời điểm này, một mặt vì lý do thời tiết, một mặt do không được chăm sóc chuyên nghiệp vì khu liên hợp đang thiếu tiền (do nợ thuế lên đến 1.000 tỉ đồng). Lãnh đạo ngành chưa hài lòng

100% về cơ sở vật chất tại khu liên hợp nhưng trong bối cảnh hiện tại, sân Mỹ Đình cũng chỉ đáp ứng được yêu cầu trong khả năng có thể. Ngày 8.1, lãnh đạo Bộ VH-TT-DL, Tổng cục TDTT sẽ tiếp tục có mặt tại sân Mỹ Đình, kiểm tra các công tác chuẩn bị, mà theo quan điểm của Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng “cần phải làm tốt, tránh những vấn đề

không đáng có như hiện nay”.

Về công tác an ninh an toàn trận bán kết lượt về, Ban tổ chức Liên đoàn Bóng đá VN (VFF) đã có những cuộc họp với các cơ quan công an, các đơn vị có liên quan, nhằm lên kịch bản tối ưu. Vốn đã có kinh nghiệm khi tổ chức các trận đấu lớn của tuyển VN nhưng VFF không dám chủ quan mà cùng với các đối tác, thiết

lập những phương án an ninh một cách kỹ lưỡng nhất, nhằm đảm bảo an toàn cho đội khách Indonesia (đội đã di chuyển bằng chuyên cơ có mặt ở Hà Nội vào chiều 7.1) trong suốt quá trình tập luyện, thi đấu tại VN. Ban tổ chức Indonesia đã đảm bảo an toàn tuyệt đối cho đội VN khi đấu trận bán kết lượt đi thì nay Ban tổ chức VN cũng sẽ đón tiếp nồng hậu và đảm bảo an toàn tuyệt đối cho đội bạn. Các kế hoạch phòng chống bạo động, chống pháo sáng, chống đua xe... cũng được ban tổ chức trận đấu chuẩn bị chu đáo. Đội Indonesia sẽ được đi cửa riêng vào sân Mỹ Đình vào ngày 9.1. Khâu kiểm soát an ninh được giám sát chặt chẽ để không có bất kỳ sự cố, sai sót nào dù nhỏ có thể xảy ra, ảnh hưởng đến hình ảnh VN.

Nhật Duy

Xe chuyên dụng tiến hành lu sân Mỹ Đình ngày 7.1
ANH: Đ. HUY

Nguyễn Thị Oanh được kỳ vọng phát triển thành tích nội dung 3.000 m vượt chướng ngại vật
ẢNH: NGỌC DƯƠNG

HOÀNG QUỲNH

Điền kinh VN thống trị đấu trường SEA Games ở 3 kỳ liên tiếp gần đây và đến lúc cần có sự đầu tư căn cơ, trọng điểm để vươn ra châu lục, thế giới và Olympic.

CHƯA ĐỘT PHÁ THÀNH TÍCH

Chuyên gia điền kinh Dương Đức Thủy cho biết ở SEA Games 31 năm rồi, điền kinh VN đoạt số lượng HCV cao nhất từ trước đến nay là 22 HCV, hơn 10 HCV so với đoàn xếp nhì Thái Lan. Tuy nhiên, thông số thành tích của 22 nội dung đoạt HCV có rất ít nội dung có thể cạnh tranh huy chương châu Á, không có thông số nào đạt chuẩn dự giải vô địch thế giới, chuẩn Olympic Paris 2024. Chưa kể ánh hào quang của điền kinh VN ở SEA Games bị giảm đi nhiều khi có 5 trường hợp

bị phát hiện dương tính với chất cấm. “Tuy chưa công bố chính thức nhưng những VĐV này vừa qua không được dự Đại hội thể thao toàn quốc nên người trong nghề đều biết. Thật tiếc trong số đó có cả những tên tuổi nổi bật của điền kinh VN”, ông Dương Đức Thủy cho biết.

Về mặt thành tích SEA Games 31, Nguyễn Thị Oanh sáng giá nhất với 3 HCV các nội dung 1.500 m, 3.000 m vượt chướng ngại vật, 5.000 m. Trong đó, Oanh phá kỷ lục SEA Games nội dung 3.000 m vượt chướng ngại vật với thành tích 9 phút 52 giây 44. Thành tích này so ra vẫn kém so với thành tích HCV tại ASIAD 2018 là 9 phút 36 giây 52, của HCB là 9 phút 40 giây 03 và thành tích HCB của chính Oanh là 9 phút 43 giây 83. Trong khi đó, chuẩn Olympic Paris 2024 của nội dung này là 9 phút 23 giây. Nhà đương kim vô địch ASIAD nội dung nhảy xa nữ Bùi

Thị Thu Thảo (thành tích 6 m 55) chỉ đạt thành tích 6 m 38 ở SEA Games 31 trong khi chuẩn Olympic 2024 ở nội dung này là 6 m 86. “So sánh thông số thành tích của 2 gương mặt điền kinh hàng đầu VN cho thấy khoảng cách trình độ từ SEA Games đến ASIAD, Olympic là rất lớn và cần có giải pháp đầu tư đúng hướng”, ông Dương Đức Thủy nói.

PHẢI ĐẦU TƯ QUYẾT LIỆT

Ông Dương Đức Thủy nhận định giải pháp đầu tiên là phải sàng lọc được nội dung thể mạnh, có tiềm năng của điền kinh VN để đầu tư dài hạn cho ASIAD, Olympic. Quá trình đầu tư có thể tốn 5 - 10 năm, đầu tư quyết liệt từ lớp trẻ, chứ hiện nay chúng ta vẫn còn làm kiểu dàn trải, đầu tư với chu kỳ ngắn hạn. “Nhiều tuyển thủ điền kinh VN đang bước qua bên kia sườn dốc sự nghiệp nhưng hiện chưa có lớp trẻ tài năng thay thế. Ở Đại hội thể thao toàn quốc vừa qua, chúng tôi thấy có tín hiệu khả quan của VĐV 17 tuổi Trần Thị Nhi Yến ở cự ly 100 m nữ. Những viên ngọc thô như Nhi Yến rất hiếm, vì thế cần được đầu tư ngay kéo dài một”, ông Dương Đức Thủy bày tỏ.

Trở ngại lớn của điền kinh VN vẫn là kinh phí đầu tư. Là môn nhóm 1 nhưng mỗi năm điền kinh được đầu tư chưa tới 5 tỉ đồng nên không đủ trang trải cho rất nhiều hoạt động, từ đó chi phí cho việc tập huấn, thi đấu cũng bị hạn chế. Liên đoàn Điền kinh VN cũng cần năng động hơn trong công tác xã hội hóa thể thao để có thêm nguồn tài chính hỗ trợ cho các tài năng. Ngoài ra, trình độ HLV điền kinh VN vẫn còn hạn chế, việc áp dụng khoa học thể thao vào huấn luyện cũng chưa tốt...

CHUYÊN GIA LUNTER LANGE TRỞ LẠI

Theo thông tin từ Liên đoàn Điền kinh VN, chuyên gia điền kinh người Đức Lunter Lange dự kiến trở lại VN làm việc từ tháng 3.2023. Chuyên gia này từng có thời gian hỗ trợ cho tổ chức trung bình - dài của điền kinh VN, trong đó có Trương Thanh Hằng phát triển lên tầm châu lục. Lần trở lại này ngoài hỗ trợ chuyên môn cho tổ chức trung bình - dài, ông Lunter Lange còn giúp xây dựng chiến lược đào tạo cho tuyển điền kinh VN. Trong năm 2023, ngoài tham dự SEA Games, điền kinh VN còn hướng đến các giải đấu lớn là ASIAD Hàng Châu...

KHOẢNH KHẮC

Thủ môn Jordan Pickford của CLB Everton bắt lực nhìn Antony của M.U ghi bàn mở tỷ số trong trận đấu ở vòng 3 Cúp FA diễn ra rạng sáng 7.1 (giờ VN). Kết quả chung cuộc M.U đánh bại Everton 3-1 và giành quyền đi tiếp.
ẢNH: REUTERS

Đội Arsenal (giữa) đang chiếm ưu thế ở Premier League
ẢNH: AFP

Liệu Arsenal sẽ vô địch Premier League ?

Mùa trước, Arsenal đã lọt vào top 4 Premier League ở thời điểm cuộc đua chỉ còn 2 vòng. Họ thua Newcastle ở vòng áp chót, rồi mất vé dự Champions League. Đây là điều mà giới phân tích cho rằng không lạ: nhược điểm thiếu kinh nghiệm của một đội bóng gồm quá nhiều ngôi sao trẻ thường bộc lộ trong các trận đấu quyết định. Lý thuyết chung là như vậy, chứ không riêng gì Arsenal.

Bây giờ, Arsenal ở vị trí dẫn đầu, hơn Man.City 7 điểm sau 5 trận thắng liên tiếp. Thế rồi, họ lại chỉ hòa 0-0 với Newcastle, bị Man.City rút ngắn khoảng cách còn 5 điểm sau 17 vòng. Vấn đề cũ - kinh nghiệm - lại được đặt lên bàn tròn cho giới bình luận mổ xẻ. Vậy liệu họ “sẽ” vô địch? Câu trả lời, từ không ít nhà chuyên môn: “Sẽ không”!

Khoan bàn về năng lực chuyên môn trên sân, cựu danh thủ Graeme Souness cho rằng một trong những điều kiện cần để Arsenal giữ vững ngôi đầu bảng là HLV Mikel Arteta phải biết cách kiểm chế cảm xúc, phải khống chế được áp lực nặng nề đang bủa vây một ứng cử viên vô địch. Chưa bao giờ trong lịch sử, Arsenal phải chờ lâu như thế này (hiện đã là 19 năm) để trở lại ngôi cao trong làng bóng Anh. Đã vậy, cả HLV Arteta lẫn các ngôi sao Arsenal đều có vẻ như chưa sẵn sàng với tư thế ứng cử viên vô địch mà họ đang có. Đây là khác biệt cơ bản giữa Arsenal của Arteta và Man.City của Pep Guardiola - đội vô địch Premier League 4 lần trong 5 mùa bóng gần đây.

Phản ứng có vẻ là đã vượt quá giới hạn cho phép của Arsenal nói chung lẫn Arteta nói riêng sau trận hòa Newcastle (có thể sẽ bị FA phạt) sẽ chỉ dẫn đến tác dụng ngược. Đây là ý kiến của Souness, một cựu danh thủ, cũng từng nhiều lần tranh ngôi vô địch trong vai trò HLV. Theo cựu danh thủ này, hãy nhìn kỹ khác biệt giữa một HLV liên tục chiến thắng và chính HLV ấy sau một trận thua, để cảm nhận vấn đề.

Thực tế hơn, Arsenal tuy đang dẫn trước Man.City 5 điểm nhưng vẫn còn 2 trận đấu trực tiếp với đối thủ này trong phần còn lại của mùa bóng. Nội trong 5 vòng đấu sắp tới ở Premier League, Arsenal sẽ gặp 3 đối thủ mạnh Tottenham, M.U, Man.City và “con ngựa ô” Brentford. Câu trả lời về khả năng thực tế của Arsenal sẽ lộ ra rõ hơn sau chuỗi trận ấy. Trên lý thuyết, bóng đá rất hay có cảnh một đội “đang vào phom” thắng như chẻ tre, từ đó mở ra hy vọng vô bờ bến cho giới hâm mộ, rồi lại nhanh chóng trở về vị trí cũ vì không chịu nổi áp lực trong một chuỗi trận thật sự quan trọng. Tất nhiên, đây cũng chỉ là một khả năng có thể xảy ra. Chỉ cần giữ được ưu thế hiện thời sau 5 trận đấu sắp tới ở Premier League, Arsenal sẽ cải thiện rõ rệt tư thế ứng cử viên vô địch.

Đội hay hơn chưa chắc là đội chiến thắng, hoặc đội hay nhất chưa chắc là đội vô địch. Đây cũng là một vấn đề rõ ràng, cần nói đến khi bàn về khả năng tranh chấp ngôi cao của Arsenal. Một mặt, các chuyên gia như Souness, Chris Sutton, Joe Bernstein hoặc Ian Ladyman đều dự đoán Arsenal rốt cuộc sẽ bị Man.City vượt qua vào giờ chót. Nhưng mặt khác, không ai phủ nhận được những chỗ xuất sắc, mang tính bóng đá thuần túy (bỏ qua khía cạnh bản lĩnh, kinh nghiệm) của Arsenal trong giai đoạn này. Chiến thuật pressing tầm cao của Arteta đang được thực thi rất hợp lý, làm cho Arsenal có hiệu quả cao cả trong tấn công lẫn phòng ngự. Ở hàng công, Arsenal có rất nhiều ngôi sao giỏi lừa bóng như Gabriel Martinelli, Bukayo Saka, Martin Odegaard (cả Gabriel Jesus và Emile Smith Rowe, khi các ngôi sao này không chấn thương). Cách tiếp cận khu vực 16 m 50 của đối phương do vậy rất đa dạng, khó đoán.

Phải nói là Arsenal mùa này quá hay, còn việc tranh ngôi vô địch với Man.City lại là chuyện khác!

Kinh Thi

Đầu bếp gốc Việt mở đường cho cộng đồng LGBT ở Canada

Mới đây, Tạp chí *Xtra* đã có bài viết về đầu bếp gốc Việt Billy Nguyen (35 tuổi, ảnh) và những tiếng vang Billy đã đạt được sau cuộc thi nấu ăn Top Chef Canada. Đầu bếp Billy Nguyen sinh ra ở Anh trong một gia đình gốc Việt - Hoa và chuyển đến Canada vào năm 2009. Chỉ mới 35 tuổi, nhưng Billy đã có nhiều năm làm việc trong các nhà hàng ở TP.Vancouver (Canada) và còn giữ vị trí bếp phó của nhà hàng PiDiGiN nổi tiếng chuyên kết hợp ẩm thực châu Á với ẩm thực Pháp.

ẢNH: XTRA

Tuy nhiên, đầu bếp Billy chỉ được chú ý từ năm 2021, khi tham gia chương trình Top Chef Canada mùa 9. Nhanh chóng được khán giả yêu thích và giành vị trí á quân của chương trình, Billy xác định mình là người phi nhị giới nam tính (transmasc non-binary). Cụ thể: Non-binary là phi nhị giới, tức người cho rằng bản thân không hoàn toàn là nam hay nữ. Còn "transmasc" có nghĩa người được chỉ định là nữ khi sinh ra nhưng thể hiện giới nghiêng về nam tính.

Billy trở thành thí sinh phi nhị giới đầu tiên tham gia chương trình Top Chef, vốn có hơn 20 phiên bản ở các quốc gia khác nhau, trên toàn thế giới.

Kể từ khi tham gia cuộc thi và công khai bản dạng giới của mình, nhờ có sự nghiệp đang lên trong một ngành chủ yếu do những người đàn ông da trắng lớn tuổi thống trị, Billy đã trở thành hình mẫu cho nhiều người trong cộng đồng LGBT.

"Billy là một người thực sự nổi bật trong mùa giải đó và tôi mong được thử món ăn của đầu bếp này trong mọi cuộc thi. Billy đang giúp truyền cảm hứng cho những đầu bếp LGBT trẻ tuổi trong hành trình ghi dấu ấn của họ ở Canada", tờ *Xtra* dẫn lời chia sẻ của bà Mijune Pak, nhà phê bình ẩm thực và là giám khảo Top Chef Canada.

Đông A

Đánh giá tác động của Covid-19 đối với người Việt ở Mỹ

KHÁNH AN

Người VN và các nước Đông Nam Á khác sống tại Mỹ thường mưu sinh bằng những công việc không thể làm từ xa, nên bị ảnh hưởng nhiều trong đại dịch.

Một nhóm chuyên gia tại Los Angeles (bang California, Mỹ) đang phân tích những tác động của đại dịch Covid-19 đối với người Mỹ gốc Đông Nam Á, trong đó có cộng đồng người Việt, vì họ cho rằng nhóm người này bị ảnh hưởng ở mức độ khác biệt và cần được đánh giá riêng. Theo Đài LAist mới đây đưa tin sau gần 3 năm đại dịch, tác động của Covid-19 đối với nhóm người này vẫn chưa được nhận diện rõ ràng do hạn chế về dữ liệu cũng như nhiều yếu tố khác.

KIẾN TRÌ CHỊU ĐỤNG

Các nhà nghiên cứu đang tuyển dụng 1.000 người VN, Campuchia, Philippines và Thái Lan sống tại Los Angeles và những khu vực lân cận để tham gia nghiên cứu kéo dài 1 năm, nhằm xác định những ảnh hưởng của đại dịch đối với cuộc sống.

"Điều chúng tôi đang tiến hành là nhờ mọi người chia sẻ câu chuyện của họ nhằm giúp chúng tôi có thể tăng cường năng lực cộng đồng, để họ không còn cố trấn an rằng họ vẫn luôn kiên trì chịu đựng", theo PGS Melanie Sabado-Liwag tại Đại học bang California ở Los Angeles - thành viên nhóm nghiên cứu.

Dù có những đặc trưng riêng về y tế, giáo dục và kinh tế - xã hội, nhóm người này thường được gom chung trong các nghiên cứu, dẫn đến việc khó xác định những khác biệt khi đánh giá tác động của

Một tiệm làm móng của người Việt ở bang Arizona (Mỹ)

ẢNH: BÌNH YÊN

đại dịch. Các tổ chức đại diện người Mỹ gốc Đông Nam Á đã lên tiếng bày tỏ lo ngại rằng Covid-19 ảnh hưởng về y tế, tài chính một cách khác biệt đối với nhóm người này. Theo phó giáo sư Patty Kwan chuyên ngành khoa học chăm sóc sức khỏe tại Đại học California ở Northridge dẫn đầu nhóm nghiên cứu, một trong những lý do của điều này là do cộng đồng người Mỹ gốc Đông Nam Á chiếm tỷ lệ cao trong những công việc không thể làm từ xa. "Họ là những người căn bản không thể ở nhà và cách ly. Chúng tôi đã thấy nhiều thông tin về tác động của đại dịch đối với người Mỹ gốc La tin và gốc Phi. Điều chúng tôi đang trông mong là cung cấp góc nhìn đối với người Mỹ gốc Đông Nam Á", theo bà Kwan.

LÀM VIỆC TRỰC TIẾP

Người Mỹ gốc Việt chiếm tỷ lệ vượt trội trong ngành làm móng, trong khi người

gốc Philippines nổi bật trong lĩnh vực điều dưỡng. Nhiều cửa hàng bánh vòng ở Mỹ do người gốc Campuchia sở hữu, trong khi nhiều người gốc Thái Lan làm trong lĩnh vực mát xa trị liệu. Giám đốc nghiên cứu Saba Waheed tại Trung tâm lao động thuộc Đại học California từng kêu gọi hỗ trợ thêm cho thợ và chủ các tiệm làm móng bị ảnh hưởng trong đại dịch, bao gồm khả năng tiếp cận các nguồn hỗ trợ bằng tiếng mẹ đẻ của họ, chủ yếu là tiếng Việt.

Một trong những mục tiêu của nghiên cứu là nhận diện những lỗ hổng trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe cộng đồng người gốc Đông Nam Á và cách khắc phục thông qua chương trình phù hợp với văn hóa. Phó giáo sư Kwan cho biết người gốc Đông Nam Á thường tham khảo ý kiến gia đình khi đưa ra các quyết định về chăm sóc sức khỏe như tiêm vắc xin, nên nhóm nghiên cứu có thể sử dụng dữ liệu này để

phát triển biện pháp can thiệp liên quan.

Viện Y tế quốc gia Mỹ đã tài trợ 1 triệu USD cho nghiên cứu, với những người tham gia thuộc các hạt Los Angeles, Orange, Riverside, San Bernardino và Ventura ở California. Một phần của kinh phí sẽ được sử dụng để tiến hành 4 khảo sát trong năm nay, bằng các ngôn ngữ gồm tiếng Việt, Khmer, Tagalog và Thái, bên cạnh tiếng Anh. Phó giáo sư Kwan hy vọng nhiều người sẽ tham gia nhằm tận dụng cơ hội để lên tiếng cho cộng đồng người Mỹ gốc Đông Nam Á, vì những câu chuyện của họ thường lu mờ khi bị gom chung vào nhóm Đông Á.

"Chúng tôi muốn người gốc Đông Nam Á phải được nhìn nhận ở cấp độ địa phương và quốc gia, đồng thời cũng được lắng nghe đầy đủ trong một thời gian dài", bà Kwan chia sẻ.

Thực tập sinh ở Nhật phải bỏ việc nếu mang thai ?

Kyodo News mới đây đưa tin có tới 26,5% trong tổng số 650 nữ thực tập sinh (TTS) nước ngoài làm việc ở Nhật Bản được hỏi trong một cuộc khảo sát cho hay đã nhận được lưu ý rằng họ sẽ phải bỏ việc và trở về nước nếu mang thai.

Cuộc khảo sát do Cục Quản lý xuất nhập cảnh và lưu trú Nhật Bản (ISAJ) tiến hành từ tháng

8 - 11.2022 và là cuộc khảo sát đầu tiên do ISAJ thực hiện để tìm hiểu xem liệu các TTS nước ngoài có bị phân biệt đối xử khi mang thai hoặc sinh con hay không. Số nữ TTS trả lời câu hỏi của ISAJ đến từ 7 quốc gia, trong đó có VN, Indonesia và Philippines.

Kết quả khảo sát còn cho thấy những tổ chức gửi TTS đến Nhật đưa ra lưu ý như trên nhiều

nhất, chiếm tới 73,8% tổng số trường hợp, trong khi 14,9% từ nhân viên thuộc tổ chức giám sát chương trình TTS và 11,3% từ những công ty có TTS làm việc. Ngoài ra, 5,2% số nữ TTS trong cuộc khảo sát cho hay đã ký các văn bản có nội dung họ sẽ phải nghỉ việc nếu mang thai. Trong đó có tới 70% đã ký văn bản tương tự với những tổ chức

đưa TTS đến Nhật.

Cuộc khảo sát được tiến hành sau khi chính phủ Nhật nhận khiếu nại từ một số TTS rằng họ bị ép nghỉ việc do mang thai hoặc sinh con, trong đó có vài trường hợp đã dẫn đến kiện tụng.

Theo sau kết quả của cuộc khảo sát trên, ISAJ cùng với Bộ Y tế, Lao động và Phúc lợi Nhật Bản gửi thông báo cho

khoảng 3.600 tổ chức giám sát trên khắp nước này, nhấn mạnh việc ép buộc TTS nghỉ việc hoặc về nước nếu mang thai là "hoàn toàn không thể chấp nhận được". Một quan chức ISAJ cho hay cơ quan này sẽ xem xét hành động hành chính nếu một tổ chức bị phát hiện có những lưu ý không phù hợp với các TTS, theo Kyodo News. Văn Khoa

5 “chìa khóa” của thị trường chứng khoán châu Á năm 2023

NGUYỄN LONG

Năm 2022 được coi là năm ảm đạm với thị trường chứng khoán châu Á sau khi “bốc hơi” 5.000 tỉ USD vốn hóa, còn năm 2023 tình hình sẽ thế nào?

Mới đây, Bloomberg đưa ra nhận định về 5 yếu tố then chốt quyết định thị trường chứng khoán châu Á năm 2023.

SỰ PHỤC HỒI CỦA TRUNG QUỐC

Việc Trung Quốc mở cửa lại nền kinh tế sẽ là chìa khóa thúc đẩy sự phục hồi của kinh tế nước này, tạo động lực cho toàn khu vực tăng trưởng. Tuy nhiên, việc thị trường phục hồi đến đâu vẫn còn phải phụ thuộc vào các diễn biến bùng phát dịch Covid-19 ở Trung Quốc trong thời gian tới, nhất là sau kỳ nghỉ Tết Nguyên đán sắp tới cũng như các lo ngại do đứt gãy chuỗi cung ứng.

Bloomberg dẫn lời chiến lược gia Amir Anvarzadeh, thuộc Công ty tư vấn tài chính Asymmetric Advisors (Nhật Bản), lưu ý sự phục hồi kinh tế của Trung Quốc đồng nghĩa với nhu cầu về nguyên liệu thô nhiều hơn và lạm phát cao hơn, nên cản trở lộ trình giảm tốc độ tăng lãi suất của các ngân hàng trung ương toàn cầu. Bên cạnh đó, triển vọng đối với ngành bất động sản của Trung Quốc vẫn còn nhiều thách thức.

USD GIẢM GIÁ

Năm 2022, việc đồng bạc xanh tăng giá mạnh đã gây áp lực lên thị trường chứng khoán châu Á, đặc biệt là với những

Thị trường chứng khoán các nước châu Á có thể gặp nhiều thách thức trong năm 2023

ẢNH: REUTERS

bên vay bằng USD và các nhà nhập khẩu. Tuy nhiên, áp lực này đã giảm bớt khi kỳ vọng Cục Dự trữ liên bang Mỹ (Fed) nới lỏng chính sách tiền tệ, cho phép USD giảm giá so với mức đỉnh hồi tháng 9.2022.

Hơn nữa, các nhà đầu tư nước ngoài được kỳ vọng sẽ quay trở lại thị trường chứng khoán châu Á sau khi rút gần 60 tỉ USD ra khỏi các thị trường mới nổi trong năm 2022. Bloomberg đánh giá, đây là dòng tiền lớn nhất mà các nhà đầu tư rút khỏi thị trường chứng khoán khu vực kể từ năm 2010 đến nay.

THỊ TRƯỜNG CHIP

Năm 2022, các nhà sản xuất chip lớn nhất thế giới của Hàn Quốc và Đài Loan như Samsung và TSMC đã có một năm khó khăn, nên giá cổ phiếu nhiều công ty trong lĩnh vực công nghệ giảm mạnh. Nhiều nhà đầu tư kỳ vọng, nửa cuối năm 2023 sẽ chứng kiến các

biến chuyển tích cực trong lĩnh vực công nghệ.

Bên cạnh đó, việc chính quyền Tổng thống Mỹ Joe Biden kiểm chế tham vọng công nghệ của Trung Quốc có thể ảnh hưởng đến hoạt động kinh doanh của TSMC cũng như các nhà sản xuất thiết bị và sản xuất chip khác của châu Á. Trong bối cảnh đó, sự hỗ trợ của chính phủ Trung Quốc đối với ngành công nghiệp chip sẽ “trợ lực” thị trường này.

CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ CỦA BOJ

Việc Ngân hàng Trung ương Nhật Bản (BOJ) bất ngờ quyết định tăng gấp đôi biên độ dao động lãi suất trái phiếu chính phủ kỳ hạn 10 năm vào tháng 12.2022 đã làm thổi bùng kỳ vọng rằng BOJ sẽ chuyển hướng sang thắt chặt tiền tệ, thay vì duy trì chính sách tiền tệ cực kỳ lỏng lẻo trong suốt thập niên qua. Động thái này sẽ

thúc đẩy yen tăng giá, tạo áp lực lên các nhà xuất khẩu của Nhật Bản, nhất là trong lĩnh vực công nghệ và sản xuất ô tô.

Bất kỳ sự thay đổi nào trong thời gian tới của BOJ sẽ tác động vượt ra ngoài thị trường Nhật Bản và cả châu Á, bởi vì các công ty và các nhà đầu tư Nhật Bản là những người mua chủ yếu các tài sản ở nước ngoài và yen là loại tiền tệ tài trợ rộng rãi trên toàn cầu.

CĂNG THẲNG ĐỊA CHÍNH TRỊ

Hiện nay, quan hệ Mỹ - Trung có vẻ được cải thiện hơn nhưng vẫn tiềm ẩn nhiều rủi ro, thách thức do bất đồng sâu sắc giữa hai nước. Chính điều này khiến giới đầu tư e ngại khi đặt cược quá lớn vào các cổ phiếu Trung Quốc. Các nhà phân tích cho rằng rủi ro địa chính trị là một trong những yếu tố tác động tiêu cực đến thị trường chứng khoán Trung Quốc. «U»

Ông Bolton và Tổng thống Donald Trump

ẢNH: AFP

Lộ diện đối thủ bất ngờ của ông Trump

Phát biểu trên Đài ITV (Anh) ngày 6.1, ông John Bolton, người từng giữ chức Cố vấn an ninh quốc gia Mỹ của chính quyền Tổng thống Donald Trump, công bố quyết định tranh cử năm 2024 nhằm loại trừ khả năng ông Trump tái đắc cử vào Nhà Trắng.

“Tôi sẽ giành được vị trí ứng viên của đảng Cộng hòa và tôi sẽ làm được điều đó vì Mỹ cần có chính sách đối ngoại cứng rắn hơn”, ông Bolton nói. “Điều quan trọng đó là không chỉ ở Moscow, mà còn những nơi như Bắc Kinh, phải hiểu được rằng hành vi gây hấn vô cơ đối với láng giềng không phải là điều mà Mỹ và các đồng minh sẽ dung thứ”, ông Bolton nhấn mạnh. Trong khi đó, Thống đốc bang Florida Ron DeSantis vẫn được xem là đối thủ đáng gờm nhất của ông Trump. H.G

Bé trai 6 tuổi bắn cô giáo trong thương ở Mỹ

Theo NBC News, một bé trai 6 tuổi ngày 6.1 đã nổ súng trong lớp học tại Trường tiểu học Richneck ở thành phố Newport News, bang Virginia (Mỹ), khiến một cô giáo trong độ tuổi 30 bị thương nặng. Bé trai đã bị cảnh sát bắt giữ. Cảnh sát cho biết vụ việc xảy ra khi chỉ có bé trai và cô giáo trong phòng học. Vết thương của cô giáo gây nguy hiểm đến tính mạng, nhưng nạn nhân đã dần hồi phục.

Hiện vẫn chưa rõ bé trai đã có được khẩu súng như thế nào. Cảnh sát nói rằng một cuộc ẩu đả trong lớp học đã dẫn đến vụ nổ súng. Sau vụ việc, toàn bộ học sinh của trường đã được đưa đến phòng tập thể dục rồi được phụ huynh đón về.

Đông A

Tỉ phú Jack Ma không còn kiểm soát Ant Group

Hôm qua (7.1), Tập đoàn Ant Group (Trung Quốc) đưa ra thông báo ông Jack Ma không còn kiểm soát tập đoàn này sau khi các cổ đông đồng ý về một loạt điều chỉnh khiến ông Jack từ bỏ hầu hết các

quyền biểu quyết. Đây là bước ngoặt lớn của Ant Group kể từ khi kế hoạch phát hành cổ phiếu lần đầu ra công chúng (IPO) ước tính thu về hơn 30 tỉ USD của tập đoàn bị đổ bể trong tháng 11.2020 do quy

định mới của chính phủ Trung Quốc, dẫn đến việc buộc tái cấu trúc gã công nghệ tài chính khổng lồ này.

Mặc dù chỉ sở hữu 10% cổ phần của Ant Group, một chi nhánh của tập đoàn

thương mại điện tử Alibaba, ông Jack Ma đã thực hiện quyền kiểm soát Ant Group thông qua các tổ chức liên quan với tỷ lệ sở hữu cổ phần lên đến 50,5%.

Văn Khoa

THANH NIÊN
thanhnien.vn

● Tổng biên tập:

NGUYỄN NGỌC TOÀN

● Phó Tổng biên tập:

ĐẶNG THỊ PHƯƠNG THẢO,
HẢI THÀNH, LÂM HIẾU DŨNG

● Tổng thư ký tòa soạn: TRẦN VIỆT HƯNG

● Phó Tổng thư ký tòa soạn: TUYẾT NHUNG, ĐỨC TRUNG

● Trình bày: Trg.T.NHI

TÒA SOẠN, TRI SỰ VÀ PHÁT HÀNH:

● 268 - 270 NGUYỄN ĐÌNH CHIỂU, QUẬN 3, TP.HCM

*ĐT: (028) 39302302 * Fax: (028) 39309939 * Email: toasoan@thanhnien.vn

● TRUNG TÂM QUẢNG CÁO VÀ DỊCH VỤ TRUYỀN THÔNG: (028) 39339988 * Email: quangcao@thanhnien.vn

● PHÒNG PHÁT HÀNH: (028) 39309243 * Email: phathanh@thanhnien.vn

● 218 TÂY SƠN, Q.ĐÔNG ĐA, HÀ NỘI

*ĐT: (024) 38570981 * Fax: (024) 38570948 * Email: tshanoi@thanhnien.vn

● VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN ĐÔNG BẮC BỘ: 107 MÂY TƠ, Q.NGÔ QUYÊN, TP.HẢI PHÒNG

*ĐT: (0225) 3822038 * Email: dongbacbo@thanhnien.vn

● VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC BẮC TRUNG BỘ: 1 NHÀ THỜ, TP.THANH HÓA

*ĐT/Fax: (0237) 3855748 * Email: vpthanhhoa@thanhnien.vn

● VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC DUYÊN HẢI MIỀN TRUNG: 144 BẠCH ĐẰNG, TP.ĐÀ NẴNG

*ĐT: (0236) 3824231 - 3810332 * Fax: (0236) 3871345 * Email: vpdanang@thanhnien.vn

● Bạn đọc gửi Báo THANH NIÊN đi nước ngoài, đặt mua qua: Công ty XUNHASABA *ĐT: (8428) 38241320 - 38292900 * Fax: (8428) 38241321 * Email: export@xunhasaba-hcmc.com.vn

● GIẤY PHÉP XUẤT BẢN SỐ 110/GP-BTTTT DO BỘ THÔNG TIN TRUYỀN THÔNG CẤP NGÀY 27.3.2020 ● CHỈ SỐ ISSN 0866-8329 ● SẮP CHỮ TẠI BÁO THANH NIÊN ● CHẾ BẢN VÀ IN TẠI NHÀ IN BÁO THANH NIÊN, CÔNG TY TNHH MTV IN QUÂN ĐỘI 2, NHÀ IN BÁO THANH NIÊN HÀ NỘI, CÔNG TY TNHH MTV IN BÁO NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG, CÔNG TY CỔ PHẦN IN VÀ THƯƠNG MẠI KHÁNH HÒA, CÔNG TY IN NHÂN DÂN BÌNH

ĐỊNH, CÔNG TY CỔ PHẦN IN TỔNG HỢP CẦN THƠ

● VĂN PHÒNG LIÊN LẠC TẠI LÂM ĐỒNG: 15 LÊ HỒNG PHONG, P.4, TP.ĐÀ LẠT

*ĐT: (0263) 3827807 * Fax: (0263) 3812930

● VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC TRUNG TRUNG BỘ VÀ BẮC TÂY NGUYÊN:

133 LÊ LỢI, TP.QUY NHƠN, BÌNH ĐỊNH

*ĐT: (0256) 3824142 * Fax: (0256) 3815559 * Email: vpbinhdin@thanhnien.vn

● VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC NAM TRUNG BỘ VÀ NAM TÂY NGUYÊN:

120 THÔNG NHẤT, P.VAN THẮNG, TP.NHA TRANG

*ĐT: (0258) 3819306 - 3819307 * Fax: (0258) 3819307 * Email: vpinhatrang@thanhnien.vn

● VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC ĐÔNG NAM BỘ: 15A VÕ THỊ SÁU, TP.BIÊN HÒA, ĐỒNG NAI

*ĐT: (0251) 3940818 - 3940819 * Fax: (0251) 3940817 * Email: vpdongnambo@thanhnien.vn

● VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC TÂY NAM BỘ: 99 TRẦN VĂN HOÀI, TP.CẦN THƠ

*ĐT: (0292) 3825244 * Fax: (0292) 3825245 * Email: vpcantho@thanhnien.vn

Động thái mới của Nga, Mỹ trong chiến sự Ukraine

VĂN KHOA

Ukraine dự đoán Nga sắp có đợt huy động quân sự lớn, trong khi chính phủ Mỹ sẽ cung cấp vũ khí uy lực cho Ukraine.

Hôm qua (7.1) là ngày cuối cùng phía Nga thực hiện lệnh ngừng bắn 2 ngày do Tổng thống Vladimir Putin ban hành nhân dịp lễ Giáng sinh của Chính thống giáo nước này, nhưng giao tranh dường như vẫn tiếp diễn ở miền đông Ukraine. Bộ Tổng tham mưu quân đội Ukraine sáng qua thông tin trong 24 giờ trước đó, Nga đã tiến hành một cuộc tấn công bằng tên lửa và 20 cuộc tấn công từ các hệ thống rốc két phóng loạt, theo trang *The Kyiv Independent*. Quân đội Ukraine còn tuyên bố đã đẩy lùi các cuộc tấn công của Nga gần nhiều khu định cư ở hai tỉnh Luhansk và Donetsk trong vùng Donbass. Đến tối qua (7.1) chưa có thông tin về phản ứng của Moscow.

NGA CHUẨN BỊ HUY ĐỘNG QUÂN SỰ LỚN ?

Diễn biến trên xảy ra khi cuộc xung đột Nga - Ukraine bước sang ngày thứ 318 mà vẫn chưa có dấu hiệu hạ nhiệt. Từ *The Guardian* ngày 6.1 dẫn lời Phó giám đốc tình báo quân đội Ukraine Vadym Skibitsky tiết lộ Kyiv tin rằng Moscow chuẩn bị huy động thêm 500.000 lính nghĩa vụ trong tháng này, ngoài 300.000 người đã được huy động vào tháng 10.2022. Ông Skibitsky cho biết thêm Kyiv dự đoán đợt huy động lính nghĩa vụ mới nhất sẽ được thông báo vào ngày 15.1, sau kỳ nghỉ đông ở Nga.

Binh sĩ dự bị Nga tại buổi lễ trước khi xuất quân vào ngày 6.1.2023

ANH: REUTERS

Phó trợ lý bộ trưởng quốc phòng Mỹ Laura Cooper ngày 6.1 cho hay khóa huấn luyện lực lượng Ukraine sử dụng hệ thống tên lửa Patriot sẽ bắt đầu vào cuối tháng này và sẽ kéo dài vài tháng, theo Đài CNN. Thông báo này được đưa ra một ngày sau khi phát ngôn viên Lầu Năm Góc Pat Ryder tiết lộ Washington đang xem xét đưa người Ukraine đến Mỹ để huấn luyện về hệ thống tên lửa Patriot, cũng như xem xét việc huấn luyện ở nước ngoài "hoặc kết hợp cả hai".

Ngoài ra, cựu sĩ quan tình báo người Nga Igor Strelkov dự đoán Moscow sẽ tuyên bố đợt huy động lực lượng mới vào cuối tháng 2, khi chiến dịch quân sự của Nga ở Ukraine tròn một năm.

"Chúng tôi sẽ buộc phải thực hiện đợt huy động thứ 2, và có thể là đợt thứ 3. Để giành chiến thắng ở Ukraine, chúng tôi sẽ cần huy động thêm ít nhất nửa triệu binh sĩ nữa", từ *The Guardian* dẫn lời ông Strelkov. Trong khi đó, Tổng thống Putin hồi tháng trước nhấn mạnh rằng thật "vô nghĩa" khi nói về một đợt huy động quân sự mới và khẳng định chỉ một nửa số người được huy động trước đó đã được đưa đến Ukraine.

BƯỚC THAY ĐỔI LỚN CỦA MỸ

Với tình hình chiến sự như trên, Mỹ và các đồng minh tiếp tục "bơm" vũ khí để giúp Ukraine chống lực lượng Nga. Chính quyền Tổng thống Joe Biden ngày 6.1 thông báo gói viện trợ quân sự mới trị giá hơn 3 tỉ USD cho Ukraine. Phó trợ lý bộ trưởng quốc phòng Mỹ Laura Cooper nhấn mạnh đây là "gói hỗ trợ an ninh lớn nhất về tổng giá trị mà chúng tôi đã cam kết cho đến nay", theo AFP.

Gói viện trợ quân sự mới gồm có 50 xe chiến đấu bộ binh Bradley và lần đầu tiên có cả pháo tự hành Paladin, cùng với tên lửa đất đối không, xe bọc thép hỗ trợ bộ binh và đạn dược. Phát ngôn viên Hội đồng An

ninh quốc gia Mỹ John Kirby cho hay Washington đồng ý gửi xe chiến đấu bộ binh Bradley đến Ukraine vì cho rằng giao tranh sẽ chuyển sang vùng đất nông nghiệp rộng mở ở vùng Donbass. Tổng thống Ukraine Volodymyr Zelensky cũng đã nhấn mạnh xe chiến đấu bộ binh Bradley chính xác là thứ Kyiv đang cần để đối phó lực lượng Nga.

Gói viện trợ quân sự nói trên đánh dấu một bước tiến quan trọng về những gì Washington sẵn sàng cung cấp cho Kyiv sau nhiều tháng phản đối yêu cầu của Tổng thống Zelensky vì lo ngại cuộc xung đột Nga - Ukraine leo thang, theo Bloomberg. Gói viện trợ này cũng báo trước một sự thay đổi lớn hơn trong chiến lược đối với Mỹ và các đồng minh trong nỗ lực hỗ trợ Ukraine chống Nga. Đức ngày 5.1 cũng đã tuyên bố sẽ gửi khoảng 40 xe bọc thép chở quân Marder và một hệ thống tên lửa Patriot cho Ukraine trước cuối quý 1 này, theo *The Guardian*.

Bên ngoài ga Bắc Kinh vào ngày 7.1 - ngày bắt đầu đợt xuân vận

ANH: REUTERS

Tình hình Covid-19 ở châu Á phức tạp

Trung tâm kiểm soát và phòng ngừa dịch bệnh Trung Quốc ngày 7.1 ghi nhận thêm 10.684 ca nhiễm và 3 ca tử vong vì Covid-19 trong ngày 6.1. Ủy ban Y tế quốc gia Trung Quốc ngày 6.1 cũng ban hành phiên bản mới của quy trình chẩn đoán và điều trị Covid-19, thêm xét nghiệm kháng nguyên vào tiêu chí chẩn đoán, điều chỉnh tiêu chí xuất viện và chấm dứt việc cách ly tập trung.

Các thông tin này được đưa ra trong ngày đầu tiên của kỳ xuân vận kéo dài 40 ngày, thời điểm về quê ăn Tết Nguyên đán của người Trung Quốc. Nước này ngày 8.1 cũng sẽ chính thức mở cửa lại biên giới. Tình hình trên khiến thêm nhiều nước đưa ra biện pháp kiểm dịch với người đến từ Trung Quốc. Hà Lan và Bồ Đào Nha ngày 6.1 đưa ra quy định buộc hành khách từ Trung Quốc xuất trình kết quả xét nghiệm âm tính với Covid-19 trước khi nhập cảnh.

Tại Thái Lan, trường hợp đầu tiên nhiễm biến thể XAY.2 đã được ghi nhận vào ngày 6.1, nhưng những người tiếp xúc gần với bệnh nhân không bị lây nhiễm. XAY.2 là biến thể lai giữa dòng phụ AY.45 của biến thể Delta và dòng phụ BA.4/5 của biến thể Omicron.

Bộ Y tế Nhật Bản ngày 6.1 thông báo nước này có thêm 456 người tử vong do Covid-19 trong ngày. Đây là con số tử vong cao nhất trong một ngày ở Nhật Bản kể từ khi đại dịch bắt đầu, đưa tổng số người chết vì Covid-19 tại đây lên gần 59.000 nạn nhân. Cùng ngày, Nhật Bản cũng có thêm 245.542 ca bệnh mới, chủ yếu tập trung nhiều ở phía tây Nhật Bản và Tokyo. **Đông A**

Ông Kevin McCarthy được bầu làm Chủ tịch Hạ viện Mỹ

Trong vòng bỏ phiếu lần thứ 15 diễn ra sau nửa đêm 7.1 (giờ Mỹ), Hạ viện Mỹ hoàn tất việc bầu chủ tịch khóa 118, theo Reuters. Với 216 phiếu ủng hộ trong tổng số 428 phiếu, thủ lĩnh đảng Cộng hòa Kevin McCarthy (nghị sĩ bang California) đã trở thành tân chủ tịch Hạ viện sau 4 ngày liên tiếp đưa ra các nhượng bộ. Trong đó, nhượng bộ lớn nhất là đồng ý với yêu sách của nhóm 20 nghị sĩ theo đường lối cứng rắn rằng bất kỳ nghị sĩ nào, vào bất kỳ thời điểm nào, cũng có thể yêu cầu cách chức ông.

Trước khi có kết quả cuối cùng, vòng bỏ phiếu lần thứ 14

diễn ra hết sức căng thẳng. Sau khi thất bại ở vòng này, ông McCarthy bước đến chỗ ngồi của hai người từ chối ủng hộ mình là ông Matt Gaetz (bang Florida) và bà Lauren Boebert (Colorado). Khi ông McCarthy rời đi, suýt xảy ra ẩu đả giữa người ủng hộ ông và 2 nghị sĩ. Đến vòng bỏ phiếu thứ 15, ông Gaetz và bà Boebert quyết định bỏ phiếu trắng để giảm số phiếu cần thiết, cho phép ông McCarthy cuối cùng có được đa số phiếu.

Việc ông McCarthy trở thành Chủ tịch Hạ viện Mỹ, cũng đánh dấu chấm hết của thời khắc đảng Dân chủ của Tổng thống

Joe Biden thành công kiểm soát cả lưỡng viện quốc hội Mỹ. "Hệ thống của chúng ta được xây dựng trên nền tảng kiểm tra và cân bằng. Đã đến lúc chúng ta thực hiện việc kiểm tra và mang đến một số sự cân bằng cho các chính sách của tổng thống", tân chủ tịch Hạ viện phát biểu vào thời điểm nhậm chức. Ông cũng tuyên bố Hạ viện nhiệm kỳ mới muốn Mỹ giành chiến thắng trong cuộc cạnh tranh kinh tế với Trung Quốc.

Ông McCarthy (58 tuổi) sinh ra ở California. Ông học đại học tại California khi đang là lính cứu hỏa. Sau khi tốt nghiệp,

Tân Chủ tịch Kevin McCarthy

ANH: AFP

ông lần lượt giữ vai trò chủ tịch Liên đoàn Thanh niên Cộng hòa bang California và kế tiếp là Liên đoàn Quốc gia của Thanh niên Cộng hòa. Ông đắc cử nghị viện bang California từ năm 2002 - 2006, rồi được bầu vào

Hạ viện Mỹ năm 2006. Lần gần đây nhất ông McCarthy chạy đua vào ghế chủ tịch Hạ viện là vào năm 2015, nhưng thất bại vì vấp phải phản đối của nhóm theo đường lối cứng rắn.

Thụy Miên